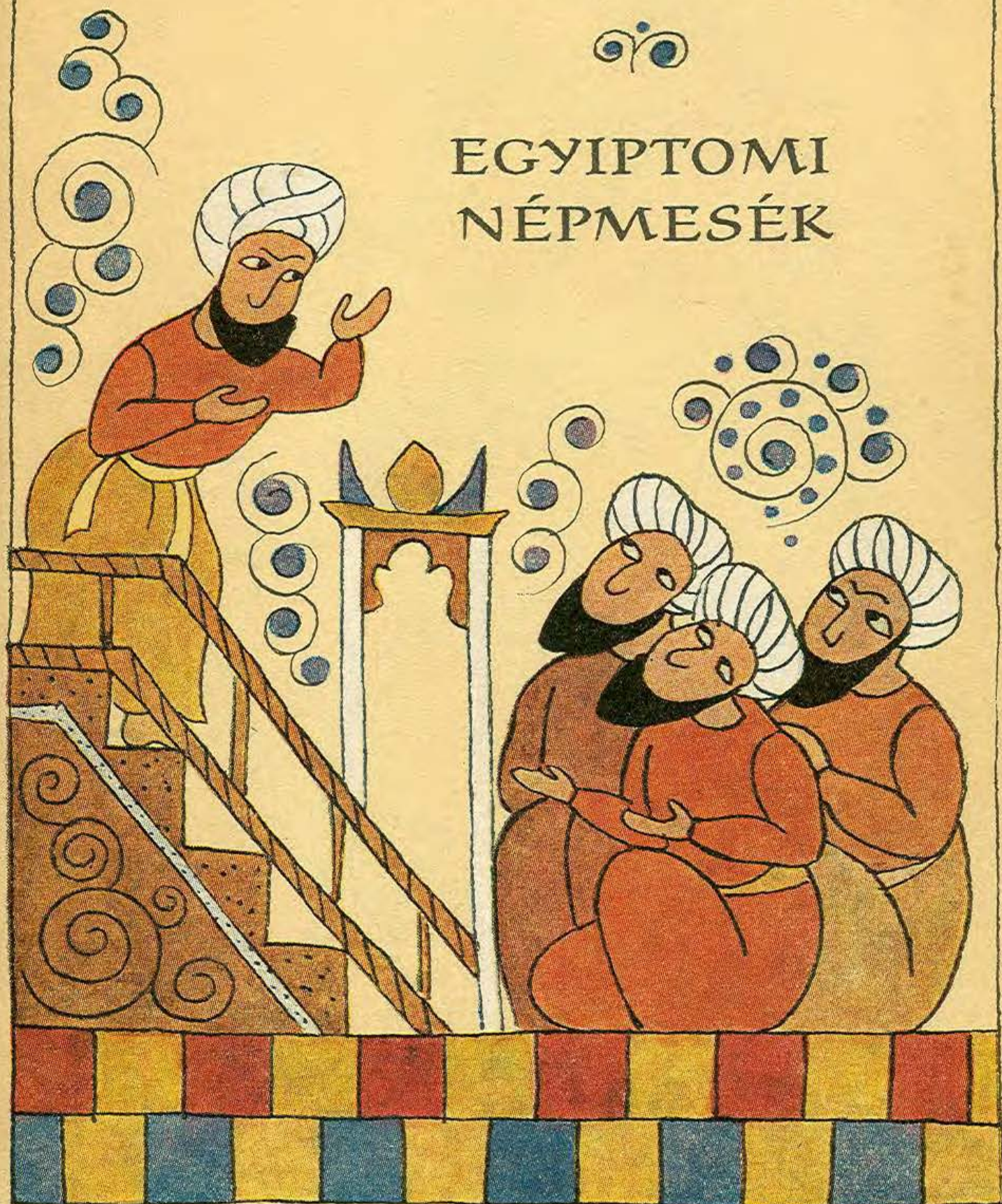

GUHA A SZÓSZÉKEN

EGYIPTOMI
NÉPMESÉK

GUHA A SZÓSZÉKEN

EGYIPTOMI NÉPMESÉK

Népek meséi sorozat

EURÓPA KÖNYVKIADÓ

BUDAPEST 1971

GUHA A SZÓSZÉKEN

EGYIPTOMI NÉPMESÉK

Népek meséi sorozat

EURÓPA KÖNYVKIADÓ

BUDAPEST 1971

CSALAFINTA ASSZONYOK

Első történet

Valaki így mesélte:

Zászlós voltam Damaszkusziban, de aztán felhagytam ezzel a mesterséggel, és nyitottam egy cukorüzletet. Bejött hozzám egyszer egy öregasszony, s attól fogva nap nap után betért, és édességet vásárolt. Azt mondom neki egyszer:

– Hozhatnál nekem egy szép leányzót, de ne legyen ám holmi cafka, feslett nőszemély, ne nézzen az rajtam kívül senkire. Mindennap időzzön itt nálam egy órácskát, s én boldoggá teszem, ruházom és etetem úgy, hogy nem szorul senki másra.

– Óhajod parancs – mondta az öregasszony. – Fölkutatom a fogadraivalót.

Néhány napig nem mutatkozott. Aztán egyszer csak beállított, és így szólt:

– Leltem neked egy szépséges lányt, aki éppen megfelelne. Tizenöt éves, és olyan ártatlan, mint a ma született bárány. Friss menyecske, még alig másfél hónapja van az új házban. Telebeszéltem a fejét, csábítottam, s nem tágítottam mellőle, amíg meg nem puhítottam számodra. Végül azt mondta: „Hát ha mindenképp meg kell lennie, legyen. A férjem mindennap Ó-Kairóba jár üzleti ügyben. Kora reggel indul, s nem tér meg csak öreg este. Egy szál magam vagyok a házban, nincs velem egy lélek sem. Én nem mozdulhatok ki, minthogy férjes asszony vagyok, de ha ő eljönne ide hozzám, nem bánom.” Gondoltam, elkísérlek hozzá.

– Ó, de pompás! – kiáltottam fel. – Mégis csak valóra válnak az álmok!

Reggelre kelve az öregasszony odajött hozzám a boltba, és kihúzott belőlem egy dirhemet harapnivalóra. Aztán így szólt:

– Gyere velem!

A nyomába szegődtem. Amikor egy sikátorhoz értünk, az öregasszony így szólt:

– Ha meglátod, hogy betérek egy folyosóra, csak jöjj utánam!

Amint az öregasszony ott befordult, mentem én is utána. Egy hatalmas teremben találtam magam, pompázatosan volt megépítve, oszlopok támasztották alá. Akkor előjött a lányka a lakosztályából.

Olyan volt, amilyenek az öregasszony mondta, szépségesen szép, és káprázatos, maga a tökély.

Az öregasszony leültetett a lánnyal, s aztán ment a dolga után. A lányka pironkodott szemérmes zavarában. Véle töltöttem egy órát, s szívem elrabolta, szenvedélyem lángra gyújtotta, gyönyörűségben telt vele az idő. Aztán eltávoztam tőle, és visszatértem az üzletbe. Ettől kezdve nap nap után meglátogattam, fényes nappal mentem, magammal vittem holmi harapnivalót, s ott időztem késő délutánig. Így ment ez három teljes hónapon át. Életünk pazar és gyönyörrel teli volt.

Egyik nap éppen együtt üldögéltünk, mikor megjelent a férje. A külső kapun lépett a házba. Mikor megláttam, megfagyott ereimben a vér.

– Most mitévők legyünk, hogyan szabaduljunk a csávából?

– Nem lesz semmi baj – mondta a lány –, csak maradj a helyeden!

Azzal egy szempillantás alatt két szöveget vert a mestergerendába, és ráakasztott egy függönyt.

– Eredj a függöny mögé! – súgta. Bementem.

Akkor a férj már bent is volt.

– Ki van itt nálad a függöny mögött? – kérdezte.

– Csak a nagybátyám lánya. Elverte az ura, és hozzánk jött, hogy menedéket keressen előle. Nekünk pedig nincs itthon semmi ennivalónk, amivel megkínálhatnánk, igazán szégyenkezem előtte.

Amikor meghallotta ezt a férj, rögtön kiment a piacra, hogy valami ennivalót hozzon. Ahogy kitétte a lábát, az ajtó felé indultam.

– Hohó! – kiáltott a lány. – Hát te hová igyekszel?

– Megyek a dolgom után, még mielőtt visszatérne a piacról.

– Nem mégy ugyan sehová, amíg nem falatoztál vele. Ül csak le az előcsarnok közepére, és ne szólj semmit. Semmi bántódásod nem esik, bízd csak rám!

Azzal a függönyt úgy hagyta, ahogy volt, papucsomat kitétte a hallba. Fejét befedte egy törülközővel és leült a függöny elé. Ekkor belépett a férj, tállal a kezében. A nő szóhoz sem hagyta jutni, szaporán rákezdte:

– Nézd csak, uram, ezt a gonosz embert, ez a férje, aki megverte, szitkokat szórt rá és elkergette. Most meg idejött, miután

te a piacra mentél, hogy elvigye tőlünk. De Allahra, nem és nem adjuk ki neki!

A férj meg ekképp beszélt a lelkemre:

– Fiatalka még, nincs elég esze, szőrmentén kell bánni vele. Ha netán rossz szó esett köztetek, menj el, és maradj el egy darabig, ne is szólj hozzá. Csak akkor térj vissza, ha lecsillapodtál.

– Megfogadom a szavad – feleltem –, csakis a te kedvedért, és a rokonságunk kedvéért, s többé nem kötök belé.

Azután a nő átvette férjétől a tálat, és a kenyérral együtt az asztalra tette.

– Vedd hát Allah nevét ajkadra és a falatot a szádba!

Így hát hozzáláttam az evéshez a férjjel. A nő is velünk tartott.

Mikor elköltöttük az ételt, így szóltam:

– Hadd készüljön fel az útra, és hadd jöjjön velem haza!

A nő erre azt mondta:

– Szó sincs róla! De menj előre, és én majd elviszem őt utánad a házba, és kibékítlek benneteket. Szavadat veszem, hogy többé nem leszel rossz hozzá. Azután a szomszédok védelmébe ajánlom őt. Ha szavakat adjátok nekem, akkor ott töltöm az éjszakát, ha nem, akkor hazajövök.

A férje megköszönte, hogy ilyen okosan beszélt. Aztán elvitt magával. Kimentünk a házból, és beszélgettünk, amíg kiértünk a piacra. A férj így szólt:

– Eredj most, nehogy jöjjenek, és ne találjanak otthon. De mikor találkozhatnak?

Erre így feleltem:

– Adj engedélyt a feleségednek, hogy naponta eljöhessen hozzánk. Vele lehetne estig, aztán hazamenne hozzád minden este. Nappal a miénk lenne, éjjel a tiéd.

A férj ráállt. Aztán elváltam tőle, és a boltomba mentem. Ott üldögéltem, mikor egyszer csak beállított az öregasszony.

– Na, hogy s mint boldogultál vele, miután eljöttem onnét?

Elmeséltem neki mindent elejétől a végéig. Az öregasszony nem győzött ámulni, hogy a lány, fiatalka létére, ilyen éles eszű és furfangos. Aztán így szólt:

– Eredj, menj előre a házadba, és már kísérem is hozzád.

Alighogy betettem a lábam a házba, már meg is jelent az öregasszony a lánnal. Az egész napot és a rákövetkező éjjelt együtt töltöttük örömben, vígságban. Reggelre kelve azonban gondolkodóba estem a viselkedésén. Rájöttem, hogy a nők fufangosságának az önérdék a szülője.

Hosszú ideig együtt voltunk így, mígnem egyszer megbetegedtem, s egy jó hónapig nyomtam az ágyat. Mikor felépültem, érdeklődtem felőle. Azt rebesgették, hogy Kairóban van. Odautaztam hát, de nem tudtam nyomára akadni. Kezdtem más nő után tapogatózni. Házasságszerzők környékeztek meg, de ettől borsódzott a hátam. Azt mondtam nekik:

– Olyant nézzetek nekem, aki mindössze tizenöt éves, és teljesen tudatlan a világ dolgaiban. Csak addig maradok vele, amíg rá nem jövök, hogy megromlott. Mert bizony a nők megrontják egymást.

Barátaim meg is kértek számomra egy lányt, aki teljesen megfelelt a követelményeimnek. Azt mondták róla:

– Ez a lány végtelenül egyenes és erkölcsös. Hírneve van a nők közt, csakúgy, mint apjának a muszlimok közt, mivel negyven éve él a lány anyjával, s az még csak a kukucskálót sem nyitotta ki soha, ki sem tette a lábát hazulról, és a férjén kívül soha férfi nem látta az arcát. Hűséges a vallásához és a világához.

Megnyugodtam tehát, és elvettem a lányt. Már mintegy hat hónapja éltünk együtt, mikor egyszer váratlanul toppantam be a házba. Látom ám, hogy a mestergerendára egy leplet húztak ki, hajszálra úgy, ahogy hajdan az én esetemben.

– Ki van nálad? – kérdem tőle.

– Nagynéném leánya jött hozzám látogatóba – felelt.

Nem tudtam türtőztetni magam, a függönyhöz rontottam, és bizony a nagynéni lányának fiát találtam ott a lepel alatt kuksolva. Ráordítottam:

Kifelé, te boldogtalan! Te a nagynénje lánya lettél, az én feleségem pedig nagybátyja lányát csinálta belőlem!

Azzal kidobtam onnét, a feleségemtől pedig ott helyben nyomban elváltam, és megfogadtam, hogy többé nyelvemre sem veszem asszony nevét, és soha többé nem kötök házasságot.

Második történet

Egy szavahihető ember mesélte a következőt:

Egy nap barátommal Damaszkusz környékére mentem, hogy – mint minden szombati napon – egy kis sétát tegyek. Elhaladtunk egy gyümölcsöskert előtt, ahol egy vízemelő kerék forgott a csatorna fölött. Megpillantottunk ott két leánykát – mint két gyöngyszem, mint két ékkő, olyanok voltak. Barátom a társas életben kellemes, finom és édes beszédű ember lévén, amint meglátta őket, odaszólt nekik:

– Ó, hölgyek!

– Parancsolj – felelték.

– Ó, kancácskák csődör nélkül – folytatta.

– Parancsolj – válaszolt az egyikük.

Tavasza volt éppen. Beszédbe elegyedtünk velük, s hosszas szépelkedés folyt közöttünk. Mikor közelgett az alkony, azt mondtuk:

– Ránk esteledik, és hosszú az utunk.

Csatlakoztak hozzánk, csevegtek velünk, s közben-közben hátratekingettek. Egyszer csak így szóltak:

– Maradjatok le tőlünk, amíg férjeink elmennek előttünk.

A következő pillanatban ott termett két főúri ifjú. ösvéren ültek, s két szolga követte őket. Beérték a lányokat, majd maguk mögött hagyták őket. Mihelyt eltűntek a szemünk elől, sietőre fogtuk a lépést, és csatlakoztunk hozzájuk, mondván:

– Allahra, rabul ejtette szívünket az irántatok való szerelem, de ti kőszívűek vagytok hozzánk, elhagytok minket. Bizony, igazat szolt, aki azt mondta: „Szíria népe nem állhatja az idegent, megfosztja reményeitől.”

Egyikük így szólt:

– Allahra, nem így van. Mi testvérek vagyunk, és ezek az ifjak, akik utánunk jöttek, a férjeink. Egy házban lakunk, úgyhogy nem tudunk semmit sem kisütni a ti ügyetekben. Nagy gondban vagyunk a szerelmetekkel!

– Ne becsüljete le minket! A híveitek vagyunk, csak, Allahra, gyertek, ne csúfoljátok meg reményeinket!

Egyikük így szólt:

– Ha már nem lehet másképp, én tudnék egy cselet, a magasságos Allah bocsássa meg nekem! – Aztán így folytatta: – Tudjátok hol van al-Qiláni?

– Tudjuk – feleltük.

– Ha elmentek oda, menjetek be a sikátor belsejébe vacsoraidő után. Találtok ott egy kétszárnyú udvari kaput. Ott egyikőtök előrejön az udvar fordulójáig, kezében kavicsokkal, és ledobálja a márvány kövezetre. Aztán visszahúzódik a folyosóra a társával együtt. Mi majd valahogy módot találunk arra, hogy kimenjünk hozzátok, és összejövünk veletek.

Elváltunk hát tőlük, s amikor leszállt az este, elmentünk arra a bizonyos helyre. Barátom előrement, és ott meglátta őket. Férjeikkel üldögéltek az említett udvar tornácán, és beszélgettek. Odafordultam barátomhoz:

– Legjobb lesz, ha visszafordulunk, és megyünk a dolgunkra. Bajos dolog ez, és ha észrevesznek minket a férjek, csak a gyalázatból és a botrányból jut ki nekünk.

De ő így szólt:

– Addig nem futamodhatunk meg, amíg a kavicsokat le nem dobáltuk, ahogy mondták nekünk.

Erre hajigálni kezdtem a kavicsokat, s amint a fiatalasszonyok meghallották, az egyik nővér tüstént felállt. Felkapott egy réztálcát, hennát és vizet tett belé, és gyúrni kezdte. Mi a folyosón voltunk, onnan láthattuk őket. Azután lencsomókat hozott elő, és így szólt nővéréhez:

– Gyere, sodorj nekem fonalat, be szeretném festeni ma este.

Az megfogta neki a lent, a másik pedig sodorni kezdte, és közben kihátrált a folyosóra. Akkor a fonalat átadta barátomnak, mondván:

– Sodord!

Én pedig rávettem magam, és elvégeztem vele a dolgomat. Utána fölállt, átvette a fonalat, és kezdte a kezére csavarni. Mikor visszaért a nővéréhez, úgy tett, mintha elfáradt volna.

– Elegem van ebből a sodorgatásból! Menj csak, és sodord magad a fonalat, majd én tartom neked, úgy, ahogy te csináltad. Így egyikünk sem jár rosszabbul.

Erre a másik fölkel, megfogta a fonal végét, és csavarni kezdte, majd kihátrált hozzánk. Átvettem tőle a fonalat, barátom pedig hozzálátott, és megtette vele a magáét. Mikor elkészült, az asszonyka fölállt, elvette tőlem a fonalat, és bement az udvarra.

Sikerült hát elintéznünk velük a dolgot, miközben férjeik ott üldögéltek az oszlopos tornácon. Minden baj nélkül tértünk vissza, s nem győztünk álmélnodni ezen a nagyszerű cselen.

– Mit szólsz, barátom, ezekhez az agyafúrt nőkhöz – Allah ne adja rájuk áldását!

Harmadik történet

Egyikük így mesélt:

Volt nekem egy igen gazdag kereskedő barátom, an-Naszibi nevezetű. Az mesélte a következőt:

Dél-Egyiptomból utaztam fel hajón Kairóba. Volt nekünk a hajón egy fekete szolga, köpenyt és nyűtt ruhát viselt. Nem volt semmi élelme, amivel táplálkozhatott volna. Segítségemre volt valamiben, ezért végig etettem, gyámolítottam, betakartam a hidegben, amíg Kairóba nem értünk. Amikor kikötöttünk, a szolga éppen kiszállni készült, mikor megragadta őt a hajó tulajdonosa, és követelte rajta az útiköltséget. De neki bizony nem volt egyetlen vasa sem. A tulajdonos váltig szorongatta, erre én ránéztem, és magamra vállaltam az útiköltségét. A szolga hálálkodott, kezemet csókolgatta, és elhalmozott jókívánságokkal. Aztán elváltam tőle, és kiszálltam kelméimmel egyetemben. Berakodtam a raktárba, és ott éjszakáztam. Mikor Allah napja megvirradt, magamhoz vettem ezer dinárt, és számárra ültem, hogy a kairói piacra menjek, és ott egy s más kelmét vásárooljak. A városban egyszer csak megpillantottam egy szépséges nőt, soha szebbet nem láttam nála. Igencsak fogamra való volt, így szóltam hát a szamarasnak:

– Csak lépésben haladj, és bőséges ráadást kapsz.

Úgy is tett, és én közelébe férköztem a számárral, úgy, hogy combjához nyomakodtam.

– Te túl sokat engedsz meg magadnak – mondta.

– Ugyan, dehogy, csak kedveskedem – feleltem. Szó szót követett. Kérdezgetett, hogy kiféle, miféle vagyok, mi a mesterségem. Mondom neki, hogy kelmékkal kereskedem, és ennyi meg ennyi dirhem van nálam. Mikor meglátta a pénzt, közelebb jött hozzám. Aztán én is megkérdeztem, hogy ő kicsoda. Mondta, hogy ez és ez a neve, férje egy bizonyos emír, és a nővére itt él Kairóban.

– Őt jöttem meglátogatni – mondta.

– És mi mikor találkozunk? – kérdeztem.
– Majd ha visszajöttem.
– Van Kairóban szálláshelyed? – kérdeztem.
– Van egy pompás házam, ez itt a kulcsa – felelte.
– No, hát ez a fontos – mondtam. – De nem győzöm ám kivárni, amíg visszatérsz. Arra gondoltam, hogy veszünk valami harapnivalót, kis édességet és gyümölcsöt.

– Most nem lehet – mondta. – Szűkiben vagyok az időnek. De kövess, és tartsd a szád!

Mentem hát vele, és olyan repülni való kedvem volt, hogy madarat lehetett volna fogatni velem. Végül betért egy utcába, s amikor a végéhez ért, így szólt:

– Uram, Allah is megparancsolta a rejtőzködést. Mohammed, az ő prófétája, áldassék!... azt mondta: „Ha megkísértettek, rejtőzködj el.” A mi házuk néhány lépés ide és híres ház; szeretném, ha nem tudnád meg a helyét. Az volna ildomos tőled, ha leeresztenéd turbánodat a szemedre, amíg át nem érek veled a kapun. Tedd meg a kedvemért!

Én így gondolkodtam:

– Ebből nem származhatik baj, s a vágy süket és vak.

Megtettem hát. Kézen fogva vezetett, s végül megállított egy nagy ház kapujában. Kivette a kulcsot a zsebéből, kinyitotta a kaput, és bevezetett. Ott felfedte a szemem. Két árkádos csarnokot láttam, mindkettőben gyékények voltak a földre terítve. Jobb felől tíz szudáni szolga tolongott egy boroshordó körül. Húst ettek, és bort ittak rá. Rossz sejtelveim támadtak. Nem volt nálam semmiféle fegyver, amivel megvédehettem volna magam, s menekülésre nem volt mód. A csarnokban volt egy kamraféle bódé, gondoltam, ha gonosz szándékot tapasztalok tőlük, helebújok. Egy dologgal háríthatom el őket, ha odaadnám nekik a pénzemet, ily módon megmenekülnék tőlük.

A nő ekkor rájuk rivallt:

– Ti kutyák, mit tájtjátok a szátokat?

Erre előlépett az egyik szolga, olyanforma, akár a megtestesült sátán, kezében karhossznyi késsel, és felém rontott. Én a kamra felé igyekeztem, s ahogy beléptem, orrfacsaró búzt éreztem. Hát a kamra ajtajában egy kút tátongott. Már azt sem bántam volna, ha

beleesem. Nekirugaszkodtam – és nem estem bele. A szolga megállt, nem bírt utánam ugrani, olyan széles volt a kút szája. Elszántam magam, hogy ha utánam jön, beledobom a kútba. De ő odafordult társaihoz, és így szólt:

– Egyikőtök sem tudja átugrani a kút száját, és nem férhet hozzá senki. Hagyjátok csak ott, ahol van, úgymint elpusztul.

Aztán letelepedtek, és tovább iszogatták borukat. Én pedig belenéztem a kútba: egy csomó hullát pillantottam meg benne. Biztosra vettem hát pusztulásomat és Allahhoz fohászkodtam, könyörögtem a szentekhez és a jámborakhoz, s a világ urának kezébe ajánlottam magam, hogy oltalmazzon meg tőlük.

Miközben én imigyen voltam, egyszer csak zörgettek az ajtón. A nő odament, kinyitotta az ajtót, majd visszatért a szolgálkhoz örvendezve.

– Tudjátok, ki jött meg? – kérdezte. – Csak ő ölheti meg ezt a kereskedőt, senki más.

– Ki legyen az?

– Szabih – felelte ő. – Most érkezett Qusz városából, és ágrólszakadt szegény ember. Adjátok neki a kereskedőt, legyen az ő része.

Feltápaszkodtak, hogy elébe menjenek. Mikor visszatértek velem együtt, hát látom, hogy ő az a szolga, aki velem volt a hajón.

Miközben ők örvendeztek jöttén, én így okoskodtam:

„Nincsen a szolgálkban szemernyi emberség, nem ismernek jótettet, és nem tekintenek barátira. Ha rá bíznak, nekiadom a nálam levő vagyonomat, s akkor megkíméli az életemet.”

Amint összeültek a tanácskozásra, a szolga így szólt az asszonynak:

– Nekem mit juttatsz? Ugyanis most jöttem meg ebből az utazásból, és a legnagyobb szükségben vagyok. Van egy gazdám, egy kereskedő, aki nagy jót tett velem, és szíves volt irányomban, amikor kísérem voltam a hajón. Most nem tudom viszonzni a jószágát, szeretném hát megvendégszolgálni, és ekképpen törleszteni adósságom.

Az asszony így szólt:

– Ennek a bizonyos kereskedőnek, akit idehoztam, és most a kamrában van, ezer dinár van a zsebében. Az a te részed,

megvendéghelheted belőle minden barátodat, akit csak kedved tartja. Az a dolgod, hogy megölöd, és elveszed a pénzét.

A szolga abban a pillanatban fölugrott, mint egy oroszlán, és a kamra ajtaja felé rontott. Egy rántással kitepte az ajtót. Cimborái megkérdezték:

– Mit csinálsz az ajtóval?

– Keresztbe fektetem a kúton, bemegyek hozzá és megölöm.

Aztán elveszem a pénzét, őt pedig beledobom a kútba.

„Nyájas biztatás, mondhatom” – gondoltam magamban.

Amikor közeledett felém, hogy megöl, így szóltam:

– Szabih, ismerj fel, és szabadíts meg!

Akkor megismert és felkiáltott:

– Uram, hát te vagy? – és megnevezett.

– Én vagyok – feleltem.

Erre eldobta a kést, lábához borult és megcsókolta.

– Hagyd ezt – mondtam neki –, azzal törődj, hogy megszabadíts ettől az asszonytól és a szolgálától.

– Tiéd vagyok életre-halálra – felelte ő –, hajad szála sem görbül meg, cseppet se félj. Ez a ház a te házad, a szolgák a te szolgálid, parancsodat lesik. Ez a ribanc is a tiéd, tégy vele, amit akarsz.

– Nem akarok én semmi mást, csak innen egyszer megszabadulhassak, és mehessek, amerre látok – feleltem.

Odafordult társaihoz, és így szólt:

– Tudjátok, hogy ki van itt nálatok?

– Nem – felelték.

– Ő az én gazdám, akit említettem nektek, ő tett jót velem, amikor a hajón voltam, mielőtt Kairóba értem. Allahnak legyen hála, hogy hozzá vezérelt.

Azzal kézen fogott, és kivezetett a kamrából. Én megoldottam neki a pénzes zacskómat, mondván:

– Allahra, Szabih, markolj bele és végy, amennyi jólesik, hogy megvendéghelhesd vele társaidat.

– Allahra, senki nem vesz el tőled egyetlen dirhemet sem. Azt kérjük azonban tőled, add szavadat nekik, hogy senkinek el nem mondod, hogy kifélék, és milyen mesterséget űznek ezen a helyen. Akkor mehetsz sértetlenül, ahogy beléptél.

– Úgy legyen, ahogy mondtad! – feleltem, és megesküdtem nekik.

Az asszony ezután elfedte a szemem a turbánom szélével, és elvezetett addig, ahol az elébb eltakarta a szemem. Akkor így szólt:

– Adj hálát Szabihnak, aki kiállt érted velünk szemben. Most pedig menj innen, amerre láatsz!

Azután faképnél hagyott, és visszament hozzájuk. Én meg ott maradtam főbe kólintva, azt se tudtam, merre járok, és nem hittem szabadulásomban, hogy Allah átka legyen rajtuk, mindahányan vannak.

Negyedik történet

Volt a városban egy bazártulajdonos. A feleségének volt egy barátja. Ahogy a férj kitette lábát a házból, megjelent a barát. Így ment ez hosszú időn át. Egyszer a férj napközben hazatért, mert valamit el akart vinni aládájából a bazárba. Bezörgetett az ajtón. A barát, szokás szerint, ott időzött a nőnél. A házban nem volt kamra, és semmiféle hely, ahová a nő elrejtette volna, csak az árnyékszék. A férfi félt, hogy a férjnek szükségére kell mennie, és rányit. A nő erre betuszkolta a szobába, hasra fektette, a hátára pedig ráborította a kendőjét, a bőrterítőt és az ágytakarót. Ezután ajtót nyitott a férjének.

– Miért késlekedtél ilyen sokáig? – kérdezte az.

– A mellékhelyiségben voltam – felelt a nő.

A férj belépett, kinyitotta a ládát, és kivette belőle, amire szüksége volt. Ekkor a barát eltűszszentette magát az ágynemű alatt. Amikor a férj meghallotta a tűszszentést, jobbra-balra forgolódott. A nő, látván, hogy férje ide-oda tekinget, arcára tapasztotta kezét, és így szólt:

– Allahnak hála!

– Egészségedre! – mondta a férj. Azzal fogta a dolgait, és elment a boltjába anélkül, hogy megsejtett volna valamit felesége viselt dolgairól.

Ötödik történet

Mesélik, hogy volt két nőtlen fiatalember. Sokáig nem házasodtak meg, és jó barátságban voltak. Néhány év elmúltával az egyik fejébe vette, hogy megházasodik. Megkértek számára egy szűz leányzót. Azt kötötte ki az apánál, hogy a lány csak éjjel mehet fürdőbe. Az

apa beleegyezett. A férfi elvette a lányt, és már egy teljes évig együtt éltek, amikor úgy volt, hogy a lány húga is férjhez megy. Az anya így szólt az apához:

– Eredj el idősebbik lányunk férjéhez, és kérd meg, hogy lenne szíves elengedni őt a húga menyegzői előkészületeire, minthogy ott az összes nőre szükség van.

Az apa el is ment, és megkérte a férjet. Az így felelt:

– Nem tehetem, hogy elengedjem. Vagy beletörődsz, vagy viheted a lányod, nekem ugyan nem kell.

Az apa visszatért az anyához, és beszámolt neki a dolgok állásáról. Az asszony így szólt:

– Hagyjad, nem adom férjhez a kisebbiket, csak majd egy esztendő múlva.

Esztendő elmúltán azt mondta az apának:

– Eredj el hozzá, hátha megengedi, hogy lányunk eljöjjön.

Az apa összejött a férjével, és lelkére beszélt, mondván:

– Lásd, késlelteted testvérhúga férjhezmenetelét makacssággal, úgyhogy már a második év telik azóta. Ne tagadd meg hát az anyjától, összetöröd a szívét.

A férj elrestellte magát, és így szólt:

– Vidd hát, egy feltétellel: csak a menyegző estjéig, és nem hagyom ott nálatok, csak arra az éjszakára. Az anyja hozza vissza hozzám reggelre kelve.

– Áll az alku – mondta az apa. Azután elvitte a lányt az anyjához, és elmondta neki, milyen feltételt szabott a férj. Az anya odavezette hozzá a nyoszolyólányt, hogy kellőképpen felékesítse. A lány azt mondta a nyoszolyólánynak:

– Írd rá a karomra: „Ha jó a végzet, nincs mit tenni ellene.”

A nyoszolyólány ráírta. Amikor elmúlt a menyegző éjszakája, az anya reggel a férjéhez kísérte. Miközben mentek az úton, egyszer csak egy fával megrakott teve furakodott közéjük, elválasztva egymástól a lányt és az anyját. A lány odatámaszkodott egy kapuhoz, s várta az anyját, amíg a teve elhalad. Ott állt a kapuban egy férfi, egy asszonyszemélyt várt éppen, hogy bevigye a házába. Férjének egyik barátja volt. Amint meglátta az asszonyt, parfümtől illatozva, hímes zöld díszben, magával vont a befelé, és kedvét töltötte vele.

Az anya pedig kereste a lányát, de nem lelte. Zavarodottan töprengett, hogy hová lehetett. Nélküle nem kerülhetett a férj szeme elé. Bánkódott, hogy elvesztette a lányát.

Ezenközben kijött a lány. Az anya keblére ölelte:

– Ugyan hova lettél, leányom? – kérdezte.

A lány elmesélte, mi esett meg vele. Az anya ezután hazakísérte.

A férj másnap összeakadt barátjával, az meg meséli neki:

– Tegnap odapottyant egy szépséges lány a házam kapujába. Hímzett ruhában volt. A házam kapuja előtt ment el, miközben én éppen egy másik nőre vártam. Nem tehettem egyebet, behúztam magammal, bevittem a házba, és kedvemem töltöttem vele. Mondhatom, a legcsodálatosabb nő volt. A karján ezt az írást láttam: „Ha jó a végzet, nincs mit tenni ellene.”

Mikor meghallotta ezt a férj, tudta, hogy csak a felesége lehetett, senki más. Ekképp gondolkodott magában: „Nincs más mód, össze kell hoznom őt, az anyját, az apját és ezt a barátomat, hogy mesélje el előttük ezt a históriát, és akkor tüstént elválok tőle.” Így szólt a barátjához:

– Allahra, nagy kedvem kerekedett, hogy összejöjjenek veled. Meghívlak holnapra hozzám.

Barátja beleegyezett. A férj eltávozott tőle, és elment az anyósáékhoz. Meghívta őket a házába, mondván:

– Mindenképpen el kell jönnötök, mert egy igen kedves barátom lesz nálam.

– Legyen kívánságod szerint – felelték.

A férj elbúcsúzott tőlük, és hazatért. Elmondta feleségének a dolgot, és így szólt:

– Húzz ki egy függönyt a mestergerendára, hogy ott ülhes anyáddal mögötte, mert a barátomat is vendégül látom.

Megjött a lány apja és anyja, majd a történet főszereplője, a barát. Miután a nők bevonultak a függöny mögé, a férj bevezette a barátját.

Ezután nekiültek a vacsorának, mindnyájan jól kivették a részüket az evésből. Vacsora után belemelegedtek a beszélgetésbe. A férj elkezdte mesélni, hogy házassága előtt miféle nőügyei voltak. Aztán így szólt a barátjához:

– Allahra kérek, mondd el nekünk azt a pénteki esetet, mely a legeslegkülönösebb volt, amit valaha hallottam nők dolgában.

A barát hozzá is kezdett az elbeszéléshez, s a fiatalasszony megtudta szavaiból, hogy ő volt az, akivel összeakadt. Férje háttal volt a függönynek, arccal a barátja felé fordult, s úgy hallgatta annak szavait. A fiatalasszony rájött, hogy a férje bosszút forral, csak azért hívta meg a barátját és az ő családját, hogy barátja a jelenlétükben mondja el az esetet. Fölemelte a függöny szélét, kidugta karját az írással, és úgy fordította a beszélő felé, hogy meglássa az írást. Az meg is látta, és tüstént megvilágosodott előtte, hogy a barátja felesége volt az a nő. Mikor történetének a végére ért, így fejezte be:

– És amikor magamhoz tértem álmomból, és senkit nem találtam ott, pedig az egész olyan volt, mintha ébren éltem volna át, egész összezavarodtam.

– Hát az egész csak álom volt? – kérdezte a férj.

– Az hát!

A férj erre így szólt:

– Én pedig azt hittem, hogy megtörtént esetet mesélsz el.

Aztán odafordult a lány apjához:

– Csak azért hívtalak benneteket ide, mert meg voltam győződve, hogy ez a történet, amit most hallottatok, a feleségemmel esett meg. Ide hoztalak titeket, hogy halljátok ti is, s akkor elválok tőle. De Allahnak hála, megnyugodtam lelkemben, minthogy feleségem ártatlan.

Azután odament feleségéhez, megcsókolta a fejét, és ettől kezdve mindenben kereste a kedvét. A társaság szétszéledt.

Lám-lám, milyen furfangos volt ez a menyecske!

Hatodik történet

Mesélik, hogy egy kereskedőnek, aki sokat járt-kelt, utazgatott, szépséges felesége volt. Szerette az asszonyt, és féltette a bolondulásig. Vásárolt neki egy papagájt, hogy az majd szemmel tartja az ő távollétében. Történt, hogy egyik útja alatt az asszonyka szerelembe esett egy ifjúval. Az ifjú bejáratos lett a házba, az asszony jól tartotta, és véle hált, míg az ura odavolt. Mikor a férj megtért az útból, a papagáj beszámolt neki, hogy mi történt távolléte idején:

– Ó, uram, egy török ifjú járogatott a feleségedhez, s ő tejbenvajban fürdette.

A férj elhatározta, hogy megöli a feleségét. Mikor az asszony hírét vette ennek, így rimázkodott:

– Ember, féljed Allahot, és térj eszedre! Hát vajon van-e a madárnak esze és értelme? Ha akarod, én bizonyosságot teszek neked, hogy magad dönthess hamis vagy igaz voltáról. Menj el ma éjjel, és aludj egyik barátodnál. Reggelre kelve gyere el hozzá, és kérdezd ki. Meglátod, hogy igazat szól-e, vagy hazudik.

A férj el is ment egyik barátjához, és nála éjszakázott.

Amint leszállt az éj, a feleség fogott egy bőr térítőt, és beborította vele a papagáj kalitkáját. Azután egy kis vizet kezdett permetezni a bőrre, a fújtatóval nagy légáramlást csapott körülötte. A lámpát meg hirtelen oda-odavillantotta, a villámfényt utánozva, és forgatta a darálót egész éjjel.

Mikor megvirradt, a férj hazatért. Az asszony így szólt:

– Ó, uracskám, kérdezd ki a papagájt!

A férj odalépett a papagájhoz, megszólította és megkérdezte, hogy mit csinált az asszony az éjjel.

A papagáj így szólt:

– Ó, gazduram, ki tudott volna látni és hallani az elmúlt éjjel?!

– Ugyan miért ne? – képedt el a férfi.

– Hát a sok esőtől, gazduram, a szélvésztől, villámlástól, dörgéstől.

– Hazudsz! – kiáltott a férfi. – Az elmúlt éjjel mindebből semmi sem volt.

– Én csak azt mondtam neked, amit láttam, tapasztaltam és hallottam – erősködött a papagáj.

A férj úgy látta, merő koholmány hát mindaz, amit a papagáj a feleségéről mondott, és ki akart békülni vele. Az asszony így szólt:

– Allahra, én meg nem békülök, csak ha megöled ezt a papagájt, amely megrágalmazott engem.

Erre a férj fogta és megölte a papagájt. Ezután néhány napig a feleségével maradt. Később aztán látott egy török ifjút, amint jön kifelé a házából. Akkor megértette, hogy a papagáj igazat mondott, és az asszony hazudott. Keservesen megbánta, hogy megölte a szegény jószágot. Berontott a házba, s abban a szempillantásban

megölte a feleségét, és kemény esküvéssel fogadta, hogy míg csak él, többé meg nem házasodik.

Hetedik történet

Egyszer egy férfi heves szerelemre gyulladt egy nő iránt. A nő minden szépséggel és bájjal ékes volt, de volt már férje, akivel kölcsönös szerelemben éltek. Az asszony jámbor és erényes volt, úgyhogy a szerelmes férfiú sehogy sem tudott a közelébe férni. Idővel beleunt a hosszas várakozásba, és kieszelt egy cselt. Volt a férjnek egy szolgálégyne, aki ott nevelkedett a házban, és hűségesen szolgált. A szerelmes férfi elment ehhez a legényhez, s addig-addig hízelkedett neki ajándékkal és mézesmázos szóval, mígnem levette a lábáról, és maga felé hajlította. Így szólt neki egy napon:

– Te fiú, nem vinnél be engem egyszer a házba, amikor az úrnő eltávozott?

– Szívesen – felelte a fiú.

Amikor úrnője elment a fürdőbe, ura pedig a boltjába, elment újdonsült barátjához, kezénél fogva bevezette a házba, és mindent sorra megmutogatott neki. A szerelmes férfi eltökélte, hogy csellel jár túl az asszony eszén. Lopva elővett egy edénykét, amelyben tojásfehérjét hozott magával, és a férj ágyára kente, úgy, hogy a legény ne lássa. Aztán elhagyta a házat, és ment a dolga után. Egy kis idő múltán megérkezett a férj. Az ágyhoz lépett, hogy egy kicsit leheveredjen. Hát valami nedvességet érez, megtapintja, megnézi. Nem lehet más, mint férfi magja, gondolta. Dühödten nézett a legényre.

– Hol az úrnőd?

– Elment a fürdőbe, tüstént visszajön.

A férj még inkább megbizonyosodott, hogy csakis férfi magja lehet az. Azt mondta a legénynek:

– Eredj ebben a szempillantásban, és teremtsd elő az úrnődet.

Amikor az asszony elébe került, nekiugrott és agyba-főbe verte. Aztán hátrakötötte a kezét, hogy megöli. Az asszony kiáltozni kezdett a szomszédoknak, mire azok odacsődültek. Így jajveszékelt:

– Meg akar ölni ez az ember, holott azt sem tudom, mit vétettem.

A szomszédok rátámadtak a férjre.

– Nem tehetsz mást velem, vagy elválsz tőlem, vagy megtartod kegyesen. Mi jól ismerjük az erényességét, hiszen régi idők óta a szomszédunk, és semmi rosszat nem vethetünk a szemére.

A férfi erre így szólt:

– Az ágyamban találtam valamit, ami olyan, mint a férfi magja. Igazán nem tudom mire vélni a dolgot!

A jelenlévők közül előállt egy férfi.

– Mutasd csak meg nekem azt a valamit – mondta.

Amikor meglátta, így szólt a férjnek:

– Rakj tüzet, és adj egy edényt!

Mikor a férj mindent előkészített, vette a tojásfehérjét, és megsütötte a tűz fölött. A férj evett belőle, és megkóstoltatta a jelenlevőkkel is. Mindnyájan megbizonyosodtak, hogy nem más, mint tojásfehérje. A férj belátta, hogy igazságtalan volt a feleségével, mert az ártatlan volt. A szomszédok összebékítették őket, minthogy már kimondotta volt a válást.

Így hát kútba esett ama férfiú terve, aki cselet szőtt a mit sem sejtő asszony ellen.

Nyolcadik történet

Mesélik, hogy egyszer egy asszonynak adott az ura egy dirhemet, hogy vásároljon rajta rizst. A nő fogta a pénzt, és elment a rizsárushoz. Az elkezdett évődni vele, és kacsingatott rája nagyokat, mondván: – A rizs csak cukorral jó. Ha akarsz, ugorj be hozzám egy órácskára.

A nő belépett a boltjába.

A férfi odaszólt a szolgájának: – Mérj ki neki egy dirhemért cukrot! – És közben jelt adott neki. A szolga elvette az asszonykától a kendőt, kiöntötte belőle a rizst, és helyére földet töltött, cukor helyett meg kavicsot tett bele. Aztán összekötötte a kendőt, és otthagya. Amikor az asszony kijött a férfitől, fogta a kendőjét, és hazafelé vette útját, azt gondolván, hogy rizs és cukor van benne. Hazaérkezve, letette a batyut a férje elé, aki földet és kavicsot talált benne. Amikor felesége bejött a cserépfazékkal, a férfi így szólt:

– Talán bizony azt mondtuk neked, hogy építkezés van nálunk, azért hoztál földet és kavicsot?

Amint a nő ezt a holmit meglátta, rögtön tudta, hogy az árus szolgája rászedte. Minthogy a cserépfazék már a kezében volt, így szólt a férjének:

– Jaj, te ember, hol is jár az eszem?! Kimegyek, hogy behozzam a szitát, és a fazekat hozom be helyette!

– És hol jár az eszed? – A nő így felelt:

– Hát, képzeld, a dirhem, ami nálam volt, leesett a piacon a földre. Restelltem volna az emberek előtt, hogy nekiálljak keresni, viszont abba sem törődtem bele egykönnyen, hogy a pénzt csak úgy szélnek ereszem. Erre összegyűjtöttem a földet azon a helyen, ahova a dirhem esett, hogy majd átszitálom. Most meg megyek, hogy hozom a szitát és a fazekat hoztam helyette.

Azzal kiment, hozta a szitát, odaadta a férjének, mondván:

– Szitáld te, a te szemed jobb, mint az enyém.

A férfi nekiült, hogy átszitálja a földet. Végül az egész arca, szakála telis-tele lett porral, s közben nem is sejtette az asszony hamisságát, s hogy mi esett meg vele. Ez a legszebb az asszonyok furfangjában!

Kilencedik történet

Volt egyszer egy fürdős; tekintélyes és nagy hatalmú emberek fordultak meg nála. Egyszer belépett hozzá egy ifjú, egy vezír fia. Orcája szépséges volt, a teste azonban csak úgy rengett a sok hájtól. A fürdős szolgálatkészen álldogált mellette. Amikor az ifjú levetette ruháit, a fürdős nem látta a férfiasságát, combjai iszonyú kövérsége ugyanis úgy elrejtette, hogy csak mogyorónyicska látszott ki belőle. A fürdős ezt látván, még a kezét is összecsapta sajnálkozásában. Az ifjú erre megkérdezte tőle:

– Mi lelt, fürdős, hogy így bánkódsz?

– Ó, uram – felelte a fürdős –, terajta szánakozom, hogy ily kegyetlenül korlátozva vagy. Hiába a pompa, szépség, fény és hatalom, nincs semmid, amivel gyönyört szerezz magadnak férfiúi módjára.

Az ifjú így felelt:

– Igazat szólsz. De valamit eszembe juttattál, amire nem is gondoltam!

– Mi legyen az?

– Fogd ezt a dinárt – mondta az ifjú –, és hozz ide nekem egy bájos asszonyt, hogy próbát tegyek vele.

A fürdős elvette a dinárt, és bement a feleségéhez, mondván:

– Ide figyelj, asszony, jött hozzám a fürdőbe egy ifjú, a vezírfiak közül való, s oly szép, mint a telihold. De nincs férfitagja, mint amilyen a férfiaknál rendszeren lenni szokott; nincs egyebe, mint egy mogyorónyi semmisség. Sajnálkoztam a fiatalságán, erre ő ideadta nekem ezt a dinárt, és megkért, kerítsek neki egy asszonyt, hogy próbát tegyen vele. Te vagy erre a dinárra a legérdemesebb, és semmi kárunk nem származhat belőle. Én szemet hunyok, eredj, és maradj vele egy ideig, neved ki, és vedd el tőle ezt a dinárt!

A fürdős felesége elvette a dinárt, aztán ment, kiszépítkezett, felöltötte legszebb ruháját. Mellesleg szólva, igen csinoska volt. Azután kiment a férjével, hogy az bekísérje a vezír fiához az üres terembe. Amikor a nő bement hozzá, és megpillantotta, olybá tűnt előtte, mint a teljében tündöklő hold, szépsége és kelleme egészen elkápráztatta. Az ifjú meg, amint nézte őt, egyszeriben mindenről megfeledkezett. Magukra zárta az ajtót, aztán megragadta az asszonyt, magához szorította. Ahogy ölelte, hatalmasan előremeredt férfiassága, mint egy szamárcsődör farka. Aztán hosszan lovagolt az asszonyon, az sírt, sikoltozott alatta, nyögött és vonaglott. A fürdős meg szólongatta kívülről:

– Ó, Mohammed anyja, gyere már ki! Csecsszopó fiad sokallja az időt.

Az ifjú így szólt:

– Eredj a fiadhoz, s aztán jöjj vissza!

De a nő így felelt:

– Ha ki is mennék tőled, csak fél szívvel lennék a fiammal. Nem bánom, tőlem akár halálra is bőgheti magát, vagy nőjön föl anya nélkül, árván!

Nem is hagyták abba, míg az ifjú tíz ízben nem töltötte kedvét vele. A férj meg az ajtó előtt szólongatta, kiabált, sírt, fohászkodott, de hasztalan.

– Megölöm magam – mondogatta.

Mivel sehogy nem juthatott be a feleségéhez, úgy erőt vett rajta a kétségbeesés és a féltékenység, hogy fölmászott a fürdő legtetetejére, és levetette magát. Meg is halt nyomban.

Tizedik történet

Volt egyszer egy szépséges, kellemmel teljes asszony, nem akadt párja sehol. Meglátta őt egy csélcsap ifjú, s többé nem szabadulhatott tőle, örülden beleszeretett. Az asszony tiszta erkölcsű volt, házasságtörésre nem is gondolt. Történt, hogy a férje egyszer elutazott valahová külföldre. Az ifjú szüntelenül üzengetett neki, de ő nem válaszolt. Erre az ifjú elment egy öregasszonyhoz, aki a közelében lakott. Miután üdvözölte, leült, és nagy panaszkodásba fogott, hogy milyen szerelembe esett, és hogyan gyötri a szenvedély az asszony iránt. Azt is elárulta, hogy mindenáron magáévá akarja tenni. Az öregasszony így szólt:

– Meglesz, biztosítlak róla. Neked a kisujjadat sem kell megmozdítanod, én majd elrendezem, amit akarsz, ha a magasságos Allah is úgy akarja.

Az ifjú meghallván az öregasszony beszédét, fizetett neki egy dinárt, és elment a dolgára.

Másnap reggel az öregasszony meglátogatta az asszonyt, felújította vele az ismeretséget és a jó viszonyt. Attól fogva nap nap után felkereste, ebédjét, vacsoráját nála költötte el, sőt még gyermekeinek is vitt haza elemózsiát tőle. Közben jól elszórakoztatta, mindenben a kedvét kereste. Végül úgy levette a nőt a lábáról, hogy az egyetlen órára sem akart megválni tőle.

Egyszer az öregasszony elment a nőtől, fogott egy kenyeret, zsírt és babot tett belé, megetetett vele egy nőstény kutyát, s napokon keresztül ugyanúgy tett. A kutya meg lassacskán a nyomába szegődött, hálából a jó bánásmódért. Egyik nap különösen sok babot és zsírt etetett meg vele. A kutya lakmározott, még a szeme is könnybe lábadt a bab forróságától. Azután könnyezve az öregasszony nyomába indult. A nő nem tudott hová lenni bámulatában. Így szólt az öregasszonynak:

– Ugyan, néném, mi lehet az oka annak, hogy ez a kutya sír?

Az öregasszony így felelt:

– Különös története van ennek. Ifjú lány volt ez a kutya, játszótársam és barátnőm. Szépségesen szép, minden tökélyvel ékes. Szemet vetett rá egy ifjú az utcából, szerelmes szenvedélye nőttön-nőtt, mígnem ágyrak esett. Többször üzent a lánynak, hátha meglágyul a szíve iránta, és megkönyörül rajta. A lány azonban

hajthatatlan volt. Én unszoltam, egyre mondtam: „Engedj hát neki, hajts a szavára. Szánd meg, könyörüljél rajta.” Ő azonban nem fogadta meg a tanácsomat. Egyszer csak az ifjúnak elfogyott a türelme, és elpanaszolta baját a barátainak. Azok erre varázslatot tettek rajta, és a lányt kutyává változtatták. Amikor szegény teremtés rájött, hogy mi történt, milyen rútul elbántak vele, és rajtam kívül senkit sem találhat, aki szánakozik rajta, eljött a lakásomra. Hozzám dörgölözött, csókolgatta a kezemlábam, sírt, jajveszékelt. Én megismertem, és mondtam neki: „Látod, látod, hányszor mondtam, de semmibe vetted tanácsaimat!”

Meghallván az öregasszony szavait, az asszonyt nagy rettegés fogta el.

- Néném, igencsak megijesztettél ezzel a történettel – mondta.
- Ugyan, mitől félnél? – kérdezte az öregasszony.

Az asszony így felelt:

– Egy kedves ifjú szerelemmel csügg rajtam. Már többször elküldött hozzám, de én visszautasítottam. És most félek, hogy a kutya sorsához hasonlatos sors ér.

– Lányom, óvakodj attól, hogy így szembeszegülj – mondta az öregasszony. – Nagyon féltelek. Ha nem tudod a lakhelyét, írd le nekem a külsejét, és én előkerítem neked. Ne hagyd, hogy valakinek sajogjon a szíve miattad.

Az asszony leírta neki a fiút. Az öregasszony közömbösséget színlelt, úgy tett, mintha soha színét sem látta volna a fiúnak. Aztán így szólt:

- Máris megyek, kérdezősködöm utána.

Amint elhagyta az asszony házát, egyenesen ment az ifjúhoz.

– Dicsérd a jó szerencséd – kezdte. – Elbolondítottam az asszonyt. Holnap déltájban eljöhetsz hozzá. Állj meg a sikátor torkában, és várj, amíg jövök. Én aztán elviszlek a házába, és élvezheted a társaságát egész nap és egész éjjel.

Az ifjú eszeveszett örömeiben két dinárt adott az öregasszonynak, mondván:

- Ha kedvemet tölthetem vele, tíz dinár üti a markodat.

Az öregasszony visszatért az asszonyhoz, és így szólt:

– Hát megismerkedtem vele, és szót váltottunk ebben a dologban. Úgy láttam, hogy szörnyű haragot táplál szívében irántad,

és rosszban sántikál. Addig-addig puhígtattam, míg rávettem, hogy holnap a déli ima idején jöjjön el ide.

Az asszony örvendezett és kijelentette:

– Néném, ha jóakarattal lesz irántam, és délben eljön hozzám, tíz dinárt adok neked.

Az öregasszony azt felelte:

– Nem mástól tudod meg jöttét, mint tőlem.

Másnap reggel azt mondta az öregasszony:

– Készíts ebédet, szépítsd ki magad, oltsd fel legdrágább ruháidat, amíg én elmegyek érte és elhozom.

Az asszony pedig cicomázkodni kezdett, majd ételt készített.

Az öregasszony kiment, hogy várja az ifjút. Hogy nem jött, keresni kezdte, de nem akadt nyomára. Az öregasszony így morfondírozott magában:

– Most pocsékba menjen az étel, amit készített, és füstbe menjenek a drága dirhemek, amiket ígért nekem? Nem hagyhatom, hogy kárba vesszen az egész csalafintaság! Keresek inkább valaki mást, és azt viszem el hozzá.

Miközben imígy okoskodott, egyre ott keringett az utcán. Egyszer csak megpillantott egy csinos, szemrevaló ifjút. Külsején meglátszott, hogy az imént érkezett útról. Az öregasszony odalépett hozzá, köszöntötte és így szólt:

– Nem kívánnál ételt, italt és egy fölékesített asszonykát?

– Hol lenne mindez? – kérdezte az ifjú.

– Az én házamban – felelt az öregasszony.

Elindult az ifjú az öregasszonnyal, akinek sejtelve sem volt arról, hogy ő az asszonyka férje. Amikor odaértek a házhoz, az öregasszony bezörgetett. Az asszony ajtót nyitott. Az öregasszony belépett, és sietve előkészítette a köpenyeget és a füstölőket. Aztán nagy fontoskodással bevezette az ifjút a fogadószobába. Amint az asszonyka belépett, és megpillantotta a férjét az öregasszony társaságában, íziben föltalálta magát, és még neki állt feljebb. Lehúzta lábáról a papucsot, és ráripakodott a férjére:

– Hát így állunk?! Ily galádul elárulsz, és arra vetemedsz, hogy ezt tedd velem?! Amikor meghallottam, hogy visszaérteztél, próbára tettem az öregasszony által, és belöktelek a verembe, amelytől óvtalak. Most, íme, lelepleztelek; megszegted a szerződésünket.

Eddig azt hittem, tiszta erkölcsű vagy, míg saját szememmel meg nem győződtem, hogy eljöttél az öregasszonnyal. Tehát feslett nőszemélyeket látogatsz!

Azzal elkezdte ütlegelni a férfi fejét a papucsával. A férfi védekezett és esküdözött, hogy soha életében nem csalta meg, és nem tett semmi olyasmit, amivel vádolja. Szüntelenül bizonykodott, esküdözött Allah hitére, miközben a nő ütötte-verte s közben sírt, jajveszékelt, és ekképp kiáltozott:

– Gyertek csak ide, muszlimok!

A férfi befogta a száját, a nő erre beleharapott a kezébe. A férfi olyan lett, mint a kezes bárány, csókolgatta felesége kezét és lábát. Az azonban nem lágyult meg iránta, keze folyvást osztogatta a pofonokat. Aztán kacsintott az öregasszonynak, hogy lépjen közbe. Az öregasszony odament, megcsókolta kezét, lábát és leültette szépen. Amikor már mind a kettő ült, a férfi megcsókolta az öregasszony kezét, mondván:

– Allah fizessen minden jóval azért, hogy kiszabadítottál a körmei közül.

Az öregasszony meg csak ámult-bámult az asszony furfangosságán.

Tizenegyedik történet

Mesélik, hogy volt egy ötvösmester, ki nagy asszonybolond és borissza volt. Egy alkalommal egyik barátjánál járt, és a falat nézegette a lakásában. Megpillantott ott egy rablányról készült vésett képet, de olyan szépségeset, búbájosat és elragadót, amilyent még halandó nem látott. Egészen belefeledkezett az ötvös a nézésébe, és nem győzött álmélnodni a kép szépségén. Szívét foglyul ejtette a kép iránti szerelem, olyannyira, hogy bele is betegedett, és halála közelgett. Egyik barátja elment meglátogatni. Amint leült, kérdezgetni kezdte állapotáról és arról, hogy voltaképpen mi is a baja. Az ötvös így szólt:

– Ó, testvér, az én egész nyavalyám és minden gyötrelmem a szerelemtől van. Belebolondultam ugyanis egy vésett képbe, amelyet egyik barátunk falán láttam.

Barátja imígy kezdte korholni:

– Hogy lehetsz ilyen hígvelejű? Hogy szerethetsz bele egy faliképbe, egy haszontalan kacatba, mely se nem lát, se nem hall, se nem ad, se nem tilt.

De az ötvös így szólt:

– Aki festette, csakis egy szépséges nő után festhette.

– És ha csak úgy kitalálta a fejéből? – vetette ellen a barátja.

– Akárhogyan is van, én halálos szerelemben vagyok iránta – mondta az ötvös. – És ha van valahol a föld kerekén hasonmása ennek a képnek, arra kérem a magasságos Allahot, nyújtsa hosszúra életemet, hátha ráakadhatok.

Az ötvös barátai kérdezősködni kezdtek a kép festője után. Úgy értesültek, hogy elutazott egy másik országba. Írtak neki egy levelet, amelyben felpanaszolták barátjuk állapotát. Tudakozódtak, hogy vajon azt a képet csupán képzeletből festette-e, vagy látta valahol a hasonmását?

A festő így válaszolt:

– Azt a bizonyos képet egy énekesnőről festettem, aki az egyik vezír rablánya. Kasmir városában él ez a lány, Indiában.

Amikor az ötvös ezt hírül vette, éppen Perzsiában járt. Rögtön kapta magát, és elindult Indiába. Keserves hányattatások után megérkezett Kasmir városába.

Amint egy kicsit megállapodott ebben a városban, elment egyszer egy helybeli illatszerárushoz. Kérdezgette a királyukról, annak viselt dolgairól. Az illatszeráros így beszélt:

– Királyunkról annyit mondhatok, hogy igazságos és példás életű, népének javát akarja, alattvalóit szolgálja. Egyetlen dolgot üldöz veszettül, mégpedig a bűbájosságot. Ha horogra kerít egy-egy varázslót vagy boszorkányt, a városon kívül egy ciszternába veti, és otthagyja őket éhen halni.

Az ötvös akkor a vezírekről kezdett érdeklődni. Az ékszeráros leírta neki a vezíreket, ki hogy s mint él, mígnem szóba került az énekes rablánya. Az ékszeráros megnevezte a vezírt, akinek a háremében van.

Az ötvös néhány nap türelmet erőltetett magára. Akkor felkészült a csel végrehajtására. Egy esős, mennydörgéses, szélviharos éjszakán útra kelt, s magával vitte rablófelszerelését. Amikor odaérkezett annak a vezírnek a házához, akinél a rablánya

volt, kampókra függesztette kötélletráját, és máris fönt termett a palota tetején. Onnan leereszkedett a csarnokba, és ott találta a rablányokat ágyaikban, álomba merülten. Egyszerre megakadt a szeme egy márványból faragott ágyon. Egy rablány feküdt rajta, olyan volt, mint a kelő hold tündöklő teljében. Odalépett hozzá, és leült a fejéhez. Elvonta előle a színaranyból szőtt függönyt. A fejénél és a lábánál egy-egy gyertya állt, mély tűzű arany gyertyatartókban, maguk a gyertyák ámbrából voltak öntve. Párnája alatt ott látta ezüst ékszeres ládikóját.

Az ötvös ekkor előhúzta kését, és sebet ütött vele a lány csípőjén. A lány megrettenve felriadt. Amint megpillantotta az ötvöst, kiáltani sem tudott rémületében, nem jött ki hang a torkán. Azt gondolta, hogy a pénzét akarja elvenni.

– Vedd a ládikót és mindazt, ami benne van – rimánkodott. – Mit érsz vele, ha megölsz? Oltalmadba ajánlom magam, kímélj meg hát!

Az ötvös elvette a ládikót tartalmával együtt, és távozott. Reggelre kelve felöltözött, magához vette az ékszeres ládikót, és elment a város királyához. Megcsókolta előtte a földet, és így szólt:

– Ó, király, őszintén szólok hozzád. Khorászán földjéről származom, onnan jöttem kegyelmességed oltalmába, minthogy híre kelt jámborságodnak, és alattvalóid iránti igazságosságodnak. A te zászlód alatt akartam megtelepedni. Későre járt már, mikor a városhoz értem, a kaput zárva találtam. Ott hajtottam álomra a fejem a kapun kívül. Félálomban voltam már, mikor négy asszonyszemélyt pillantottam meg. Az egyikük seprűn lovagolt, a másik fújtatón. Rögtön tudtam, uram király, hogy boszorkányok, akik a te városodba tartanak.

– Az egyik odajött hozzám, megtaposott a lábával, és rám csapott egy róka farkkal, amelyet a kezében tartott. Fájt biz az ütés, én is rávágtam hát a késemmel. A csípőjén találtam el, ahogy hátat fordítva menekült. Amint megsebeztem, földre rogyott előttem, és elejtette ezt a ládikót. Fölvettem, kinyitottam, s akkor láttam ezeket a drága ékszereket. Vedd át tőlem, nekem semmi szükségem rá. Én a hegyekben kóborló vándor vagyok, kivettem szívemből a világot, megtartóztatom magam hívságos örömeitől. A magasságos Allah felé törekszem csupán.

Otthagya az ékszeres ládikót a király előtt, és távozott. Mikor a király magára maradt, kinyitotta a ládikót, fölmarkolt egy csomó ékszert, és vizsgálódva forgatta őket ujjai között. Egyszer csak meglátott egy nyakéket, melyet ő ajándékozott hajdan annak a vezírnek, akié a rablány volt. Rögtön hívatta a vezírt. Amikor megjelent színe előtt, megkérdezte tőle:

– Ez lenne az a nyakék, amelyet én ajándékoztam neked?

A vezír azon nyomban megismerte a nyakéket.

– Ez az – felelte a királynak. – Én meg odaajándékoztam az énekes rabnőmnek.

A király így szólt:

– Tüstént hozd ide azt a lányt!

A vezír engedelmeskedett. Amikor a rablány megjelent a király előtt, a király így szólt a vezírnek:

– Fedd föl a csípejét, és nézd meg, látsz-e rajta sebet vagy sem!

A vezír fölfedte a lány csípőjét, és meglátta a késvágta sebet.

– Igen, uram, van rajta egy seb – mondta a királynak.

A király erre így szólt:

– Boszorkány ez, ahogy az a remete megmondta nekem, semmi kétség!

Aztán parancsot adott, hogy vessék a lányt a bűbájosok ciszternájába. Még aznap el is vitték oda. Amikor leszállt az éj, és az ötvös megtudta, hogy csele sikerült, elment a ciszterna őréhez. Kezében egy zacskót vitt, benne ezer dinárral. Leült az őr mellé, és szóval tartotta néhány órácskán át.

Aztán a tárgyra tért, mondván:

– Tudd meg, testvér, hogy ez a lány ártatlanul került ebbe a históriába, amit mesélnek róla. Én juttattam ide.

Azzal elmesélte neki a történetet elejétől végig. Végül így szólt:

– Vedd ezt a zacskót, testvér, ezer dinár van benne, és add ki nekem a lányt, hadd utazzak el vele a házamba. Ez az ezer dinár többet ér neked, mint a lány őrzése. Ne szalaszd el ezt a fizetséget, és mind a ketten áldani fogunk.

Végighallgatván a történetet, az őr mélységesen elcsodálkozott a férfi agyafúrtságán, és azon, hogy minden így sikerült. Aztán átvette a pénzes zacskót, a lányt pedig kiadta a férfinak, azzal a

kikötéssel, hogy egyetlen óráig sem marad a városban. Az ötvös fogta a lányt, és késlekedés nélkül útnak indult vele. Sietett, amíg haza nem ért; így teljesült a vágya.

Tizenkettedik történet

Mesélik, hogy egy igen-igen féltékeny természetű kereskedőnek szép és kívánatos felesége volt. A kereskedő olyannyira féltette őt, hogy nem a városban lakott vele, hanem a városon kívül építtetett egy magános, különálló palotát. Jó magasra húzatta falait, oszlopokkal megerősítette, kapuit körülsáncolta, erős zárossal látta el őket. Valahányszor a városba készült, bezárta a kapukat, a kulcsokat elvitte és a nyakába akasztva őrizte.

Miközben egyszer a városban időzött, a helység királyának fia a városon kívül kószált, élvezvén a szabad levegőt. Ott nézgelődött a szabadban, s hosszan elidőzött. Egyszer csak szemébe ötlött a palota, és egy szépséges nőt pillantott meg, amint az egyik emeletről letekintett. Nézte-nézte, és a nő szépsége teljesen megbabonázta. Szeretett volna a közelébe jutni, de nem tudott. Odaintette egyik legényét, papírt és íróeszközt kért tőle. Leírta, hogy a szerelem menyhíre elhatalmasodott rajta, aztán a papírt lándzsahegyre tűzte, és behajította a palotába. A nő lement a kertbe, és így szólt egyik szolgálójának:

– Fuss, hozd ide nekem azt a papírt!

Elolvasta a levélkét, és tudomást szerezvén az ifjú szenvedélyes szerelméről és vágyakozásáról, választ írt a papírlapra. Azt írta, hogy az ő szerelme még sokszorta nagyobb, mint az ifjúé. Kikukucsált a kémlelőnyíláson, és megpillantotta az ifjút. Kidobta neki a választ, miközben vágya nőttön-nőtt. Az ifjú, amint meglátta, a palota tövébe ment, és így szólt:

– Dobjál le nekem valami fonalfélét. Rákötöm ezt a kulcsot, tedd el jól!

Az asszony ledobott neki egy fonalat, az ifjú rákötötte a kulcsot, és a vezíreihez ment. Elpanaszolta nekik a lány iránti szerelmét, és kijelentette, hogy nem győzi tovább türelemmel. Egyikük megkérdezte:

– És mit parancsolsz, mit tegyek?

A király fia így felelt:

– Azt akarom, hogy tégy engem egy ládába, és hagyd a kereskedő gondjaira a palotában, mintha a tiéd volna a láda. Néhány napig kedvem tölthetem az asszonnyal, aztán kérd vissza a ládát.

– Szíves örömet – felelte a vezír.

A király fia hazatért, ott belebújt egy ládába. A vezír lezárta a fedelét, és elvitte a kereskedő palotájához. Amikor a kereskedő megjelent a vezír előtt, kezét csókolt neki, mondván:

– Valami óhaja van tán vezír urunknak, melyben szolgálatára állhatnék?

A vezír így felelt:

– Nem kívánok egyebet, csak hogy ezt a ládát tedd el a legbiztosabb helyedre.

– Vigyétek – szólt a kereskedő a teherhordóknak.

Azok megfogták, és bevitték a palotába, a kereskedő raktárába.

Ezután a kereskedő elment ügyes-bajos dolgai után. Az asszony ekkor odament szépen a ládához, kinyitotta a kulccsal, amelyet eltett. Hát kilépett belőle egy ifjú, szép, mint a hold. Amint a nő megpillantotta, magára öltötte legszebb ruháját, és a fogadószobába kísérte az ifjút. Ott időztek, ettek-ittak, vigadoztak hét álló napon át. Valahányszor megérkezett a férj, az asszony elbújtatta az ifjút a ládába, és lezárta annak fedelét.

Egyszer a király kérette a fiát. A vezír lóhalálában sietett a kereskedő házához, és kérte a ládát.

A kereskedő aznap a szokásostól eltérő időben ment a palotájába. Sietett, kopogott az ajtón. Felesége a kopogás hallatán kézen fogta a király fiát, bebújtatta a ládába, de elfelejtette lezárni. Amikor a kereskedő megérkezett, a teherhordók a tetejénél fogva emelték meg a ládát, s az fölnyílt. Hát, uramfia, a királyfit pillantották meg a láda alján kucorogva. Amint a kereskedő meglátta, és felismerte, kiment a vezírhez.

– Jöjj be te – mondta neki –, és vidd a király fiát, minthogy közülünk senki sem érintheti őt.

A vezír bement, és kézen fogta a királyfit, aztán mindnyájan eltávoztak. Mihelyt magukra maradtak, a kereskedő elvált a feleségétől, és esküdözött, hogy soha többé nem nősül meg.

Tizenharmadik történet

Mesélik, hogy egyszer egy szemrevaló férfi a piacon jártában látott egy eladásra kínált szolgát. Megvette, és haza is vitte.

– Vedd gondjaidba! – szólt a feleségének.

Már egy jó ideje a házukban élt, amikor egy nap a férfi így szólt a feleségének:

– Menj ki holnap a gyümölcsöskertbe, levegőzz egy kicsit, sétálgass, és érezd jól magad.

– Szíves örömet – felelt az asszony.

Meghallotta ezt a fiú, indult azonnal az éléstárba. Éjjel nekiállt sütni-főzni, italt, édességet és gyümölcsöt készített össze, aztán indult a gyümölcsöskertbe. Az egyik fa alá odatette az ételt, a másik alá az italt, a harmadik alá a gyümölcsöt és édességet, gazdasszonya útjába.

Reggel a férj megparancsolta a szolgának, hogy feleségét kísérje el a gyümölcsöskertbe, és rendelkezett a szükséges étel, ital és gyümölcs felől. Aztán jött az asszony, nyeregbe ült, és a szolga kíséretében ellovagolt a gyümölcsöskertbe. Amikor beléptek, egy holló elkárogtatta magát.

– Igazad van! – szólt a szolga.

– Mi az, te tán érted, hogy mit mond a holló? – kérdezte az asszony.

– Igen, úrnőm – felelt a szolga. – Azt mondja: „Ez alatt a fa alatt van étel, gyertek, egyetek!”

– Úgy látom, érted a madarak nyelvét! – álmélkodott az asszony.

– Mi tagadás – felelt a szolga.

Az asszony odament a fához, és megtalálta az odakészített ételt. Miközben ettek, az asszony csak ámult-bámult, meg volt győződve, hogy a szolga érti a madarak nyelvét. Megették az ételt, utána sétálgattak a kertben. A holló megint károgtott egyet.

– Igazad van – szólt a fiú.

– Mit mond? – kérdezte úrnője.

A szolga így szólt:

– Ó, úrnőm, azt mondja, hogy egy bizonyos fa alatt egy-egy korsó illatos víz és nemes óbor van.

Az asszony odament a szolgával együtt, és mindent ott talált. Csodálkozása nőttön-nőtt, a fiú egyre becsesebb lett előtte.

Letelepedtek és iszogattak. Amikor mindent megittak, jártak egyet a gyümölcsös kertben. Egyszer csak a holló újra elkárogtta magát.

– Igazad van – szólt a fiú.

– Mit mond a holló? – kérdezte az úrnő.

– Azt mondja – felelt a szolga –, hogy egy bizonyos fa alatt édesség és gyümölcs van.

Odamentek, mindent ott találtak. Ettek a gyümölcsből és az édességből, aztán tovább sétáltak. A holló megint csak károgtta magát. Erre a fiú felkapott egy követ, és hozzávágta.

– Mi lelt, miért dobtad meg? Mit mondott? – kérdezte az asszony.

– Olyasmit mondott – felelt –, amit nem mondhatok meg neked.

– Csak ne szégyelld magad, köztünk marad – biztatta az asszony.

A fiú szabódott, az asszony meg egyre nógatta, és bizonykodott.

Végül a fiú így szólt:

– Azt mondta nekem: „Tedd az úrnőddel, amit a férje tesz vele.”

A nő, meghallván szavait, hangos kacagásra fakadt, úgy- hogy majd megpukkadt nevében. Aztán így szólt:

– Ami ezt a vágyadat illeti, nem tudom megtagadni tőled.

Elindult az egyik fa felé, ágyat vetett alatta, és hívta a fiút, hogy kedvét töltsse vele. Egyszer csak ott termett a gazda a fiú háta mögött. Feléje nézett és szólította:

– Fiú, mi lelte az úrnődet, hogy ott fekszik és sír?

– Ó, uram – felelt –, leesett a fáról, és baja esett, csak a magasságos Allah adhatja vissza néked. Lefeküdt egy kicsit oda, hogy magához térjen.

Amikor az asszony meglátta férjét a feje fölött, föltápáskodott, mint aki nagy beteg, jajgatott, nyögött:

– Jaj, a hátam! Jaj, az oldalam! Gyertek ide, kedveseim, nem élem túl ezt!

A férj teljesen elvesztette a fejét. Végül is hívta a szolgát.

– Hozd ide úrnődnék a lovat, és segítsd föl a nyeregbe.

Az asszony felült, férje megfogta az egyik kengyelt, a fiú a másikat, miközben azt hajtogatta:

– Allah segítsen meg, adjon gyógyulást neked.

Tizennegyedik történet

Mesélik, hogy volt egy asszony, egy kereskedő lánya, akinek a férje gyakorta utazgatott távoli országokba, és sokáig távol maradt. A nő megunta ezt a sorsot, és beleszeretett egy kellemetes ifjúba, egy fiatal kereskedőbe. Szerette az ifjút, az meg viszontszerette heves szerelemmel. Történt egyszer, hogy az ifjú összeszólalkozott a férjével. A férj nem volt rest, bepanaszolta a város kormányzójánál, s a kormányzó tömlöcbe vetette. Meghallotta a hírt a kereskedő szerelmes felesége, és majd esztét vesztette miatta. Kapta magát, felöltötte legpompásabb ruháját, és elment a kormányzó házához. Illendően üdvözölte, és átnyújtott neki egy papírt, amelyre ezt írta:

„Az, akit tömlöcbe zártál, és ott fogva tartasz, az én testvérbátyám. Úgy esett, hogy egy illetővel szóváltásba keveredett. Akik ellene tanúskodtak, egytől egyig hamis tanúk voltak. Így hát igazságtalanul vetették tömlöcödbe. Nekem pedig rajta kívül nincs támaszom és gyámolítóm. Esedezem a mi urunk kegyéhez, hogy bocsássa őt szabadon.”

A kormányzó elolvasta a levelet, aztán ránézett az asszonyra, és abban a pillanatban belehabarodott. Így szólt hozzá:

– Gyere be a lakosztályomba, míg előállítatom őt, és aztán hozzád küldöm kívánságod szerint.

Az asszony így felelt:

– Ó, mi urunk, nincs nekem senkim a magasságos Allahon kívül. Erényes nő vagyok, nem léphetek senki lakosztályába.

A kormányzó kijelentette:

– Márpedig nem bocsátom el addig, amíg nem jössz be hozzám, hogy kedvemet töltsen veled.

– Ha azt akarod – mondta a nő –, hozzám kell eljőnnöd, ott időznöd, ott hálnod és pihenned naphosszat.

– Hol a házad? – kérdezte a kormányzó.

A nő megnevezte a helyet, aztán elment. A kormányzó pedig másra sem tudott gondolni, mint őrá.

A nő ezután a kádihoz vette útját.

– Kádi uram! – szólította meg.

– Mit kívánsz? – kérdezte a kádi.

– Ó, uram – kezdte az asszony –, van nekem egy testvérbátyám, másom sincs rajta kívül, ő küldött el hozzád, mert a

kormányzó tömlöcbe vetette. Hamisan tanúskodtak ellene, igazságtalanság érte. Arra kérlek, járj közbe a dolgában a kormányzónál.

Mihelyt a kádi megpillantotta, tüstént belehabarodott.

– Lépj be a lakosztályomba a rabnőkhöz, nyugodj egy kicsit nálunk. Addig elküldünk a kormányzóhoz, hogy bocsássa szabadon a bátyád. Ha súlyos dirhemeket kellene is fizetni érte, kifizetnénk készséggel, csak hogy kedvünket tölthessük veled, minthogy ékes szavaid elbűvöltek bennünket.

– Ha te tennél olyet, urunk – szolt a nő –, akkor mit vethetünk a többiek szemére?!

A kádi erre így szolt:

– Márpedig ha nem jössz be a lakosztályunkba, akkor eredj a dolgodra!

– Ha mindenképp akarod, uram – mondta a nő –, legyen az én házamban, az rejtettebb és alkalmasabb a tiédnél. Itt sok a rabnő meg a szolga, és folytonos a jövés-menés. Én pedig semmit sem tudok az efféle dolgokról, de hát a szükség kényszerít.

– Hol a házad? – kérdezte a kádi.

A nő megjelölte a helyet, és megadta neki ugyanazt az időpontot, amit a kormányzónak. Aztán a kádi házából egyenesen a vezírhez ment. Előadta neki a történetet, elpanaszolta bátyja esetét a kormányzóval. A vezírt is rögtön megbabonázta.

– Kedvünket töltjük veled – szolt –, és szabadon bocsátjuk bátyádat.

A nő így felelt:

– Ha mindenképpen akarod, legyen nálam, az én házamban, az jobb lesz nekem is, neked is. A ház nincs messze, és megértheted, hogy nem nélkülözhetjük a csinos környezetet és a kellő kényelmet.

– Hol a házad? – kérdezte a vezír.

A nő megjelölte a helyet, és megadta az időpontot. Aztán tőle egyenesen a város királyához ment. Előadta neki történetét, és kérve kérte bátyja szabadon bocsátását.

– Ki vetette tömlöcbe? – kérdezte a király.

– A kormányzó – felelt a nő.

A király szívét a nő szavai megsebeztek a szerelem nyilával. Megparancsolta, hogy kövesse őt a palotába, amíg üzen a kormányzónak bátyja szabadon bocsátásáért. A nő erre így szólt:

– Ó, király, néked csekélység ez, akár kedvemre, akár ellenemre legyen, számomra viszont boldogság és kiváltságos szerencse, ha a király kívánja tőlem. De ha kegyes lépteidet felém irányítva a házamba jönnél, mélységesen megtisztelnél. Ahogy a költő mondja: „Társaim, láttátok-e vagy hallottátok-e az ő látogatását, ki kegyét rám záporoztatta.”

A király így felelt:

– Nem ellenkezünk veled.

A nő leírta neki a házát, és megadta ugyanazt az időpontot, amit a kormányzónak, a kádinak és a vezírnek megadott. Aztán távozott tőle, és elment egy asztalozóhoz. Annak meghagyta:

– Csinálj nekem egy szekrényt, négy rekesz legyen benne egymás fölött. Mindegyik rekesznek külön ajtaja legyen, és lakattal záródjon. Mondd meg, mibe kerül, és én most helyben-nyomban kifizetem neked.

– Négy dinár, de ha kegyes lennél irányomban, szép hölgy, azt kérném tőled, és semmi mást.

– Jól van – felelt a nő. – Csinálj akkor egy ötödik rekeszt is a szekrénybe, zárral együtt.

– Szíves örömet – vágta rá az asztalos.

A nő megadta neki ugyanazt a napot. Az asztalos így szólt:

– Ó, hölgyem, ülj le, íziben elkészítem, amit kívánsz, mert máskülönben esetleg elhúzódik a munka.

A nő ott ült nála, amíg el nem készítette az ötrekeszes szekrényt. Akkor hazament, és a szekrényt a fogadószobában helyezte el. Majd előszedett egy köteg ruhát, elvitte a kelmefestőhöz, és befestette a ruhákat, mindegyiket más-más színre. Ezután nagy sürgés-forgásba kezdett, ételt, italt, gyümölcsöt és illatszert készített elő. Amikor eljött a találka ideje, magára öltötte legszebb ruháját, fölékesítette, beillatosította magát, aztán pompásabbnál pompásabb szőnyeget terített föl a fogadószobába, és leült, a látogatókra várakozván.

Egyszer csak betoppant a kádi, a többieket megelőzve. Amint a nőt meglátta, elkapta és megcsókolta. Aztán kézen fogta, és leültette

az ágyra, melléje heveredett, és incselkedett vele. A kádi már ott tartott, hogy a kedvét tölti vele, de ő így szólt:

– Ó, uram, vedd le ruhád, turbánodat, és öltsd magadra ezt a sárga köntöst, és ezt a sipkát tedd a fejedre. Addig elkészítjük az ételt és italt, utána majd kedvedre tehetsz.

A nő levetkőztette, a kádi meg felöltötte a köntöst és a sipkát. Abban a pillanatban valaki zörgetett az ajtón.

– Ki lehet az? – riadt meg a kádi.

– A férjem – mondta a nő.

– Most mi lesz? Hová tűnjek el? – rémüldözött a kádi.

– Ne félj semmit – biztatta a nő. – Bebújtatlak ebbe a szekrénybe.

– Tedd, amit jónak látsz!

A nő kézen fogta, bebújtatta a legalsó polcra, és rázárta a szekrényajtót. Aztán kiment az ajtóhoz. A kormányzó érkezett meg. Amint megpillantotta, a nő megcsókolta előtte a földet, bevezette, és leültette az ágyra.

– Ó, uram – mondta neki –, ez a lak a te lakosztályod, az ágy a te ágyad, s én a rabszolganőd és szolgálód vagyok egy személyben. Minthogy az egész napot nálam töltöd, vedd le hát a ruhádat, és oltsd fel ezt a piros köntöst, házi köntösként.

A fejére meg egy rongydarabot csavart. Miután így felöltöztette, odament hozzá az ágyba, és enyelgett vele. A kormányzó belemelegedett a játszadozásba, de amikor kinyújtotta utána a kezét, a nő így szólt:

– Ó, urunk, tied ez a nap egészben, senkivel nem kell osztoznod, de kérlek, tedd meg azt a kegyet, hogy megírod a papírt bátyám szabadon bocsátásáról, hadd legyek nyugodt felőle!

– Óhajod parancs – mondta a kormányzó –, szememre és szívemre!

Azon nyomban megírta a tömlőcfelügyelőnek: „Ez írás kézhezvételekor bocsásd szabadon ezt és ezt az embert minden késelem és halogatás nélkül. Ne üzenj vissza a küldönccel egy szót sem.” Aztán lepecsételte. A nő átvette tőle, majd újra enyelegni kezdett vele az ágyon. Ekkor ismét zörgettek az ajtón.

– Ki lehet az? – kérdezte a kormányzó.

– A férjem – felelt a nő.

– Most mit csináljak?! – hökkent meg a kormányzó.

– Bújj be ebbe a szekrénybe, amíg eltávolítom, és visszajövök hozzád – biztatta a nő.

Odavezette, bebújtatta a második rekeszbe, s rázárta a szekrényajtót. Persze a kádi eközben minden szót hallott. Aztán a nő kiment, ajtót nyitott. A vezír érkezett meg. Ahogy meglátta a nő, megcsókolta előtte a földet, bevezette és sürgölődött körülötte.

Aztán így szólt:

– Ó, urunk, megtisztelted házunkat idejöveteleddel, Allah ne fosszon meg ettől a tisztességtől!

Leültette az ágyra és biztatta:

– Vesd le a ruhád, turbánod, és oltsd magadra ezt a házi köntöst.

A vezír le is vetette ruháit, és fölvette a kék köntöst a vörös sipkával. Az asszony így szólt:

– Hagyd csak a vezíri díszet a maga idejére, ehhez az órához ez az öltözet illik, mert ez a meghitt csevegés, az öröm és az éjszaka ruhája.

Miután a vezír átöltözött, a nő játszadozni kezdett vele az ágyon. A vezír is benne volt a dologban, és már-már ott tartott, hogy kedvét tölti vele, de a nő elhárította.

– Uram, nem fut el az előlünk!

Nagyban csevegtek épp, mikor zörgettek az ajtón.

– Ki az? – kérdezte a vezír.

– A férjem.

– Mitévők legyünk?

A nő így felelt:

– Gyere, és bújj be ebbe a szekrénybe, míg eltávolítom a férjem, és visszatérek hozzád. Ne félj semmit!

Azzal bebújtatta a szekrény harmadik rekeszébe, rázárta és kiment. Ajtót nyitott, hát a király lépett be. Amint meglátta, az asszony megcsókolta előtte a földet, kézen fogta, és bevezette a terem belsejébe, ott leültette az ágyra.

– Megtiszteltél fényességeddel, ó, király – mondta neki. – Ha az egész világot nyújtánánk neked, azzal sem tudnánk viszonzni kegyes lépteidet, melyek hozzánk vezéreltek.

Amint a király elhelyezkedett az ágyon, a nő így szólt:

– Engedélyezz egyetlen szót nekem!
– Beszélj, s kívánj bármit! – mondta a király.
– Helyezd kényelembe magad, uram – szólt a nő –, vedd le a ruhádat és turbánodat.

A király öltözéke megért vagy ezer dinárt. Levetette és helyébe felöltötte a viseltes rongyot, tíz dirhem ha volt az értéke, nem több.

A nő odatelepedett melléje, enyelgésbe kezdett vele. A szekrényben az egész társaság fültanúja volt a nő minden mesterkedésének, de meg se mukkanhattak. Amikor a király kinyújtotta feléje a kezét, kedvét akarván tölteni vele, a nő így szólt:

– Ez nem szalad el előlünk. Megígértem kegyelmes személyednek ezt a találkát, és minden a tied, ami énnálam örömet szerez neked.

Miközben így csevegtek, egyszer csak kopogtattak az ajtón.

– Ki az? – kérdezte a király.

– A férjem – felelte a nő.

A király így szólt:

– Távolítsd el szép szóval, mert ha nem, magam dobom ki erővel.

– Semmi effélére nem lesz szükség, uram – nyugtatta az asszony. – Csak légy egy kis türelemmel, amíg én kellő hozzáértéssel eltávolítom.

– És én mitévő legyek? – firtatta a király.

A nő kézen fogta, bebújtatta a negyedik rekeszbe, és rázárta az ajtót. Aztán kiment, és ajtót nyitott. Az asztalos érkezett meg. Amikor belépett, a nő üdvözölte, aztán így szólt:

– Miféle szekrényt csináltál te nekem?

– Miért, mi baj vele? – kérdezte az asztalos.

– Szűk ez a rekesz.

– Nagyon is tágas! – felelte az asztalos.

– No csak menj be, és nézd meg, bele se férsz.

– Elfér ott négy is – erősködött az asztalos.

Azzal bebújt, a nő pedig rázárta a szekrényajtót. Akkor fogta a kormányzó írását, és elment vele a tömlöcfelügyelőhöz. Az átvette, elolvasta az üzenetet, és beengedte. Miután szerelmesét szabadon bocsátotta, a nő elmesélte neki, hogy mit cselekedett.

– És most mitévők legyünk? – kérdezte az ifjú.

– Elmegyünk ebből a városból – mondta a nő –, minthogy ezek után nem lehet itt maradásunk.

Összekészítették holmijukat, fölrakták egy tevére, és még abban az órában egy másik város felé vették útjukat.

Ami pedig a társaságot illeti, bizony egy teljes napon át ott kuksoltak a szekrény rekeszeiben étlen-szomjan. Már egészen összekucorodtak, minthogy egy napja már nem vizeltek. Végül is az asztalos rávizelt a király fejére, a király a vezír fejére, a vezír a kormányzó fejére, a kormányzó pedig a kádi fejére. A kádi felordított:

– Micsoda gyalázat ez? Nem elég, hogy be vagyunk zárva, még ráadásul a fejünkre vizelnek.

A kormányzó erre megszólalt:

– Allah illő bért fizetett neked, ó, kádi.

Meghallván a hangját, tudta, hogy a kormányzó az. Aztán a kormányzó kiáltott fel:

– Ki mocskolt ránk?

– Allah adta meg a béred, ó, kormányzó – szólalt meg a vezír.

Mikor a kormányzó meghallotta szavait, ráismert, hogy a vezír az. Kisvártatva a vezír ordított fel:

– Ki vizelt ránk ilyen gyalázatosan?

– Allah fizette ki a béred, ó, vezír – torkolta le a király.

Miután a király meghallotta és felismerte a vezír hangját, hallgatott, kilétét rejtve. A vezír felkiáltott.

– Allah verje meg azt a nőszemélyt, hogy ezt tette velünk. A tartomány összes főemberét lépre csalta, a király kivételével.

A király ezt meghallván, megszólalt:

– Hallgassatok csak, hisz én estem elsőként e gyalázatos ringyó hálójába.

Az asztalos hallgatva hallgatta szavaikat, aztán megszólalt:

– De én, én ugyan mit vétettem? Csináltam egy négyrekeszes szekrényt, négy aranydinárért. Jövök, hogy megkapjam a bérem, s ily galádul csapdába ejtett. Bebújtatott a szekrénybe, és rám zárta.

Meghányták-vetették a dolgot, a királyt is szóra bírták, s elűzték sötét kedvét.

A szomszédok másnap odamentek, és látták, hogy a lakás üres. Így tanácskoztak egymás között:

– Még tegnap itt volt az ifiasszony, a kereskedő felesége, most pedig nem hallunk egy hangot sem, és nem látunk egy teremtet lelket sem. Törjük be az ajtót, és nézzünk jól körül. Nehogy aztán a kormányzó és a király fülébe jusson az eset, és még tömlöcbe vessen minket. Akkor aztán bánhatnánk, hogy miért nem cselekedtünk idejében.

Be is törték az ajtót, és bementek a lakásba. Meglátták a szekrényt és meghallották, hogy valakik keservesen nyöszörögnek benne éhségükben és szomjúságukban.

– Tán dzsinnek vannak ebben a szekrényben? – kérdezte egyikük.

– Hordjunk össze egy kis tűzifát, és égessük el! – javasolta egy másik.

A kádi fölkiáltott:

– Ne tegyék!

A szomszédok ámuldoztak.

– A dzsinnek testet öltöttek, és emberi hangon szólnak.

A kádi meghallván ezt, gyorsan elfújta egy-két verzetet a kegyes Koránból, aztán így szólt a szomszédokhoz:

– Gyertek csak közelebb a szekrényhez, amelybe be vagyunk zárva.

Amikor közelebb léptek, a kádi így szólt:

– Én ez és ez vagyok, itt vannak még ezek és ezek, egy egész társaság.

A szomszédok megkérdezték:

– Hogy kerültél oda? Mondd el nekünk az esetet!

A kádi elmesélte az egész históriát elejétől végig. A szomszédok hívtak egy asztalost, az kinyitotta, először a kádi ajtaját, aztán rendre a kormányzóét, a vezírét, a királyét és az asztalosét. Mindnyájan abban a bolondos öltözékben voltak, úgyhogy, amikor egymásra néztek, mindegyikük hangos hahotára fakadt a többiek láttán.

Tizenötödik történet

Mesélik, hogy volt egy leányzó, egy királynak a lánya. Páratlan volt a maga szépséges tükélyében, éleselméjűségében és kacérságában;

senki nem értett úgy a férfiak bolondításához, mint ő. Mondogatta is gyakorta:

– Nincs senki hozzám hasonlatos e korban!

A királyok fiai versengtek kezéért, de őneki egyikük sem tetszett eléggé. Aszmának hívták, és fejébe vette, hogy csak ahhoz megy feleségül, aki a csatamezőn legyőzi heves kézitusában, vagdalkozásban, viadalban.

– Ha valaki legyőz – mondta –, hozzámegek jószívvel, de akit én győzök le, attól elveszem a lovát, megfosztom fegyverzetétől, ruháitól és homlokára süttetem: „Aszma rabszolgája.”

Özönlöttek hozzá a királyfiak, távoli és közeli vidékekről egyaránt, ő pedig rendre legyőzte, és csúffá tette őket, fegyvereiket elvette, s tüzes vassal bélyegezte meg őket.

Meghallotta a lány hírét egy Behrám nevű perzsa királyfi, és elindult hozzá messzi-messzi távolból. Vitt magával töméntelen pénzt, lovat és embert, meg királyi kincseket garmadával. Végül odaérkezett. Rögtön követet küldött a lány királyatyjához fényes ajándékkal. A király erre személyesen ment hozzá, és igencsak megtisztelte. Behrám elküldte hozzá vezíreit azzal, hogy meg akarja kérni a királylány kezét. A király elküldött érte, és így szólt hozzá:

– Ó, fiam, a lányommal, Aszmával, úgy áll a dolog, hogy nekem nincs hatalmam felette. Esküvel fogadta ugyanis, hogy nem megy máshoz feleségül, csak ahhoz, aki legyőzi a csatamezőn.

A király fia így szólt:

– Nem is másért utaztam ide országotból, csakis eme feltételek kedvéért.

– Akkor holnap ütközz meg vele – mondta a király.

Másnap virradóra a király elküldött lányához a hírrel.

A lány meghallván a hírt, harci készülődéshez látott. Felöltötte harci öltözékét, és kivonult a csatamezőre. A királyfi is kivonult elébe, el volt szánva, hogy megküzd vele. Az emberek meghallották a hírét, és mindenfelől özönlöttek oda, hogy ne maradjanak ki a nagy eseményből. Aszma előreugratott harci öltözékében, felövezve, lefátyolozva. A királyfi szemben jött vele, délcegen, és legpompásabb fegyverzetben. Derekasán egymásnak támadtak, hosszan és szívósan hadakoztak. A lány látta, hogy a királyfi bátorságban és vitézségben tútesz minden eddigi jelentkezőn.

Aggodalom szállta meg, hogy felsül a jelenlevők előtt. Már-már bizonyosra vette, hogy a királyfi legyőzi, ezért cselhez folyamodott. Hirtelen fölfedte arcát, mely tündöklőbb volt, mint a telihold.

Amint a királyfi megpillantotta, lenyűgözte a látvány, ereje egyszeriben elhagyta, harci kedve oda volt. A lány lelökte nyergéből, s ő úgy vergődött a lány kezében, mint gyöngye veréb a sas karmai közt. Belefeledkezett a lány látásába, nem is tudta, mi történik vele. A lány pedig elvette pompás paripáját, fegyvereit, tüzes bélyeget süttetett rá, majd szélnek eresztette.

Amikor a királyfi magához tért kábultságából, sem ételt, sem italt nem vett magához, napokig nem hunyta le a szemét a vereség gyalázatától. Szívében elhatalmasodott a lány iránti szerelem. Szolgáit elküldte atyjához egy levéllel, amelyben megírta, hogy nem tér vissza hazájába, míg sikerre nem viszi ügyét, vagy ha nem, hát belepusztul. Amikor megérkezett a levél, búnak eresztette fejét a király. Hadsereget akart küldeni neki, de vezérei lebeszéltek erről, és türelemre intették.

A királyfi eközben cselét főzött ki célja eléréséhez, öreg sejk képében elment a királylány gyümölcsöskertjéhez, mert a királylány mindennap kilovagolt oda. A királyfi összetalálkozván a kertésszel, így szólt:

– Idegen ember vagyok én itt, messzi földről jöttem.

Ifjúkoromban kertész voltam, és mindmáig jól forgatom az ásót, és tudója vagyok a növények és az illatszerek titkainak, mint senki más.

A kertész, amint ezt meghallotta, módfelett megörült. Bevitte a gyümölcsöskertbe, és rábízta minden feladatát. A királyfi munkálkodni kezdett, gondozta a gyümölcsfákat, szorgoskodott a bő termés érdekében. Ezenközben egyik nap szolgálkat pillantott meg, akik a kertbe igyekeztek, öszvérek voltak velük, szőnyegekkel és edényekkel megrakva. A királyfi a készülődés okát tudakolta. Mondták neki, hogy a királylány óhajt felüdülni a kertben. A királyfi fogta magát, és elővette az ékszereket, bokapereceket, amelyeket még a hazájából hozott. Aztán visszament a kertbe, lekuporodott, és néhány ékszert kirakott maga elé. Úgy tett, mintha reszketne az öregségtől, és a gyengeségtől. Kisvártatva megérkeztek a szolgálólányok, szolgálak és velük a királylány, mint hold a csillagok között. Bementek, végigbarangolták a kertet, gyümölcsöt tépdestek,

és vígan hancúroztak. Egyszer csak megláttak egy férfit egy fa alatt kuporogva. Odamentek hozzá, megbámulták, hát egy öreg sejk volt – valójában a királyfi –, előtte királyi ékszerek heverték. A nők felettébb furcsállták a dolgot, és megkérdezték, hogy mit csinál azokkal az ékszerekkel. Az öreg így szólt:

– Ezen az ékszeren akarok feleséget venni közületek.

A nők nevettek rajta és megkérdezték:

– És mit szándékozol csinálni azzal, akit feleségül veszel?

Az öreg így felelt:

– Megcsókolom egyszer, aztán elbocsátom.

A királylány így szólt:

– Ezt a rablányt itt, hozzád adom.

Az öreg feltápáskodott, és botjára támaszkodva, reszketve, botladozva, odatámolygott hozzá, és megcsókolta. Aztán odaadta neki az ékszereket és bokapereceket. A rablány örvendezett, a többi nő meg nevette az öreget. Aztán mindnyájan hazatértek.

Másnap újra elmentek a kertbe, egyenesen feléje. Ott találták a helyén, ott ült és még több ékszer volt előtte, mint előző nap. A nők letelepedtek köréje, és megszólították:

– Ó, sejk, mit csinálsz ezzel az ékszerrel?

– Feleséget veszek rajta, úgy, mint tegnap – felelte az öreg.

A királylány így szólt:

– Hozzád adom ezt a rablányt itt!

Az öreg odatántorgott a lányhoz, megcsókolta, és átadta neki az ékszereket és bokapereceket. Aztán hazatértek. Amikor a királylány meglátta az ékszereket, amelyeket az öreg a rablánynak adott, gondolkodóba esett:

„Én méltóbb lennék rájuk, és semmi rossz nem származhat belőle.”

Reggelre kelve egymagában elhagyta palotáját, és rablány képébe rejtekezve, ellopódzott az öreghez. Amikor odaért hozzá, így szólt:

– Ó, sejk, én vagyok a királylány. Akarsz-e engem feleségül venni?

– Szíves örömet – felelte a sejk. Elővette a legdrágább, legpompásabb ékszereit, és átnyújtotta neki. Főlemelkedett, hogy megcsókolja, a lány meg nyugodtan várt. Amikor odaért hozzá, nagy

erővel rávetette magát, ledöntötte a földre, és elvette szüzességét. Aztán megkérdezte:

– Nem ismersz meg?

– Ki vagy? – kérdezte a lány.

– Én vagyok Behrám, a perzsa király fia, csak elváltottam a külsőm, elhagytam a családom és a birodalmam miattad.

A királylány felállt, de egy szó nem sok, annyi sem hagyta el az ajkát.

Tizenhatodik történet

Volt egyszer egy katona, és volt neki egy szeretője. Ámde a lány egy szép napon férjhez ment egy kereskedőhöz. A kereskedő lakat alatt tartotta a lányt. Így aztán a katona elmaradt tőle. Egy idő múltán vágyakozni kezdett utána. Volt egy legénye, bizonyos Szahr, azt küldte el az asszonyhoz, hogy meghívja magához. Szahr bezörgetett az ajtón, mire az asszony kiment és megkérdezte:

– Ki az?

– Én vagyok, Szahr, a katona legénye.

A lány erre kinyitotta az ajtót. Úgy látta, hogy a fiú orcái kigömbölyödtek, sörénye megfeketedett, egészében igen szemrevaló lett.

– Lépj be! – tessékelte befelé.

Azzal átfonta karjával, ölelte, csókolta, alája heveredett, és keblére szorította. A fiú belenyomult, és kedvét töltötte vele. Az asszony késő délutánig nem engedte, hogy visszatérjen urához. Hogy annyit késett, a katona elindult utána, és bezörgetett az ajtón.

– Ki az? – kérdezte az asszony.

– Én – mondta a katona.

Az asszony, megismervén a hangját, a fiút elrejtette az ágy alá, majd ajtót nyitott. A katona Szahr felől érdeklődött. Az asszony így felelt:

– Eljött hozzám reggel, köszöntött, és azt mondta, hogy te küldted hozzám.

– Úgy van – hagyta rá a katona. Aztán az asszony mellé telepedett, és három ízben egyesült vele.

Ezenközben késő este lett, és megjött a férj. Bezörgetett az ajtón.

– Mi lesz most? – kérdezte a katona.

– Semmi bajod nem esik – mondta az asszony –, csak vond ki a kardod, szitkozódj és handabandázz törökül az orra előtt, utána rohanj el, mint aki jól végezte a dolgát. A többit bízd csak rám.

A katona úgy is tett. A férj szóhoz sem tudott jutni, ő máris kirozott, és messze járt. Amint megpillantotta karddal a kezében, a falhoz lapult, és úgy tért ki előle. Még akkor is remegett, amikor belépett a feleségéhez. Minthogy az asszonyt alva találta, így kiáltott fel:

– Hát te alszol?!

Szavaira az asszony kinyitotta a szemét, és így szólt:

– Allahnak hála, hogy hozzám vezérelt.

– Mi történik itt? – kérdezte a férj.

A nő így felelt:

– Itt üldögéltem épp, amikor egy fiatal legényke rontott be, zihálva, és ekképp rimánkodott: „A magasságos Allah szerelmére, fogadj be, és rejts el engem! A gazdám katona, zsarnokoskodik velem, meg akar ölni. Megszöktem előle, ide ebbe a házba. A jótétemény mindig megtérül.” Megkönyörültem hát rajta, és elrejtettem itt az ágy alatt. Aztán csak azt láttam, hogy a katona azzal a karddal berontott utána, és kezében a kivont karddal, keresztül-kasul csörtetett a házban, őt keresve, de nem találta. Én meg, amint megpillantottam, tüstént elájultam, és magamhoz se tértem.

A férj így szólt:

– Allah jutalmazzon meg ezért a jótéteményért! De hol van ő?

– Mióta elbújtattam – felelte a nő –, nincs róla tudomásom.

A férj előszólította:

– Hé, Szahr!

– Igen, uram – felelt a fiú.

– Gyere ki, elment az urad!

A legény erre előbújt, mindkettőjüknek kezet csókolt, mondván:

– Allah fizesse meg nektek, hogy megvédtetek attól a zsarnok kutyától!

Azzal sarkon fordult, és elment.

JÁZMIN, AZ ARABOK ÚRNŐJE

Volt egyszer egy szultán. Egy nap magához hívatta vezírjét, és így szólt:

- Ide figyelj, vezír!
- Parancsolj, ó, király.

– Azt akarom, hogy írasd meg versben ezt: „Amikor jókedvem van, akkor nem haragszom, s ha haragszom, nincs jókedvem.” Tégy írásbeli megállapodást azzal, aki megírja. Három napot adok neki rá.

Elment a vezír az írnokokhoz, és azt mondta nekik:

– Írjatok a királynak egy versikét – s elismételte nekik azt, amit a király mondott. De egyiküknek sem akaródzott megírni. A vezír elment, s dúlt-fúlt haragjában.

„Elmegyek én egy másik városba” – mondta magában.

Amint ment a pusztában, találkozott egy arab sejjel, aki búzát csépeelt a földön. A vezír köszöntötte:

– Üdv rád!

A sejk viszonzta a köszöntést, és megkérdezte:

- Hát te, sejk, mi járatban vagy ebben a hőségben?
- A király dolgában járok – felelte a vezír.
- Miféle dolgában?

– Azt akarja, írassak neki egy versikét, hogy amikor jókedvű, nem haragszik, és amikor haragszik, nem jókedvű.

– Ennyi az egész? – kérdezte a sejk.

– Ennyi – felelt a vezír.

– Jól van – mondta a sejk. – Ülj csak le, hozok valami harapnivalót.

Elment az arab sejk a lányához, és így szólt hozzá:

- Ó, arabok úrnője, Jázmin, készíts ebédet egy vendégnek.
- Honnan jött az a vendég? – kérdezte a lány.
- A királytól – felelt a sejk.
- És mi járatban van?

Apja ezzel elmesélte neki a történetet. Jázmin, az arabok úrnője, adott neki egy tálat harminc tojással, és egyet tele vajjal, és hozatott még nyolc darab kenyeret. Aztán így szólt apjához:

– Mondd a vándornak, hogy Jázmin, az arabok úrnője, üdvözlötte, és azt üzeni, hogy ő lesz az, aki megírja neki a versikét. Mondd neki ezt...

Egy hónap harminc nap

A tenger tele van

S nyolc nap tesz egy hetet

Apja átvette az ételt és elment. Mentében egy kis vaj fröccsent a kezére. Letette erre a tálat, elvett egy kenyeret, kimártogatta a vaját, és megevett hozzá egy tojást. Aztán továbbment, és odaadta az ételt a vezírnek, mondván:

– Jázmin, az arabok úrnője, üdvözetét küldi, és azt üzeni, hogy ő megírja néked azt a versikét. Továbbá azt mondja:

A tenger tele van

S nyolc nap tesz egy hetet

Egy hónap harminc nap

A vezír falatozáshoz látott, majd odafordult az apához:

– Mondd neki, hogy írja így a versikét:

A hónap híja van

S hét nap tesz egy hetet

A tenger elapadt

Ment Jázmin apja, és így szólt:

– Így írd neki a versikét:

A hónap híja van

S hét nap tesz egy hetet

A tenger elapadt

A lány erre így szólt:

– Nem szégyelled; apám, letenni az ételt az úton, megenni egy kenyeret meg egy tojást, és a vaját elnyalakodni a tojás mellől?

A sejk így felelt:

– Igazat szóltál, lányom. A tál színültig tele volt, kezemre loccsant, erre leültem, kimártogattam egy kenyérral, és megettem hozzá egy tojást.

Jázmin ezután megírta a versikét a következőképpen:

*Nincs hatalma senkinek, csak Allahnak,
örvendsz, bánkódsz, ahogy Allah akarja.*

És elküldte a Vezírnek. A vezír átvette, hazatért, és odaadta a királynak. Amikor a király meglátta a versikét, megkérdezte:

– Ki írta ezt neked?

– Egy lány – felelt a vezír –, úgy hívják: az arabok úrnője, Jázmin.

A király erre így szólt:

– Gyérünk, vezess az apjához, hadd vegyem a lányt feleségül.

A vezír magával vitte a királyt. Addig mentek, amíg nem találkoztak az arabok úrnőjének, Jázminnak az apjával. Akkor azt mondták neki:

– Arabok sejkje, rokonságba kívánunk lépni veled!

– Kinek a révén?

– Jázminnak, az arabok úrnőjének révén, minthogy a király feleségül akarja venni.

– Nem bánom – felelt a sejk. – A szolgálai vagyunk, de lányom az egyik serpenyőben, s az arany a másikban.

A vezír így szólt:

– Nincs akadály.

Aranyat szedtek elő, rátették a mérlegre a lánnyal együtt, s amikor egyensúlyban volt az arannyal, megírták a szerződést. A király lakodalmat csapott, s a lánnyal hált az apja házában. Aztán vette, útra kélt vele, és palotájába vitte. Miután Jázmin egy időt a palotába töltött, sorvadozni kezdett. A király hívta az orvost, s meghagyta neki:

– Eredj föl, nézd meg Jázmint, az arabok úrnőjét, mitől sorvadozik.

Amikor az orvos lejött, azt mondta:

– Pusztai élethez szokott ez a nő. Építs neki egy palotát a tenger partján, és meglásd, szebben virul majd, mint valaha.

A király kiadta a parancsot az építőmestereknek. Felépítették a palotát, és odaköltöztették Jázmint. Két hetet töltött már ott, mikor egy halász vetődött a palota alá. Kivetette ott a hálóját, de csak téglakadt belé. Jázmin, az arabok úrnője, erre kiszólt a halásznak:

– Vesd ki a hálót ez alkalommal az én nevemben, és egy mahbub üti a markod.

A halász ki is vetette a hálót, kihúzta, és amikor kiemelte, egy üvegcsét talált benne. Jázmin, az arabok úrnője, beburkolózott az ágytakaróba, lement a halászhoz, és azt mondta neki:

– Itt a mahbub, és add nekem az üvegcsét.

A halász erre így szólt:

– Nem kell nekem a mahbub, de adj egy csókot a fátyol fölött.

A király úgy kapta őket beszélgetésbe merültem Előrántotta a kardját, megölte a halászt, és bedobta a tengerbe. Aztán megparancsolta Jázminnak, az arabok úrnőjének:

– Te pedig pusztulj innen!

Jázmin ment, mendegélt két nap és két éjjel, ment étlen-szomjan, míg egy városba nem ért. Ott ült egy kereskedő boltja mellett reggeltől estig. A kereskedő megszólította:

– Te asszony, miért ülsz így itt reggel óta?

– Idegen vagyok ebben a városban – felelt Jázmin –, nem ismerek senkit, és két napja nem ettem.

A kereskedő hívta a szolgáját, és azt mondta neki:

– Eredj, vidd ezt az asszonyt a házába, és mondd, hogy adjanak neki enni.

Amikor a kereskedő felesége meglátta, féltékeny lett, minthogy Jázmin sokkalta szebb volt nála. Azt mondta a szolgának:

– Vidd föl a padlásra, ahol a tyúkok vannak.

A szolga úgy is tett. Ott ült két napon át, s a kereskedő felesége feléje sem nézett, sem ételt, sem italt nem adott neki. Jázmin ekkor elővette az üvegcsét a hóna alól, mondván:

– Hadd lássam, nincs-e benned egy csöpp víz, hogy szomjamat olthassam?

Csavart egyet a kupakján, s erre kijött belőle egy tál meg egy bögre. Jázmin megmosta a kezét, s amikor fölneézett, hát ott látott egy tálcat rogyásig megrakva étellel. Jázmin evett, míg jól nem lakott. Akkor az asztal eltűnt. Jázmin még egyszer megcsavarta a kupakot. Erre kijött az üvegből tíz fehér rablány, kezükben kasztanyettát tartottak, s táncra perdültek. Táncoltak egy darabig, majd mindegyik tíz-tíz zacskó pénzt dobott Jázmin ölébe. Aztán visszabújtak az üvegbe.

Jázmin ott üldögélt, és minden öt percben megcsavarta az üveg kupakját. A rablányok újra és újra kijöttek, táncoltak neki és odadobták a pénzt, mígnem megtelt a szoba, ahol volt.

Három nap múlva feljött a kereskedő szolgája, hogy enni adjon a tyúkoknak. Jázmin, az arabok úrnője, így szólt hozzá:

– Uram, azért küldött ide engem a te urad, hogy jóllakassanak, vagy pedig azért, hogy éhen veszejtsenek?

A szolga így felelt:

– Asszonyom, az én uram úgy tudja, hogy adtak neked kenyeret, és elmentél még aznap.

A szolga elment az urához, és elmondta neki:

– Az a szerencsétlen asszony, akit velem küldtél, él, mind a mai napig ott ül a padláson étlen-szomjan.

A kereskedő otthagya a boltját, és rápirított a feleségére:

– Miért nem adsz ennek a szerencsétlen asszonynak enni? –
Ezzel megragadta a feleségét, és elverte. Aztán fogta a kenyeret, fölment a padlásra.

– Tessék, asszony, egyél! – mondta neki.

Jázmin, az arabok úrnője, így felelt:

– Ezer köszönet, elfogadom jótéteményedet, de szeretném, ha betetézned irántam való jószágod.

– Szólj, asszonyom – biztatta a kereskedő.

Jázmin így szólt:

– Azt szeretném, ha építenél nekem a városon kívül egy palotát, mely kétszerte szebb a király palotájánál.

– Parancsodra – mondta a kereskedő.

Jázmin erre így folytatta:

– Itt a pénz, vegyél, amennyit csak akarsz. Ha a kőműves egy piasztert kér, adj neki négyet, csak hogy siettessük az építést.

A kereskedő elvette a pénzt, összegyűjtötte a kőműveseket és mérnököket. Meg is építették a palotát, szebbre, mint a királyé volt.

Elment a kereskedő Jázminhoz, az arabok úrnőjéhez, és elmondta neki:

– Asszonyom, a palota készen áll.

Jázmin így szólt:

– Itt van pénz, bútorozd be selyemtasz bútorzattal, és szerezz belé szerecsen szolgákat. Idegenek legyenek, ne értsék az arab szót.

Elment a kereskedő, mindent elrendezett a palotában, bebútorozta, vásárolt neki szolgákat. Aztán elment hozzá, és bejelentette:

– Minden kész, az utolsó szögig. Parancsolj, fáradj a palotádba.

Jázmin, az arabok úrnője, így szólt:

– Ez a szoba, ahol vagyok, telis-tele van pénzzel. Vedd el magadnak mind, azért a jóért, amit velem tettél.

Jázmin, az arabok úrnője, elment a palotájába, királyi öltözéket vásárolt magának, és a trónszékre ült.

A király pedig éjjelente Jázminra gondolt. Egyik reggel hívatta a vezírt, és azt mondta neki:

– Gyerünk, vezír, öltünk álruhát, és menjünk, kutassuk fel Jázmint, az arabok úrnőjét.

Útra is keltek. Minden városban elidőztek két napot, és kérdezősködtek Jázmin, az arabok úrnője felől. Végül elérkeztek abba a városba, amelyikben Jázmin, az arabok úrnője, lakott, és meglátták a palotáját. A király így szólt a vezírhez:

– Ez a palota itt új, vajon kié lehet?

A vezír így felelt:

– A királyoké, akik elhódították tőlünk ezt a területet.

A király erre így szólt:

– Küldjünk egy kikiáltót, hogy az éjjel senki ne gyújtson fényt, és akkor meglátjuk majd, hogy alattvalók-e vagy királyok.

A kikiáltó kihirdette a parancsot. Amint leszállt az éj, a király a vezírral végigjárta a várost. Látták, hogy sehol nem gyújtottak világot, csak Jázmin palotája tündökölt, s hegedű meg cimbalomszó hallatszott belőle. A vezír megjegyezte a királynak:

– Nem megmondtam, hogy ezt a területet elvették tőlünk?

A király erre így szólt:

– Gyerünk, kérdezzük meg a kapust.

Odamentek és megkérdezték, de az csak annyit mondott:

– Sanu.

A király és a vezír hazatért. Szemhunyasnyit se tudtak aludni az éjjel félelmükben. Másnap a király azt mondta a vezírnek:

– Megint hagyd meg a kikiáltónak, hirdesse ki a városban, hogy ma éjjel senki ne gyújtson világot.

A kikiáltó kihirdette a parancsot. Amint leszállt az éj, a király a vezírral végigjárta a várost. Sehol sem láttak fényt, csak Jázminnak, az arabok úrnőjének palotájában, de ott még kétszerte nagyobb fényesség volt, mint az előző nap.

Mikor ezt meglátták, a vezír így szólt a királynak:

– Nem megmondtam neked, hogy ezek a királyok hatalomra kerültek a te tudtodon kívül? De gyerünk, menjünk be, csakúgy, mint

mások. Én majd bolonddá teszem a szolgákat, és fölmegegyek, megnézem, kiféle-miféle a király.

Amikor beléptek a palotába, a vezír bolonddá tette a szolgákat, és fölment az emeletre. Amint meglátta Jázmint, az arabok úrnőjét, köszöntötte.

– Ül le! – mondta neki Jázmin.

Amint a vezír leült, kávét hozatott neki. A vezír megitta. Akkor Jázmin megcsavarta a kupakot, mire tíz fehér rablány jött elő. Kasztanyettával járták a táncot, és befejezván, mindegyikük tíz zacskó pénzt dobott oda Jázminnak. Jázmin, az arabok úrnője, elvette a pénzt, és odaadta a vezírnek, ezekkel a szavakkal:

– Fogadd ezt ajándékképp, hisz szegény embernek látszol.

A vezír megcsókolta a kezét, és így felelt:

– Urunk segítsen győzelemre, ó, király, elleneiddel szemben.

A vezír visszament a királyhoz. Az ott ült a kapus mellett.

– Mit végeztél, vezír? – kérdezte.

A vezír így válaszolt:

– Nem megmondtam neked, hogy ezt a földet elvették tőled?

Száz zacskó pénzt adott nekem az illető, s azt mondta: „Tessék, hiszen szegény ember vagy.”

A király erre kijelentette:

– No, én is bolonddá teszem a szolgákat, és felmegegyek, megnézem magamnak ezt a királyt.

Bolonddá is tette a szolgákat, és fölment. Amint Jázmin, az arabok úrnője, meglátta, tüstént fölállt:

– Parancsolj!

A király megnyugodott, látván, hogy Jázmin tüstént föláll, és így gondolkozott: „Alattvalók ezek, nem királyok.”

Amint letelepedett a trónra, Jázmin kávét hozatott neki. A király megitta, majd azt kérdezte:

– Hát ti mifélék vagytok?

– Gazdagok vagyunk – felelte Jázmin, az arabok úrnője, és megcsavarta az üvegcsét. Kijött a tíz fehér rablány, és táncra perdült. Miután ellejtették a táncot, mindegyikőjük tíz zacskó pénzt dobott Jázmin ölébe.

A király elámult az üvegcsé dolgán, s megkérdezte Jázmint:

– Testvérem, te honnét vetted ezt az üvegcsét?

- Nem pénzen vettem én ezt – felelt Jázmin.
- Hát akkor mi úton-módon? – faggatta a király.

Jázmin erre azt mondta:

- Megláttam valakinél, és kértem: „Add nekem ezt az üvegcsét!” Erre ő így szólt: „Ha akarod az üvegcsét, hálj velem egyszer, és neked adom.” Vele is háltam, és nekem adta.

A király erre így szólt:

- Jól van, add nekem, és hálj velem kétszer.

Jázmin, az arabok úrnője, fölkiáltott:

- Hová gondolsz, hogy csak kétszer?

A király erre így szólt:

- No jól van, gyere, hálj velem négyszer, és add nekem ezt az üvegcsét.

- Áll az alku – mondta Jázmin. – Menj be a szobába.

Amikor bementek, Jázmin elnevette magát.

- Hát te király és szultán létedre egy üvegcséért elvesztegetnéd magad? Bezzeg a halászembert megölted, csak azért, mert azt találta mondani: „Adj egy csókot a fátyol fölött, és vedd az üvegcsét!”

A király elszégyellte magát.

- Hát te vagy az? – kérdezte.

Aztán magához ölelte, és együtt éltek boldogságban.

A KONYHA MEDVÉJÉNEK TÖRTÉNETE

Volt egyszer egy király, annak volt egy kertje, a kertben pedig egy nagy szökőkút állt. Egyszer a király kinéz az ablakon, és látja, hogy egy lány épp leveti tollruháját, s miután levette, megfürdik. Aztán kijön a vízből, magára ölti tollruháját, és elrepül. A király szívébe beleszállt a szerelem, le se hunyta szemét az éjjel. A hajnali imára híváskor fölmászott a fára, amely a szökőkút mellett volt, onnan leste a lányt. Levetette tollruháját, és földobta a fára. A király megfogta, leszállt a fáról, és azt mondta neki:

– Gyere, maradj itt nálam!

– Világért se jövök hozzád – felelt a lány. – De ha csakugyan azt akarnád, hogy hozzád jöjjek, akkor megyek, és kiszúrom a negyven asszonyod szemét.

Azt mondja erre a király:

– Tedd csak, nem bánom.

A negyven asszony közül, akik mind teherbe estek a királytól, harminckilenc fehér szolgáló volt és egy szabad nő, egy király lánya. A lány a királlyal felment hozzájuk, és kiszúrta a szemüket. Aztán fogták, és bevezették őket egy titkos szobába, a konyha alatt, rájuk lakatolták az ajtót, s azzal otthagyták őket, senki nem vitt nekik sem ételt, sem italt. Mikor az egyiküknek eljött az ideje, és szült, azt mondták neki a többiek:

– Add ide a gyermeket, feldaraboljuk és megesszük, hogy így segítsünk magunkon.

Fogták a gyereket, negyven darabra vágták, mindegyiküknek adtak egy-egy darabot és megették. A szabad asszony, a királylány, fogta az ő részét és maga mellé tette. Telt-múlt az idő, s mind a harminckilenc fehér szolgáló megszült, feldarabolták gyermeküket és megették. Amikor eljött a királylány ideje, mondták neki:

– Add ide a gyermeked, feldaraboljuk és megesszük.

– Jól van – mondta. – Itt van mindegyikötöknek egy darab.

Mert hát ő megőrizte a ráeső darabokat, amelyeket a többiek gyermekéből kapott. Fiát pedig elnevezte Okos Mohammednek. Amikor felcseperedett, megtanította olvasni. Egyszer Mohammed meghallotta, hogy emberek zajonganak, s így szólt anyjához:

– Anyám, van más ember is a világon rajtunk kívül?

– Igen, fiam.

– És mi miért vagyunk itt? – kérdezte a fiú.

Akkor az anyja elmesélte neki a történetet, hogy mit tett a lány vele. Okos Mohammed kiemelte az ajtót, és följutott a konyhába. Körülnézett s látta, hogy a fazekak ott sorakoznak a tűzhelyen. Elrejtőzött, amíg a szakács kiment. Akkor fogott egy nagy lábost, és minden fazékból elcsent egy kis ételt, feltöltötte vízzel. Aztán felmarkolt egy kis sót, és beledobta az ételbe. Ellopott egy kosár kenyeret, s fogta és lement. Odaadta az anyjának.

– Egyél, anyám, és osszál a szolgálóknak!

Anyja átvette, és szétosztotta a kenyeret meg az ételt a szolgálók közt. Ettek, míg jól nem laktak, és így szóltak:

– Menj, Okos Mohammed, urunk segítsen meg azok ellen, akik rosszat tettek neked.

A király kérette az ebédet. A szakács mert az ételből a tálba, és a király elé vitte. A király evett egy falást, és úgy találta, hogy az étel savanyú, akár az aludttej. Elfutotta a méreg, hívatta a szakácsot.

– Ember! – kiáltott rá. – Megbolondultál, hogy olyan savanyú ételt készítesz, mint az aludttej?

A szakács így felelt:

– Nem tudom, ó, királyom, hogy ki lehetett az, aki megdézsmálhatta a fazekakat és a kenyeret, felöntötte az ételt vízzel, és temérdek sót szórt bele.

A király így szólt:

– Jól van, holnap rejtőzz el, s ha meglátod, csípd el.

Másnap jött Okos Mohammed, hogy kenyeret és ételt lopjon. A szakács meglátta és elcsípte. A király elé vitte, és azt mondta:

– Ez az, aki sót szórt az ételbe, és megdézsmálta a kenyeret.

– Miért tetted ezt, gyerek? – kérdezte a király.

– Éhségemben, ó, király – felelt a fiú.

– Aztán hogy hívnak? – kérdezte a király.

– Én vagyok a Konyha Medvéje.

– Jól van – mondta a király –, eredj kuktának a konyhába.

A lány ellenben rájött, hogy nem más ő, mint Okos Mohammed, a király fia. Úgy tett, mintha nagybeteg lenne. A király orvost hívatott.

– Menj, nézd meg az úrnőt – mondta neki –, mert beteg.

Az orvos felment, megnézte a nőt, és kijelentette:

– Nincs neked kutya bajod sem!

– Az én bajomat nem ismerik az orvosok – magyarázta a nő.
– Akkor ugyan ki ismeri a te bajod?
– Én tudom a gyógyírt a bajomra. Elmondom az orvosoknak, s azok majd elrendelik, hogy hozzák el nekem.
– Mi légyen hát az orvosság, amely könnyít rajtad? – kérdezte az orvos.

A nő így felelt:

– Nem könnyíthet rajtam semmi, csak ha megeszem a Fekete Völgy bikájának szívét.

– Jól van, de ki hozza el neked? – faggatta az orvos.

– Mondd meg a királynak, hogy senki más nem hozhatja el, mint a Konyha Medvéje.

Az orvos lement a királyhoz, és jelentette neki:

– Az úrnő súlyos beteg, s nem könnyíthet rajta egyéb, mint a Fekete Völgy bikájának szíve.

– És ki hozza el a Fekete Völgy bikájának szívét? – kérdezte a király.

– Senki más, mint a Konyha Medvéje.

Hívták a Konyha Medvét, s meghagyták neki:

– Parancsoljuk, hogy hozd el nekünk a Fekete Völgy bikájának a szívét.

– Úgy lesz – mondta a Konyha Medvéje –, csak adassatok nekem egy lovat és pénzt a költségekre.

Megadták neki a lovat és a pénzt. Mielőtt útra kelt volna, négy kenyeret adott az anyjának, és így szólt:

– Elutazom.

– Hová mész? – kérdezte az anyja.

– Megyek a sivatagba.

A szolgálók és az anyja megsiratták keservesen. Mohammed felült a lovára, és egy napig poroszkált a sivatagban. Egyszer csak fölnézett, s egy ghúl látott maga előtt, aki mellét a hátára vetve kuporgott, s kézimalmot hajtott. Okos Mohammed leszállt a lóról, szopott a jobb csecsbimbójából, aztán a balból, s elébe állt köszöntvén:

– Üdv rád, ghúl anyánk!

A ghúl így szólt:

– Biz, ha nem köszöntöttél volna:

Felfaltalak volna, húsodat, csontodat.

*Ám te a jobb emlőmből szoptál,
mintha fiam, Abd er-Rahim volnál.*

– Hová, hová, Okos? – kérdezte.

– Megyek, hogy elhozzam a Fekete Völgy bikájának szívét.

– Aztán miért?

– Mert a király asszonya beteg, és semmi más nem könnyíthet

rajta:

A ghúl azt mondta erre:

– Szóval, te lennél Okos Mohammed, a király fia! Rád

várakozom épp, hogy megmenekítselek a bajból.

Adott neki egy tört meg egy labdát, és elmagyarázta:

– Hajítsd el ezt a labdát. Ahol földet ér, tüstént ott terem a bika.

Akkor lesújtasz rá egyszer. Amikor azt mondja: „Sújts még egyszer, Okos!”, te nehogy sújts ám, mert ha másodszor is sújtanál, rád rontana, és földre terítene.

– Így lesz – felelte Okos Mohammed.

El is hajította mindjárt a labdát, és ment utána. Mikor földet ért a labda, megállt. Ott termett a bika íziben a föld alól. Mohammed jókorát sújtott rá a törrel. A bika így szólt: „Sújts még egyszer, Okos!”

– Egyszeri az ifjúság sújtása – felelt Okos Mohammed.

A bika erre holtan rogyott a földre. Mohammed felvágta a testét, kivette a szívét, és útnak indult. Amikor odaért a ghúlhoz, visszaadta neki a labdát és a tört. Aztán elindult, és ment egyenesen a királyhoz. Odaadta neki a bika szívét. A király azt mondta neki:

– Ez igen, Konyha Medvéje! – és ráruházta a konyha felügyelője tisztét.

A király odaadta az asszonynak a szívét.

– Vedd, itt az orvosságod!

Az asszony átvette, s amikor a király távozott, elővett egy selyemkeszkenőt, és titkon keserves könnyeket hullajtott bele testvérbátyjáért. Akkor összecsavarta, és eltette a láda mélyére.

Alkonyattájt jött a király, s megkérdezte:

– Megetted-e az orvosságot?

– Meg – mondta az asszony.

Nyolc nap elmúltával ismét betegséget színlelt. Eljött hozzá az orvos, és megkérdezte:

- Ezúttal mi legyen az, ami könnyít rajtad?
- A Vörös Völgy bikájának szíve könnyítene rajtam.

Lement az orvos a királyhoz, és jelentette:

– Nem segít rajta más, csak ha megeszi a Vörös Völgy bikájának szívét, s más nem hozhatja el azt, mint a Konyha Medvéje.

Hívták erre a Konyha Medvét, s meghagyták neki:

– Megparancsoljuk, hogy hozd el a Vörös Völgy bikájának szívét.

Útra kelt hát a Konyha Medvéje, és elment a ghúlhoz. Amikor a ghúl meglátta, megkérdezte tőle:

- Mi kéne, Okos Mohammed?
- A Vörös Völgy bikájának szívét akarják tőlem – felelte.

A boszorkány erre így szólt:

- Szóval a nő a második bátyja halálát akarja?
- A bátyjai lennének ezek ketten? – kérdezte Mohammed.
- Úgy bizony – felelt a ghúl –, a dzsinnek szultánjának a gyermekei ők.

Odaadta neki a tört és a labdát, és azt mondta:

- Hajítsd el a labdát, s ahol földet ér, tüstént ott terem a bika.

Mondj varázsigét, és sújts le rá egyszer.

Okos Mohammed ment a labda után. Ahol földet ért, ott megállt. Előjött a bika a föld alól, és Mohammed lesújtott rá.

- Sújts még egyszer, Okos – mondta a bika.
- Egyszeri az ifjúság sújtása – válaszolt Mohammed.

A bika erre kilehelte páráját. Mohammed pedig föl vágta a testét, kivette a szívét. Aztán ment, és visszaadta a tört meg a labdát a ghúlnak.

– Ezer köszönet, ghúl anyánk – mondta neki. Aztán elment a királyhoz, és átadta neki a szívet.

- Dicséret neked, Okos!

A király odaadta a szívet az asszonynak.

- Íme, itt az orvosságod!

A királynőt szörnyű düh fogta el.

– Allahra – mondta magában –, ezúttal nem menekül meg a haláltól! Elküldöm Gránátalma nővéremhez, az majd elveszejtí, s a kutyáknak veti eledelül.

Várt két hetet, aztán száraz kenyeret tett a derékalja alá, s arra feküdt. A kenyér recsegett, ropogott.

– Mi a csuda ropog így? – kérdezte a király.

– A bordáim azok, erős fájdalmat érzek bennük.

A király hívatta az orvost, és azt mondta neki:

– Menj, és nézd meg az úrnő bordáit, mivel igen-igen beteg.

Az orvos fölment, és megvizsgálta. Aztán így szólt:

– Nincs a te bordáidban semmiféle kórság.

Az asszony így felelt:

– Nincs orvos, aki konyítana az én bajomhoz.

– És ugyan ki konyítana hozzá?

– Én magam tudom, mi legyen az én orvosságom. Mondd meg az orvosoknak, hogy hozassák el.

Az orvos így szólt:

– Jól van, ezúttal mi legyen az, ami segítene rajtad?

– Gránátalma könnyítene rajtam, de pontosan egy fél qantár legyen.

– Van az egész világon egy fél qantár gránátalma? – kérdezte az orvos.

Az asszony így felelt:

– Van egy kert a Fehér Völgyben, ott lehet találni egy fél qantár gránátalmát.

– Jó – mondta az orvos –, de ki tudja elhozni a gránátalmát a Fehér Völgyből?

– Senki más nem hozhatja el, csak a Konyha Medvéje.

Lement az orvos, és jelentette a királynak:

– Nem segít más rajta, csak egy fél qantár gránátalma, amely a Fehér Völgy egyik kertjében terem.

– Jól van – mondta a király. – És ki hozza el?

– Senki más nem hozhatja el, mint a Konyha Medvéje.

A király hívatta erre a Konyha Medvéjét, és így szólt:

– Parancsoljuk, hogy hozz egy fél qantár gránátalmát a Fehér Völgy kertjéből.

– Úgy lesz, ó, király.

Útra kelt Okos Mohammed, és elment a ghúlhoz.

– Mi kéne, Okos Mohammed? – kérdezte a ghúl.

– Gránátalma kéne a Fehér Völgyből.

– Tyúha, erre biz nekem sincs hatalmam – mondta a ghúl. – De ülj le, és várd meg, amíg hazajön a fiam, Abd er-Rahim. Talán ő kisüti neked, hogyan lehet gránátalmát szerezni.

Egy kis idő múlva sűrű porfelhőt verve jött lefelé a fia a hegyről.

– Uff! Emberszag van nálad, anyám – kiáltotta. – Ide veled, hadd falom fel ebédre.

A ghúl erre így felelt:

– Ez az emberfia szopott a csecsemből, s ekképpen testvéröcséd lett.

A ghúlfia erre köszöntötte Mohammedet, és megkérdezte tőle:

– Ugyan, mi járatban vagy itt?

– A Fehér Völgy gránátalmája kéne nekem.

– Kinek a részére kéne? – kérdezte a ghúl fia.

– A király felesége részére, mert beteg, s nem segít rajta egyéb, csak ha abból eszik.

A ghúlfia így szólt:

– De az nem más, mint az ő nénje, Okos Mohammed!

Okos Mohammed így felelt:

– Azért akarja ő a gránátalmát, hogy én odamenjek, és halálat leljem.

A ghúlfia erre meghagyta neki:

– Eredj, és készíts egy ardebbnyi apró cipócskát, tegyél közéjük egy darab húst és egy darab vásznat. Ezt tedd egy kosárba, s aztán gyere ide, hadd igazítsalak útba. Talán sikerül célt érned.

Okos Mohammed kapta magát, és elkészítette a cipót, úgy, ahogy a ghúlfia meghagyta. Aztán fogta, és visszament hozzá. A ghúlfia adott neki egy pálcát, mondván:

– Hajítsd el ezt, és menj utána. A kert kapuját fogja megütni, mire az kinyílik. Ahogy belépsz, óriási kutyákat találsz ott. Akkor kenyeret vetsz oda nekik, jobbra és balra, de hátra nem nézel, csak mérsz előre egyenest. Mikor a második ajtón is belépsz, óriásokat találsz ott. Vess oda nekik néhány cipót. Mikor elhagyod az óriásokat, körülnézel, s találsz egy fát egy szökőkútban, melyet rózsa és jázmin vesz körül. Gránátalmát látsz rajta. Amikor leszeded, nagy dördülés rázza meg a földet. De ne félj semmit, csak vedd bátran, és menj egyenesen az utadon, hátra ne pillants mindaddig, amíg ki nem értél a kapun.

Okos Mohammed el is indult a pálca után. Mikor megütötte a kaput, az kitárult. Úgy tett mindent, ahogy a ghúfi mondta. Belépett és hozzáütött a gránátalmához. Amint letépte, nagyot dördült. Az óriások fejvesztettségükben Okos Mohammedre rontottak. De ő elővette a kenyeret, odavetette nekik, mire az óriások annak estek neki.

Okos Mohammed megindult visszafelé és elment a ghúfihoz, visszaadta neki a palcát, és így szólt:

– Ezer köszönet neked, bátyám.

Hazatért Okos Mohammed, ment, és odaadta a gránátalmát a királynak:

– Tessék, itt a Fehér Völgy gránátalmája!

A király így szólt:

– Dicséret neked, Konyha Medvéje!

A király odaadta a gránátalmát az asszonynak, és így szólt:

– Íme, itt az orvosságod, vedd!

Aztán otthagya és lement. Az asszony dúlva-fúlva elvette, és eltette bátyjai mellé. Sírva mondta magában:

– Allahra, ezúttal elküldöm hatalmas atyámhoz, ő majd elpusztítja. S ha ő nem pusztítaná el, majd elpusztítják az alattvalók, akik testvéreimet együtt gyászolják atyámnál.

Elküldte egyik szolgáját atyjához, és meghagyta neki:

– Eredj és mondd atyámnak: „Úrnőm elküldi hozzátok a Konyha Medvéjét, aki megölte három testvéreimet. Égessétek meg tűzben!”

Két hét múltán a király azt mondta asszonyának:

– Még most is beteg vagy?

– Igen – felelt az asszony.

– Hát nem etted meg a gránátalmát? – kérdezte a király.

– A gránátalmát nem lehet megenni másutt, csak egy palotában, mely a levegőben repül – így az asszony.

– És hol van ez a palota? – faggatta a király.

– A Qáf hegy mellett – válaszolta az asszony.

– Jól van – mondta a király –, de ki hozza el?

– Senki más nem hozhatja el, csak a Konyha Medvéje.

A király hívatta a Konyha Medvéjét, és így szólt:

– Okos, a palotát kívánjuk tőled, mely a levegőben repül.

– Parancsodra, király – mondta ő, felült a lovára, és elment a ghúlhoz.

– Mi kéne, Okos Mohammed? – kérdezte a ghúl.

– A palotát akarják tőlem, amelyik a levegőben repül – felelte Mohammed.

– Jó, eredj és ferd be magad szerecsennek. Aztán szerezz egy kis illatos gyantát, és egy kis farkasbabot, aztán gyere ide.

Mohammed befeketítette magát, és visszament a ghúlhoz. Az így szólt:

– Amikor odaérsz, rejtőzz el, ne lásson meg senki emberfia, mert ha meglátnak, tűzben elégetnek. Estefelé jön egy szolgáló, hogy kirázsa a térítőt az asztal alatt, akkor te odamész hozzá, és azt mondd:

„Hogy vagy, unokahúgocskám?” Adsz neki egy kis illatos gyantát és egy kis farkasbabot. A szolgáló megeszi, és ha Allah úgy adja, magával visz a szobájába, és te kedvedet töltöd vele.

Okos Mohammed elment, s odaért a palotához. Amint beesteledett, meglátta a szolgálót, amint jött lefelé. Üdvözölte, mondván:

– Hogy vagy, unokahúgocskám?

– Te honnét kerülsz ide?

Mohammed így felelt:

– Az én gazdáim fönt vannak, gyászolnak a te gazdáiddal. Nem tudom, hogy itt hálnak-e vagy elmennek.

A szolgáló erre így szólt:

– Nem vagy te biz az én unokatestvérem, hanem a Konyha Medvéje.

– De bizony, Allahra, az unokatestvéred vagyok.

A lány így szólt:

– Úgy látom, szemed vörös, mint a Konyha Medvéjéé. Megyek is, hívom a gazdáimat, hogy égessenek meg.

Okos Mohammed erre adott neki egy kis illatos gyantát, és így szólt:

– Tessék, egyél, unokahúgocskám!

– Nem bánom – mondta a szolgáló –, gyere és hálj velem holnap reggelig. Ha aztán nincsenek itt a gazdáid, akkor megégettetlek tűzben.

Mohammed felment vele, és együtt háltak. Felpillant egyszer csak Okos Mohammed, s látja, hogy a mennyezetről mindenféle tárgy lóg le. Megkérdezte a lányt:

– Micsoda dolgok lógnak ott, unokahúgocskám?

A lány így felelt:

– Ott egy üvegcsse, abban van az úrnő lelke, aki a királynál van, a másikonban mellette a király asszonyainak szemei vannak, amelyeket az úrnő kiszúrt. Azt a kardot meg ott, ha bárki kihúzza, és azt mondja: „Üss jobbra meg balra!”, nem marad ott élve sem kicsi, sem nagy. Azzal a pálcával meg ott, mellette, ha valaki megüti a palotát, és azt mondja: „Menj!”, a palota elindul.

– Jól van – mondta Mohammed –, aludj csak, most már nem félek tőlük.

Egy kis idő múlva fölnézett, és egy skarabeuszt pillantott meg. Felállt, hogy agyoncsapja.

– Meg ne öld – kiáltott a szolgáló –, mert ez az én lelkem.

– Jól van, unokahúgocskám – mondta, és szemmel tartotta a skarabeuszt, mígnem az bele nem bújott egy hasadékba. Várt egy kicsit, míg a szolgáló elaludt. Akkor felállt, megölte a skarabeuszt a hasadékban. A szolgáló azon nyomban meghalt. Mohammed fölmászott, és levágta a két üveget, a kardot és a pálcát. Kivonta a kardot, berontott a szobába, ahol a nép a nő apját és anyját vigasztalta. Kivonta a kardot:

– Üss, vágj, jobbra meg balra, ne kíméld se apraját, se nagyját.

A kard pedig egytől egyig lekasabolta őket. Akkor Mohammed ráütött a pálcával a palotára:

– Menj, vigyél királyatyám palotájába!

A palota pedig repült-repült vele a levegőben, amíg meg nem érkeztek atyja városába. Meglátták a vezírek a palotát, és hírt adtak a királynak:

– Itt a Konyha Medvéje, hozza a palotát.

A király megparancsolta, hogy szólaltassák meg az ágyúkat. A palota leereszkedett a király palotájába. A király a Konyha Medvéjéhez sietett.

– Dicséret neked, Konyha Medvéje – mondta.

Mohammed erre így szólt:

– Ne mondd nekem azt, hogy „Konyha Medvéje”. Az én nevem Okos Mohammed. A te fiad vagyok.

– Hogyan lennél az én fiam? – ámult a király.

Mohammed így felelt:

– Annak a királylánynak a fia vagyok, akinek kiszúrta a szemét a tündérasszonyod.

Ekkor mind a ketten felmentek a tündérhez. Okos Mohammed így szólt hozzá:

– Tudd meg, hogy bár halálomat akartad, megmaradtam és kiirtottam egész családodat. Kellett ez neked? Itt van, ni, a lelked a kezemben, de nem oltom ki életed, ha visszaadod a szemét azoknak, akiktől elvetted.

Felvezették a nőket, s a tündér visszatette szemüket, szebben, mint valaha volt.

– Itt a lelked, fogd! – mondta Mohammed.

A tündér, Okos Mohammedtől való félelmében, kiejtette kezéből az üveget, lelke elszállt, ő meg nagy tüstént meghalt. A király pedig maga helyett Okos Mohammedet ültette a birodalom trónjára.

A HALÁSZ ÉS A FIA

Volt egyszer egy halász, aki szép asszonyt vett feleségül. Halászni járt a folyóra, a halat eladta, de a pénzből kenyérre is alig futotta.

Egy nap rájött a betegség. Azt mondja neki a felesége:

– No csak, ma nem mész halászni? Aztán mit eszünk? Gyere, én viszem neked a kosarat és a halászhálót. Ha csak két halat fogunk is, eladhatjuk és megvacsorázhatunk az árából.

Fogta az asszony a hálót meg a kosarat, és elindultak a folyóhoz. A király palotája alatt kezdtek halászni. A király éppen kinézett az ablakon, meglátta az asszonyt, és tüstént belehabarodott. Hívta a vezírt, és mondta neki:

– Megláttam a halász feleségét, és belészerettem, mivelhogy oly szép, nincs hozzá fogható egész udvaromban.

– És most mit tegyünk, királyom? – kérdezte a vezír.

– Ide kell hoznunk a halászt, megöljük, s akkor elveszem az asszonyt.

A vezír így szólt:

– Nem helyes, ha büntelen megölsz. A nép kígyót-békát kiált rád, azt mondják majd: „A király megölt egy halászt egy asszony miatt.”

– Akkor mitévők legyünk? – kérdezte a király a vezírt.

A vezír ezt tanácsolta:

– Apám csináltatott nekem egy fogadószobát, hossza egy feddán, széle is egy feddán. Ide kéretjük a halászt, s azt mondom neki: „A király szőnyeget akar a szalonba, de egyetlen darabból legyen. Ha nem teremted elő, halállal lakolsz.” Így oka lesz a halálának.

A király beleegyezett:

– Jó, legyen. A vezír elküldött a halászt; fogta, és elvitte a teremhez. Ott azt mondta neki:

– A király be akarja borítani a fogadószobát szőnyeggel, de az a szőnyeg egyetlen darabból legyen. Három napot kapsz, ha nem hozod el, tűzben éget meg. Írj egy kötelezvényt erről, és pecsételd le.

A halász így szólt:

– Tán szőnyeges vagyok? Kérj tőlem halakat, különböző színűeket és fajtájúakat, és elhozom neked.

– Felesleges a szószaporítás, a király így parancsolta.
– Fogadd el száz darabban, és nem egyben! – mondta a halász, s azzal dühösen hazament a feleségéhez. Az megkérdezte:
– Mi lelt, hogy ilyen dühös vagy?
– Hallgass – förmedt rá a halász –, a motyónkat kösd inkább batyuba, s meneküljünk erről a vidékről.
– Ugyan miért? – faggatta az asszony.
– Mert ha nem, a király három nap múlva megöl – felelt a halász.
– És mi okból?
– Egy szőnyeget akar tőlem, melynek hossza egy feddán, s széle is egy feddán legyen.
– Csak ezt? – firtatta az asszony.
– Igen – vetette oda az ember.
– Jól van – mondta az asszony –, aludj csak, s én holnap reggelre előteremtem neked a szőnyeget, beterítheted vele a fogadószobát.
– Tán te is megbolondultál, mint a vezír? – kérdezte az ember.
– Hát szőnyegesek vagyunk mi?
– Ha helyben-nyomban akarod, elküldhetlek érte most – csitította az asszony.
– Jó lesz, hogy megnyugodjam.
Az asszony így szólt:
– Menj a Subra felé, találsz egy görbe fát, alatta egy kutat. Nézz bele a kútba, és mondjad: „Ó, néném, a húgod üdvözöltet, és kéret, add ide az orsót, amit nálad hagyott tegnap, mert szőnyeget szeretnénk csinálni vele egy szobába.”
A halász el is ment a kúthoz, belenézett, és így szólt:
– Ó, néném, húgod üdvözlét küldi, és azt üzeni, hogy add ide az orsót, amit nálad hagyott tegnap, mert szőnyeget szeretnénk csinálni vele egy szobába.
Aki a kútban volt, így válaszolt neki:
– Itt az orsó, csinálj vele szőnyeget, kedved szerint, aztán hozd vissza.
A halász elvette az orsót, a kezébe tette. Amint ment az úton, így szólt magában:
„Ez az asszony a bolondját járattja velem.”

Folytatta útját, bement a feleségéhez, és így szólt:

– Tessék, itt az orsó!

– Jól van – fogadta az asszony. – Most pedig menj el a vezírhez, és mondd neki: „Adj egy nagy tút!” Azt erősítsd a terem elejébe, fűzd bele a fonalat az orsóról, és csinálj akkora szőnyeget, amekkorát akarsz.

– Azt akarod, hogy bolondnak nézzenek? – kérdezte a halász a feleségétől. – Talán bizony a szőnyeg belebújt ebbe az orsóba?

– Menj csak, és tégy úgy, ahogy mondtam – szólt a felesége.

Elindult a halász, és így töprengett magában:

„Íme, felvirradt az utolsó napom.”

Ment és ott találta a királyt meg a vezírt. Amint meglátták, megkérdezték:

– Hoztad a szőnyeget, halász?

– Igen – felelt a halász.

– És hol van?

– A zsebemben.

– Talán egy golyócska, hogy zsebre lehet vágni? – tudakolták.

A halász így szólt:

– Mi lelt benneteket? Eredj, vezír, és adj nekem egy nagy tút, és beborítom szőnyeggel a termet.

A vezír felkelt, hogy hozza a tút. Hívta a hóhért, és azt mondta neki:

– Te hóhér, állj a fogadószoba ajtajába. Ha odamegyek, és a halász még nem borította be szőnyeggel a termet, kihúzod a kardod, és lefejezed.

A vezír, a halász és a hóhér odament a fogadószobához. A vezír és a halász belépett. A halász beleszúrta a tút a földbe, és belefűzte az orsó fonalat. Az orsó húzni kezdte a szálát, és egy olyan szépséges szőnyeg került ki alóla, hogy nem volt párja a király palotájában. Mikor meglátta ezt a vezír, elámult, és azt mondta a halásznak:

– Remek, halász! De a király még valamit akar tőled.

– Ugyan mit kíván? – kérdezte a halász.

– Egy nyolcnapos fiúcskát akar – válaszolta a vezír –, aki egy történetet mesélne neki, mely elejétől a végéig csupa hazugság.

A halász megkérdezte a vezírt:

– Van olyan nyolcnapos gyerek, aki tud beszélni, mint a sátánfiak?

– Kár a szóért! – mondta a vezír. – A király azt akarja, hogy teljesítsék a kívánságát. Nyolc napot adott neked. Írj egy kötelezvényt erről és pecsételd le!

– Itt a pecsétgyűrűm – mondta a halász –, nesze, száz pecsétet is tehetsz vele, nemcsak egyet.

A vezír átvette a gyűrűt, és pecsétet ütött vele. Aztán a halász visszavette, ment, és dühösen beállított a feleségéhez:

– Nem megmondtam, hogy gyerünk, meneküljünk el innen? – támadt neki.

– Miért? – kérdezte az asszony.

A halász így szólt:

– Azért, mert egy nyolcnapos fiút akarnak tőlem, aki történetet mond, ami merő egy hazugság, és nyolcnapos határidőt szabtak nekem.

– Jól van, egyet se búsulj – nyugtatta meg az asszony –, mire letelik a nyolc nap, meglesz a szabadulás.

Amikor eljött a nyolcadik nap, a halász említette a feleségének:

– Ma van a nyolc nap utolsó napja, mitévők legyünk hát?

– Menj el a kúthoz a Subrában, a görbe fa alá, és mondd: „Ó, néném, húgod üdvözöltet, és kéreti a gyereket, akit tegnap szültél, szükségünk lenne rá egy dologban.”

A halász így szólt:

– Te is bolond vagy tán, elment az eszed, mint a vezírnek? A vezír azt mondta: „Hozz egy nyolcnapos gyereket!” Te meg egynapos gyerekről beszélsz.

– Menj csak, és tégy úgy, ahogy elmagyaráztam – szólt az asszony.

– Jól van – hagyta rá a halász –, ez hát az utolsó napom ezen a világon.

Elindult, elment a kúthoz, és belekiáltott:

– Ó, néném, húgod üdvözöltet, és azt üzeni, hogy add ide a gyereket, akit tegnap szültél.

Az kinyújtotta a kezét, átadta a gyereket, és azt kérte a halásztól:

– Mondd Allah nevét rá!

A halász így is tett, aztán vette a gyereket, és ment. Útközben azt mondja neki:

– Beszélj, gyermekem, hogy bizonyosságot szerezzek, meghalok, vagy sem.

De a gyerek csak bömbölt, amúgy csecsemő módjára.

A halász így szólt magában:

„Ez az asszony és a vezír megegyezett halálomban. Létezik olyan nyolcnapos gyerek, aki beszél, hacsak nem a sátán fia?”

Mikor megérkezett a feleségéhez, azt mondta neki:

– Itt a gyerek, de bizony meg se mukkan.

– Menj csak el vele a királyhoz és a vezírhez, meglásd, beszélni fog – biztatta az asszony. – Kérj tőlük három párnát. A gyereket a dívány közepére teszed, egyik párnával megtámasztod egyik oldalról, másikkal másik oldalról, a harmadikat meg a háta mögé teszed.

– Jól van – egyezett bele a halász, és elment a király meg a vezír elé.

– Hoztad a gyereket? – kérdezték.

– Igen – felelte.

A vezír megszólította a gyereket.

– Ó, gyermekem ...

A gyerek sírt és azt mondta: „óá”.

A vezír vidáman a királyhoz lépett, és jelentette neki:

– Szóltam a gyereknek, de nem válaszolt, csak bömbölt, és azt mondta: „óá”! Ütött a halász utolsó órája. Ámbár a gyermeknek csak akkor kellene beszélnie, ha összeültek a vezírek és országnagyok. Felolvassuk előttük a szerződést, aztán végzünk a halással.

Elment hát a király s a vezír a tanácsterembe, ahol már összegyűltek a vezírek és országnagyok. Hívták a halászt, és megparancsolták neki:

– Ide a gyerekkel, aki szólni fog velünk.

A halász így felelt:

– Hozzatok három párnát, hogy megtámasszuk vele a gyermeket.

Hozták is a három párnát, és letették a tanácsterem közepére. A halász letette a gyermeket a földre, és megtámasztotta. A király így szólt a vezírhez:

– Ez hát a gyermek, aki mesél nekünk?

A gyermek felelt, mondván neki:

– Üdv rád mindenekelőtt, ó, király!

A vezírek és országnagyok csak hüledeztek egy nagyot.

A király viszonzta a köszöntést, és így szólt neki:

– Mondd el hát a történetet, mely töviről hegyire hazugság.

A gyermek beszélni kezdett:

– Ifjúságom virágában voltam, sétáltam egyszer kint a mezőn a hőség idején, s összeakadtam egy dinnyeárussal. Nosza, vettem tőle egy dinnyét egy mahbub árán. Fogtam, és leszeltem belőle egy darabot, s a belsejébe kukkantottam. Egy várost leltem benne, közepében vásárcsarnokokat. Fogtam magam, s a dinnye belsejébe léptem. Ott aztán sétálgattam naphosszat, nézelődtem a város népe közt, akik a dinnye belsejében laktak. Addig-addig kószáltam, míg egyszerre a városon kívül találtam magam, a mezőn. Ott egy datolyapálmát leltem, amely karhossznyi datolyákat termett. Megfájdult a fogam a datolyára, fölmásztam a fára, hogy szedjek egy szemet, és lakmározzam belőle. Ott fönt meg parasztokat találtam, vetettek és arattak épp, a cséphadarók forogtak, csépeltek a búzát. Sétáltam egy darabig, s egyszer csak egy emberre bukkantam, aki egy szérún, mégpedig tojásszérún munkálkodott, s ott csépelte! Nézem, s látom, hogyan jönnek ki a csirkék, egyik oldalra a kakasok, másikkra a jércék. Ott üldögéltem, amíg megnőttek, összepárosítottam, aztán elhagytam őket. Mentem, mendegéltem, s találkoztam egy számmal, amely szezámragos lepényeket vitt. Fogtam magam, törtem egy darabot, s megettem. Amint lenyeltem, körülnéztem, s egyszerre a dinnyén kívül találtam magam, a dinnye pedig olyan ép volt, mint annak előtte.

A király erre félbeszakította:

– Elég legyen, te hazug! Valóságos sátán vagy! Dinnye, amelyikben város van, mi?! S tojások, amelyeket csépelnek, s előbújnak a csirkék, mi?!

A gyermek így felelt:

– Ó, király, hisz te vagy az, aki a vezírral együtt mindenfélét kimódolsz a szegény halász elveszejtésére egy asszony miatt. Nem szégyelled, király és szultán létedre, szemet vetni egy halász

asszonyára? Allahra, ha el nem állsz ettől, olyat teszek nektek kettőtöknek, hogy még a legyek sem ismerik meg haló poraitokat.

A halász fogta a gyermeket, és vígan ment haza a feleségéhez. Amint a felesége meglátta, így szólt:

– Menj és vidd vissza a gyermeket oda, ahonnan hoztad.

A halász elment, visszaadta a gyermeket öreganyjának, és hazatért.

A halásznak lett egy fia, Okos Mohammednek nevezték, és olyan szép volt, akárcsak az anyja. A királynak is lett egy fia, de annak meg olyan színe volt, mint akármelyik paraszt gyermekének. A két fiú egy iskolába járt. Azt mondja a király fia, amikor meglátja a halász fiát:

– Jó reggelt, halász fia!

– Jó reggelt, neked, ó, király fia, kinek képe a saruszíjhoz hasonlatos.

Egy álló évig együtt jártak az iskolába, és nap nap után így köszöntötték egymást. Megelégette ezt a szultán fia, és panaszkodott az apjának:

– Apám, a halász fia azt mondja nekem, hogy képem a saruszíjhoz hasonló.

A király hívatta az iskolamestert, és felbízta:

– Iskolamester, ha elteszed láb alól a halász fiát, gazdagon megajándékozlak. Kapsz ágyasokat és fehér szolgálokat.

– Parancsodra – felelt az iskolamester. – Mindennap megverem, míg bele nem hal az ütlegekbe.

A halász fia reggel elment az iskolába. Ahogy meglátta őt az iskolamester, azt mondta a gyerekeknek:

– Ide a szorítóval, és húzzátok ki a halász fiát!

Ki is húzták a halász fiát, beletették a lábát a szorítóba. Az iskolamester meg ütötte-verte, míg a vér ki nem serkent a lábából. A fiú alighogy kiszabadult, apjához, anyjához rohant.

– Látjátok – kiáltotta –, az iskolamester majd agyonvert a szultánfi miatt. Én biz többé nem megyek iskolába, elmegyek inkább halásznak, mint az apám.

– Jól van, fiam – felelte az apja, és odaadta neki a hálót meg a kosarat:

– Vedd a halászfelszerelést, és próbálj holnap szerencsét a halászzattal, még ha csak a betévő falatodat szerzed is meg.

Mikor megvirradt, Okos Mohammed útra kelt. Kivetette hálóját a tengerben, és egy aranyhal akadt belé. Kivette a hálóból, és így szólt:

– Megyek megsütöm, és megeszem reggelire.

Szedett egy kis száraz növényt a tenger partjáról, meggyújtotta, s éppen tette volna bele a halacszkát a tűzbe, mikor az megszólalt:

– Ne égess meg engem, Okos Mohammed! Királynő vagyok a tengerben, tégy vissza oda, úgy, ahogy voltam, s meglásd, hasznodra leszek a szükség idején.

Mohammed fogta, és visszatette úgy, ahogy volt. A király hívatta az iskolamestert, és megkérdezte tőle:

– Nos, megölted a halász fiát?

Az iskolamester így felelt:

– Megvertem az első nap, erre elment, és most halász, mint az apja.

A vezír odament a királyhoz, és így szólt:

– Én kiterveltem neked a halálát.

– Hogyan? – kérdezte a király.

– Van egy szépséges lány, a Zöld Föld szultánjának lánya.

Innen oda hét év járás az út. Ráparancsolunk: „Menj és hozd el a Zöld Föld szultánjának lányát, minthogy a király feleségül akarja venni, és senki más nem tudja elhozni, csakis te!”

– Jól van – mondta a király –, ráparancsolunk.

Elküldték a halász Mohammedért, és meghagyták neki:

– A Zöld Föld szultánjának lánya kell nekünk.

– De honnan tudom meg az utat? – kérdezte Mohammed.

– Az a fontos, hogy elhozd! – felelték.

Elindult sírva, elment az anyjához, és ott búsult magában. A halacska ekkor feljött a tengerből, odament hozzá, és megkérdezte:

– Mi bánt olyan nagyon, Okos Mohammed?

– Azt mondta nekem a vezír: „Azt kívánjuk tőled, hogy elhozd nekünk a Zöld Föld szultánjának lányát.”

A halacska így szólt Mohammednek:

– Menj, és mondd meg a királynak: „Ha azt akarjátok, hogy elhozzam nektek a szultán lányát, csináltassatok nekem egy

színarany dzahabijét a vezír pénzén, akkor elhozom őt.”

El is ment Okos Mohammed, és elmondta, amit a halacska kívánt. Csináltattak is neki színarany dzahabijét a vezír pénzén. Átvette és útra kelt. A halacska előtte járt, mutatta neki az utat, mígnem elértek a Zöld Föld országáig. Ott Mohammed kikiáltót küldött szét az országban ezzel a hírrel:

– Mindenki, legyen az asszony vagy ember, jöjjön és nézze meg Mohammednek, a halász fiának a hajóját.

Özönlött az ország népe, asszonyok és emberek, hogy csodájára járjanak a dzahabijének, s nyolc álló napig bámulták egyfolytában.

A király lánya is engedélyt kért az apjától:

– Én is szeretném megnézni a dzahabijét.

Kihirdették a vidéken, hogy senki ne tegye ki a lábát a házból, sem nők, sem férfiak, minthogy a király lánya megy a dzahabijéhez. Amikor Okos Mohammed látta, hogy belép a dzahabijje fülkéjébe, kihúzta a cölöpöt, és útnak indította hajóját. A lány meg miután kigyönyörködte magát, fölnézett és látta, hogy a dzahabijje úton van.

– Hát te hová viszel, Okos? – kérdezte.

– Egy királyhoz viszlek, hogy feleségül vegyen.

– Az a király szebb nálad? – kérdezte a lány.

– Tüstént odaérsz, és meglátod magad – felelte.

A lány erre lehúzta gyűrűjét az ujjáról, és beledobta a tengerbe. A halacska elkapta, és vitte a szájában. Amikor megérkeztek a királyhoz, Mohammed, a halász, a király elé lépett, és azt mondta neki:

– Íme, elhoztam neked a Zöld Föld szultánjának a lányát. Csak úgy száll ki a dzahabijéből, ha zöld selyemmel teríted le előtte a földet, hogy azon térdelhessen, és megcsodálhasd ringatózó járását.

– Úgy lesz – mondta a király, és megparancsolta szolgálóinak, hogy terítsék be a földet selyemmel. A lány kiszállt a dzahabijéből, a király pedig, amint megpillantotta, tüstént beleszeretett, és nem győzte bámulni szépségét. Amikor belépett a palotába, a király így szólt hozzá:

– Még ma este megírhatnám a házassági szerződést.

A lány így felelt:

– Ha feleségül akarsz venni, hát én beleejtettem a tengerbe egy gyűrűt, hozd azt ide nekem, azután megírhatjuk a szerződést.

A halacska odaadta a gyűrűt Okos Mohammednek, a halásznak. A király pedig elment a vezírhez, és így szólt hozzá:

– Egy gyűrű az úrnő ujjáról a tengerbe esett, ugyan ki tudná elhozni nekünk?

– Senki más nem tudja elhozni, csak Mohammed, a halász – felelte a vezír.

El is küldtek érte, s Okos Mohammed megjelent. Elmondták neki.

– Egy gyűrű az úrnő ujjáról a tengerbe esett. Senki más azt nem hozhatja el, csak te.

– Itt a gyűrű, fogjátok – felelte Mohammed.

A király átvette a gyűrűt, és belépett a lányhoz:

– Tessék, itt a gyűrűd, megírhatjuk a szerződést még ma este?

A lány így felelt:

– Elmondanám neked, mi a szokás a mi országunkban, amikor egy lány férjhez megy.

– Mondd csak! – biztatta a király.

– Ásna egy csatornát a palotától egészen a tengerig, és megtöltik fával. Aztán tüzet gyújtanak benne, és a vőlegény, aki el akarja venni a lányt, beleveti magát a tűzbe, és végigmegy rajta, míg a tengerig nem ér, ott megfürdik, és megy egyenest a menyasszonyhoz. Hát ez a szerződés módja az én vidékemen.

A király kiadta a parancsot, hogy ássanak csatornát, és töltsék meg fával. Aztán hívatta a vezírt és elmondta neki:

– Holnap meggyújtjuk benne a tüzet, és belevetjük magunkat, én meg te, és kijövünk a tengerből. Akkor én visszajövök, és rögtön elveszem a lányt.

Így okoskodott erre a vezír:

– Hagyjuk, hogy elébb Mohammed, a halász vesse bele magát, hadd lássuk, épségben jön-e ki, vagy odavész. Ha épségben jön vissza, mi is belevetjük magunkat.

A halacska az éjjel elment Okos Mohammedhez:

– Ha a király hívat, és megparancsolja, hogy vedd bele magad a tűzbe, ne félj semmit, tömd be a füled, és mondd: „Allahnak, a

könyörületesnek és irgalmasnak nevében!” , és tüstént vesd bele magad.

A király meggyújtotta a tüzet, aztán hívták Mohammedet, a halászt. Megparancsolták neki:

– Vesd magad a tűzbe, és menj el benne a tengerig.

– Úgy lesz – mondta Mohammed. Betömte a fülét, és felfohászkozott: „Allahnak, a könyörületesnek és irgalmasnak nevében.” Úgy bukkant föl a tengerből, hogy szebb volt, mint valaha.

Amikor meglátta őt a vezír, azt mondta a királynak:

– Hívasd a fiadat is, hogy ő is vesse bele magát a tűzbe, velünk együtt, hogy megszépülve jöjjön elő, mint Okos Mohammed.

Hívták a király fiát, és egymás kezét fogva, mind a hárman a tűzbe vetették magukat. Nem maradt más belőlük, csak egy rakás hamu.

Okos Mohammed, a halász pedig elment az úrnőhöz, a Zöld Föld szultánjának lányához, megírta a szerződést, és feleségül vette. Elfoglalta az ország trónját, király és szultán lett. Odahívatta apját, anyját, ott éltek vele a palotában bőségben.

AZ ERÉNYES LÁNY

Volt egyszer egy kereskedő, akinek volt egy fia és egy lánya.

Egyszer azt mondja neki a felesége:

– Menjünk el az idei zarándoklatra.

Azt mondja erre az ember:

– Jó, de kire hagyjuk a házat?

– A lányt itt hagyjuk, a fiút meg elvisszük, hasznunkra lesz az úton. Itt a falu kádija, a szomszédunk, őrá bízunk a lányt, hogyha valamire szüksége lenne, intézze el neki – mondta az asszony.

– Na jó – egyezett bele a kereskedő, elment a kádihoz, és így szólt:

– Gondjaidra bízom a lányt. Én zarándokútra indulok, míg odavagyok, viseld gondját.

– Meglesz – mondta a kádi.

A kereskedő fogta a feleségét meg a fiát, és útra keltek.

Nyolc nap múltán a kádi húst és zöldséget vásárolt, és bekopogott a lány ajtaján.

– Ki az? – kérdezte a lány.

– Én vagyok, a kádi. Egy kis húst és zöldséget hoztam neked.

Lement a lány, ajtót nyitott. A kádi odaadta neki a húst és a zöldséget. Ahogy meglátta a lányt, az első pillanatban beleszeretett. Álldogált még egy kicsit, hogy szót váltson vele.

– Azt se mondod, hogy gyere, igyunk egy kávé, vagy valami?

– Tán nem lenne hiba tőlem, ha behívnálak kávé inni, mikor apám távol van?

Erre így felelt a kádi:

– Pedig ma este szívesen eljönnék, hogy veled vacsorázzam.

– No, jól van, eredj, és gyere el alkonyaikor – mondta a lány.

De alighogy a kádi ellépett az ajtótól, utánaszólt: – Ne próbálj ide jönni. Ne is lássam a képed, nem kell nekem tőled semmi.

Amint az est leszállt, jött a kádi, s kopogtatott a lány ajtaján.

– Ki az? – kérdezte a lány.

– Én vagyok, a kádi.

– Mit akarsz?

– Nem vagyok-é az őrződ? Jöttem, hogy lássam, nincs-e szükséged valamire – szólt a kádi.

– Állj odább! Nem akarlak itt látni soha többé – förmedt rá a lány.

Elment a kádi, s dúlt-fúlt mérgében. Beállít egy öregasszonyhoz, s azt mondta neki:

– Kérnék tőled valamit, megtennéd nekem?

– Mi legyen az? – kérdezte az öregasszony.

– Azt szeretném, ha ide hoznád a kereskedő lányát a házadba, hogy kedvemre tehessek vele.

– Az én házamban szó sem lehet róla. De holnapra saját költségeden szabaddá teheted a fürdőt, hogy senki emberfia be ne léphessen. Én pedig elviszem neked a lányt a fürdőbe. Nem lesz ott senki más, csak te és ő, ekkor elérheted a célod.

– Jól beszélsz – mondta a kádi.

Az öregasszony folytatta:

– Eredj, vegyél egy tyúkketrecet, és hozd ide nekem.

A kádi meg is vette, és odaadta az öregasszonynak. Az fogta, elment a lányhoz, és kopogott az ajtón.

– Ki az? – kérdi a lány.

– Én vagyok, nénéd.

Azt mondja erre a lány:

– Hisz nincs is néném!

– Jaj, lányom, te még aprócska voltál, mikor én elkerültem innét. Apád és anyád Hidzsász felé igyekezvén, útba ejtették az én falumat, s három napot időztek nálam. Azt mondták nekem: „Eredj, s maradj a lánnyal, vidámítsd meg!” Lám, el is jöttem, s veled maradok, míg ők fordulnak, s megtérnek Hidzsászból.

Lement a lány, s ajtót nyitott neki. Az öregasszony fölment vele. A lány ételt hozott neki, megebédelt. Miközben ott ült a lánnyal, szünet nélkül vakarózott, hol a fején, hol a testén.

Megszólalt a lány:

– Jobban tennéd, ha nem vakaróznál annyit, a tested már kisebesedett a sok vakarózástól.

Az öregasszony így felelt:

– Én mondom, nővérem lánya, örömmel jöttem ide, mert elmehetek a fürdőbe, megfürödhetem, megtisztálkodhatom.

– Holnap elküldelek egy asszonnyal a fürdőbe, hogy megfürödhess és megtisztálkodhass – mondta a lány.

– Jaj, lányom – felelte erre az öregasszony –, restelnék én holmi idegennel menni. Te a nővérem lánya vagy, előtted nem restelkednék.

A lány így szólt:

– Anyám és apám meghallja majd, s megölnek nyomban.

– Tán idegennel méysz? – kérdezte az öregasszony. – Első lesz, hogy megmondom nekik, mihelyt megjönnek: „Fürdőben voltam nővérem lányával.”

– Hát jó – egyezett bele a lány. Hozta a dörzskövet, beáztatta egy korsó vízbe, elővette a pálmaháncsot és a szappant. Az öregasszonynak egy váltás tiszta ruhát készített.

Amikor eljött a másnap, elindult az öregasszony a lánnyal a fürdőbe. Belépett. A kádi az ajtó mögött rejtőzködött, s intett az öregasszonynak. Az kiment, bezárta az ajtót, és odébbállt. A kádi odarontott a lányhoz. A lány rémületbe esett láttára.

– Légy üdvözölve, kádi – köszöntötte –, ugyan miért küldtél nekem csirkét az öregasszonnyal? Azt hiszed, anélkül nem jöttem volna?

– Miért? – kérdezte a kádi. – Te tudtad, hogy én itt várlak?

A lány így felelt:

– Öregnéném mondta: „A kádi a fürdőben vár.” Kaptam magam, s jöttem öröme, mivelhogy szerelemmel vagyok irántad.

A kádi folytatta.

– Én is szeretlek, éjjelenként le sem hunyom a szemem irántad való szerelmemben.

– Gyerünk, mossuk meg egymást bent a fürdőben – biztatta a lány,

A kádi levetette a ruháit, és azt mondta a lánynak:

– Te is vedd le a ruháid!

– Először megmoslak – szabódott a lány –, azután én is levetkőzöm, és te mosdatsz meg engem.

A kádi bement a lánnyal, és leült a fürdő szökőkútja alá. A lány magával vitte a pálmaháncsot és a dörzskövet. Akkora szappanhabot vert, hogy a kádi fejét arasznyi vastagon borította. Akkor felkapta a dörzskövet, és a szemébe csapott vele, megtaszajtott a kőpadlóra lökte, úgyhogy megdagadt a feje. Akkor kapta magát, rohanást összeszedte a kádi ruháit, kinyitotta

az ajtót, és hazament. Amikor az öregasszony látta, hogy a fürdő ajtaja nyitva van, bement. Hát a kádit ott leli, amint forog maga körül, és tapogatózik, akár egy vak.

– Hát téged mi lelt? – kérdi az öregasszony.

Azt mondja a kádi:

– Adj egy kis vizet, hogy kimossam a szemem, mert tüstént kiég! Biz felsültünk a kis játékunkkal, vénasszony.

Indul a kádi, hogy öltözik, hát látja, hogy a lány elvitte a ruháit.

– Add ide a köpenyedet, néném – kérte az öregasszonyt –, hadd burkolózzam bele.

Az öregasszony odaadta, a kádi magára csavarta, és hazament. Ahogy a felesége megpillantotta, rákiáltott:

– Hát ez meg mi? Miért vagy így?

A kádi így felelt:

– Bementem egy medencébe, hogy megfürödjek. Közben jött egy tolvaj, fölkapta a ruháimat, és elszaladt. Én meg, ahogy kiugrottam, hogy futok utána, elestem, és megsebeztem magam.

A kádi belebetegedett a haragba, melyet a lány iránt érzett.

A lány meg, amint hazaért, odahívta az egyik szomszédasszonyát, és megkérte:

– Tégy meg nekem egy szívességet; küldj hozzám egy kőművest, hogy egy falat építene nekem.

A szomszédasszony elment, elküldte hozzá a kőművest. Amikor odaért a kőműves, a lány odaszólt neki az ablakból:

– Falazd be az ajtómat.

A kőműves erre így válaszolt:

– Ha eltorlaszolod az ajtót, ugyan hol fogsz kijárni?

A lány meg így felelt:

– Az én ajtómon egy lélek se be, se ki. Majd ha apám megtér Hidzsázból, kibontjuk.

– Jól van – hagyta rá a kőműves –, adj egy rijált a bér fejében.

A lány ledobott egy rijált az ablakon át. A kőműves be- falazta az ajtót. Otthagyta, és ment a dolgára.

Nyolc nap elteltével jött a kádi, s látja, hogy az ajtó be van falazva. Fogta magát, s levelet írt a lány apjának: „Lányod csapszékké tette házatokat. A férfiak odahordják a bort, és ott tivornyáznak veled.” A levelet elküldte. Az apa az úton kapta kézhez,

miközben hazafelé tartott Hidzsázból. Amikor elolvasta, szörnyű harag fogta el. Odaintette a fiát, és azt mondta neki:

– Eredj haza, én itt megvárlak, öld meg a húgodat a sivatagban, tölts meg vérével egy üvegcsét, s hozd el nekem.

– De miért, ó, atyám? – kérdezte a fiú.

– Mert ocsmányságot cselekedett – felelte az apa.

Elment a fiú a húgához, s látta, hogy az ajtót agyaggal befalzták. Így szólt magában:

„No nézd csak, a lány mit csinált. Mihelyt megneszelte, hogy jövünk, befalztatta az ajtót.”

Lebontotta az agyagot, kinyitotta az ajtót, és belépett húgához. Üdvözölte és meghagyta neki:

– Gyere apád elébe!

Felszállt a lovára, a lány meg mögötte ment. Egyre beljebb és beljebb ment a sivatag belsejébe. A lány egyszer csak megszólalt:

– Testvérbátyám, ha valami szándékom van velem, akkor rajta, csináld, mert elfáradtam a gyaloglásban.

– Ugyan mit csinálnék veled? – kérdezte a fiú. – Ül le, pihenj meg itt!

Leült a földre, s biztatta a lányt:

– Aludj csak, hajtsd fejed a lábamra. S ha kipihented magad, útra kelünk.

A lány elaludt, fejét bátyja lábára hajtva, s a sok gyaloglástól álma mély volt.

Amint aludt, bátyja készült, hogy megöli, de csak nem vitte rá a lélek, összekapart egy kis halom homokot, arra fektette a lány fejét, s így szólt magában:

„Majd rábukkan egy vadállat, és felfalja.” Ezzel otthagya és elment. Talált egy gazellát, megragadta, leölte, s megtöltötte az üveget vérével. Ment és átadta apjának.

– Íme, a húgom vére – mondta neki.

– Megölted? – kérdezte az apa.

– Meg – felelte.

Felkelt a nap. Égetően tűzött a lányra, úgyhogy felébredt. Nem találván bátyját, sírva útnak indult. Ahogy mendegél a sivatag közepén, talált egy fát, s alatta egy vízerecskét. Ivott a vízből, s fölmászott a fa tetejére aludni, mert félt, hogy valami vadállat felfalja.

Egy nap a szultán fia felkerekedett lován, és gazellát vett úzóbe.

Egyszer csak fölpillantott, és egy lányt látott a fa tetején. Hagyta a gazellát, odament a lányhoz, és megkérdezte:

- Emberi lény vagy-e, vagy pedig dzsinn?
- Emberi lény vagyok a legjavából – felelte a lány.
- Jó, akkor gyere le.

A lány így szólt:

– Ne hozz szégyenbe, hogy téged se hozzon az én istenem szégyenbe. Én szűz lány vagyok.

– Szállj csak le, ne félj semmitől, biztonságban leszel – szólt a fiú.

Maga mögé ültette a lovára, s elment a palotába. Apja megkérdezte:

- Ó, Okos Mohammed, ejtettél-e gazellát?
- Ejtettem ám, nem is akármilyet – felelte a fiú.
- S ez ki, akit hozol? – kérdezte az apja.

A fiú ily szóval válaszolt:

– Egy szűz lány. A sivatagban tévelygett, ott leltem, s elhoztam, hogy feleségül vegyem.

– Jól van, fiam – mondta az apa.

Hívták a kádit, kiállították az iratokat, s meg is ülték a menyegzőt. Együtt háltak, s a lány szült a szultán fiának két fiút és egy lányt. Amint a fiúk felcseperedtek, együtt játszottak az előkelők gyermekeivel. Az egyik azt mondja nekik:

– Eredjetez innen, nem fogtok velünk játszani, hiszen nektez nincs is nagybátyátok anyai részről.

A gyerekek felkeltek és sírva mentek anyjukhoz.

– Miért sírtok, gyermekeim? – kérdezte az anyjuk.

A gyerekek így feleltek:

– Az egyik előkelő fiú azt mondta nekünk, hogy nincs anyai nagybátyánk.

Anyjuk erre megmondta:

– Van bizony nektez nagybátyátok. Ma este menjetez oda nagyatyátokhoz, üljetez az ölébe, és mondjátok neki: „Elmennénk látogatóba nagybátyánkhoz anyánkkal a falujába.”

Így is tettek. A szultán azt felelte:

– Jól van, gyermekeim.

Hívatta a vezírt, és meghagyta neki:

– Holnapra állíts ki egy testőrgárdát, s megrakunk negyven tevét ajándékkal. Fogd az ifjú királynőt gyermekeivel együtt, és elviszed őket a családjához. Ott időzol egy hónapig, azaz harminc napig, aztán visszahozod őket.

– Parancsodra, királyom – felelte a vezír.

Amint megvirradt, megrakták a negyven tevét ajándékkal. A lány lement gyermekeivel együtt, beszálltak egy hordszékbe, és útra keltek.

Amikor leszállt az éj, sátrat vertek. A katonák körülöttük táboroztak. Bement az asszony gyermekeivel együtt a sátorba. Alighogy elaludt, belép hozzá a sátorba a vezír.

– Mit akarsz, vezír? – kérdezte.

– Veled akarom tölteni az éjt – felelt.

– Takarodj, sátánfajzat! – kiáltott rá a lány.

– Vagy veled hálok, vagy megölöm az egyik fiadat – fenyegette a vezír.

– Öld meg hát, ott van előtted – mondta az asszony.

A vezír megragadta az egyik fiút és megölte. Aztán így szólt:

– Veled hálok, vagy öljem meg a másikat is?

– Öld meg a másodikat – hagyta rá a lány.

A vezír meg is ölte. Nem is ment ki addig a sátorból, míg mind a három gyermeket meg nem ölte. Akkor otthagya az asszonyt, kiment, időzött egy órát, majd visszatért hozzá.

– Veled hálok, vagy téged magadat is megöljelek? – kérdezte.

– Az életem kedves nekem – felelte a lány. – Nehéz megválnom tőle. – Aztán így szólt: – Várj itt, amíg szükségemre megyek, és visszajövök.

– Hogy megszökj?! – kérdezte a vezír.

– Köss a kezemre egy kötelet – válaszolta a lány.

A vezír úgy is tett. A lány kiment a sátorból, s ment, ment, míg egy fához nem ért. Ott leoldotta a kötelet a kezéről, és rákötözte a fára.

A vezír egy idő múlva megrántotta a kötelet, s érezte, hogy feszes. A lány meg csak ment, ment, amerre látott. A vezír egyszer csak megsokallta a lány távolmaradását. Felkelt, hogy utánamegy, s

látta ám, hogy a kötél a fára van kötve. Visszament a katonákhoz, és fellármázta őket.

– Föl, föl álmotokból! Az úrnő fogta a gyermekeit és elszökött. Menjetek, keressétek a sivatagban.

A katonák elszéledtek, keresték, de nem akadtak rá. A vezír így szólt hozzájuk:

– Már most hogyan rendezzük el a dolgot a királlyal? Mondok én valamit, s ti majd megerősítitek. Elmondjuk majd a királynak, hogy az úrnő nem más, mint egy ghúl, felfalta a gyermekeit, és elmenekült tőlünk a sivatagba.

Az asszony, amikor már biztonságban volt tőle, találkozott egy birkapásztor legénnyel. Megszólította:

– Add ide a ruhádat, én meg odaadom a magamét.

– Csúfot űzöl belőlem, asszony? – kérdezte a fiú.

– Nem én. Vetközz csak le!

A fiú levetette ruháját, a lány elvette, magára öltötte, s a sajátját a fiúnak adta. Aztán folytatta útját a vidéken körbe-körbe, kéregetve, míg egy városkába nem ért. Beállított egy kávéháztulajdonoshoz, és megkérdezte:

– Nem vennél fel, hogy mosogassak neked?

– Nem bánom, gyere.

A lány elszegődött a kávéházba.

Amikor a vezír a katonákkal megtért a királyhoz, és előadta neki a történetet, a király így szólt:

– El kell mennünk mindkettőnknek, bejárjuk a sivatagot és a környéket, amíg csak kézre nem kerítjük. Akkor ide hozzuk és megöljük.

– Parancsodra – felelte a vezír.

Maghrebi ruhát öltöttek, és útra keltek a sivatagba.

A lány apjának egyszer eszébe jutott a lánya, s megkérdezte a fiát:

– Amikor megölted a húgodat, eltemetted, vagy csak a földre vetted?

– Ó, apám – mondta a fiú –, nem öltem én meg őt, nem vitt rá a lélek, sorsára hagytam a sivatagban, és eljöttem.

Az apa hívatta a kádit és így szólt:

– Te vagy az oka, hogy leányom elveszett, most velünk jössz, hogy felkutassuk.

Vitte a kádit, s fiával együtt bejárták a vidéket. Végül elérkeztek abba a városkába, ahol a lánya volt. Az idegenek abban a kávéházban szálltak meg, ahol ő szolgált. A király és a vezír ugyanaznap értek oda. Mind összejöttek az éjjel a kávéházban, a király, a vezír, az apa és a kádi. Jött a kávéházas, kávét készített. Az asszony bent feküdt a házban, s ráismert apjára és férjére.

A király így szólt a körülötte ülőkhöz:

– Mondana-e valamelyikőtök egy történetet?

Megszólalt erre az asszony:

– Én mondok nektek egyet!

– Mondjad csak, s ha befejezted, kapsz egy piasztert.

Az asszony elmesélte nekik saját történetét a kádival és a vezírral, töviről hegyire. Aztán saját testi valóságában odaállt a király elé.

– Te vagy a férjem, ez az apám, ez pedig a kádi, ki paráználkodni akart velem, amikor még lány voltam. Ez pedig a vezír, aki megölte a fiadat, mert paráználkodni akart velem ő is.

A király meg az apja karjukba kapták, ölelték, csókolták az orcáját. A vezírt meg fogták a kádival együtt, kézre kerítették az öregasszonyt is, és mindhármukat megégették, hamvaikat szétszórták a szélbe.

A SZERELMES HERCEG TÖRTÉNETE

Volt egyszer egy asszony, aki soha nem lett viselő, és nem szült. Az Úrhoz folyamodott, és így szólt:

– Adj nekem egy lányt, még ha belehal is a gyapot szagába.

Ezután nemsokára viselő lett, és megszülte a lányt. Az lassacskán felcseperedett, úgy tízéves forma lehetett, amikor a király fia arra vetődött a sikátorba. Meglátta a lányt, amint az ablakból nézett kifelé, s a szerelem tüstént a szívébe költözött. Betegen kornyadozott otthonában, s hiába sűrögtek-forogtak körülötte az orvosok, nem találtak írt a bajára. Egyszer beállít hozzá egy öregasszony, és kérdi tőle:

– Szerelem emészt, vagy van már kedvesed?

– Szerelmes vagyok – mondta a királyfi.

– És kit szeretsz? – faggatta az öregasszony.

– Egy kereskedő lányát, a neve Szittukán.

– Meglásd, elhozom neked – ígérte az öregasszony.

Útra kelt, s rátalált a lányra, épp az ajtóban állt.

– Te lány – szólította meg az öregasszony –, szemrevaló teremtés vagy. Biztos örömet elmennél a mesterasszonyhoz fonást tanulni.

A lány ment az anyjához:

– Vigy el, anyám, engem a mesterasszonyhoz.

– Miféle mesterasszonyhoz? – kérdezte az anyja.

– Ahhoz, aki fonni tanít.

– Lányom, behalsz te abba.

– Dehogy halok – mondta a lány.

Erre elküldte az anyja a lányt a mesterasszonyhoz, aki fonást tanított. Leült a lány, és tisztogatta a gyapotot. Egyszer csak egy gyapottüske beleszaladt az ujjába, épp a körme alá. Azon nyomban elterült a földön, azt hitték, meghalt. Elküldték az anyjáért és apjáért.

– Gyertek, vigyétek a lányotokat, meghalt.

Ment az apja meg az anyja a többi néppel, hogy eltemetik. Az öregasszony elibük állt, s így szólt:

– Tehetős emberek vagytok, gyalázat lenne, ha a föld alá temetnétek. Építsetek neki palotát a folyó közepén, s valahányszor látni kívánjátok, elmehettek meglátogatni.

Tanácsát megfogadta az apja, és a folyó közepén palotát állíttatott oszlopokra. Kertecskét is csinált neki benne. Vitték a lányt, s rátették az ágyra a palota belsejében, aztán ott hagyták és elmentek.

Az öregasszony ment a királyfihoz, s mondta:

– Menj, megláthatod őt a palotában, a folyó közepében.

A királyfi hívta a vezírt, és útra kelt. Fölment a lányhoz, és ott találta holtan. Siratni kezdte, szépségét versben énekelte meg. Aztán megragadta és megfordította. Megfogta a kezét, és mutatta a vezírnek:

– Nézd, micsoda vékonyka ujjak!

A vezír meglátta a tuskét a lány körme alatt, megfogta és kihúzta. A lány azon nyomban felébredt, felült és megkérdezte:

– Hol vagyok?

A királyfi így felelt:

– Itt vagy nálam, szívem szerelme.

Karjába vette, és vele hált az ágyban negyven álló napig. Akkor lement, és találkozott a vezírral, aki rá várt. Kiléptek az ajtón a kis kertbe, rózsá és jázmin fogadta őket. A királyfi így szólt a vezírnek:

– Nézd, a jázmin fehér, mint Szittukán, és a rózsá piros, mint az orcája.

*Haragudhatsz, bár inkább ne,
három napot töltök még mellette.*

Visszament, és még három napot a lánnyal töltött. Aztán elindult a vezírral. Útközben egy jánoskenyérfát találtak. A királyfi így szólt:

– Nézd a jánoskenyeret, vezír, olyan, mint Szittukán szempillája!

*Haragudhatsz, bár inkább ne,
három napot töltök még mellette.*

Fölment és még három napot időzött a lánnyal. Akkor lejött, elindultak s útközben találtak egy szökőkutat. Így szólt a vezírnek:

– Nézd csak a szökőkutat, vezír, olyan, mint Szittukán köldöke.

*Haragudhatsz, bár inkább ne,
három napot töltök még mellette.*

Fogta magát, és visszafordult hozzá. A lány eközben lejött fönről:

– Hadd lássuk, mi végre megy el, és tér vissza újból! Lement, és az ajtó mögé állt, hogy meglesse. A királyfi jött visszafelé, belökte

az ajtót. Amint meglátta a lányt, leköpte, és így szólt:

*Hogyha férfié szíved,
leskelődnöd nem lehet.*

Azzal faképnél hagyta, és elindult. A lány keservesen bánkódott utána. Ahogy ott kószált a kertben, egyszerre egy gyűrűt talált. Ráadásul nem is akármilyen gyűrű volt, hanem Salamon gyűrűje. Megdörzsölte, mire az tüstént megszólalt:

– Parancsodra! Mit kívánsz?

– Egy palotát kérek a királyfié mellett – mondta a lány. – És tégy még sokkalta szebbé!

Mire a szemét kinyitotta, egy palotában találta magát a királyfi palotájának tőszomszédságában. Kinézett az ablakon – a királyfi megpillantotta, és rögtön belészeretett. Ment az anyjához, és így szólt:

– Anyám, nem adhatnál valami illő ajándékot a szomszéd úrnőnek, s kérd meg, hogy legyen a fiad felesége.

– Van két vég királyi brokátom – felelt az anya.

– Jó lesz, add neki – mondta a királyfi.

Az anya elment a lányhoz:

– Lányom, fogadd el ezt az ajándékot. A fiam el szeretne venni feleségül.

A lány hívta a szolgálóját, és ráparancsolt:

– Eredj, szabdald ezt itt darabokra, és töröld fel vele a házat!

A királyfi anyja hazatért.

– Mit mondott, anyám? – kérdezte a királyfi.

– Vagyonos emberek lehetnek – mondta az anya –, elvették a kelmét, és feltörlő rongyokat csináltak belőle.

– Anyám, kérve kérlek – esedezett a királyfi –, nem akadna a háznál valami drága dolog, amit nekiadhatnál?

– Nincs egyebem – felelte az anyja –, csak egy négyezer ginét érő smaragd nyakésem.

– Jó – mondta a királyfi –, add csak oda neki.

Az anya így szólt a lánynak:

– Fogadd el ezt az ajándékot, lányom. A fiam szeretne elvenni feleségül.

– Elfogadom az ajándékot, asszonyom – felelte a lány. Aztán hívta a szolgálóját.

– Ettek már a galambok? – kérdezte.
– Még nem, úrnőm – válaszolta a szolgáló.
– Bontsd szét ezt a nyakéket – parancsolta a lány –, és add a galamboknak, hadd egyék meg.

Az anyát erre elfutotta a méreg.

– Legyőztél, lányom – ismerte be. – Mondd meg, hozzá akarsz menni a fiamhoz vagy nem?

A lány így felelt:

– Ha azt akarod, hogy hozzámenjek, mondd neki, hogy tegyen úgy, mintha meghalt volna. Tedd hét lepelbe és liozd-vidd körül az országban, s híreszteld el, hogy ebbe a palotába temeted.

– Jól van, lányom, megmondom neki. – Hazatért, és így szólt a fiának:

– Ha el akarod venni, tettesd holtnak magad. Akkor hét lepelbe burkolnak, körülhordoznak az országban, s aztán visszajössz, hogy nála temessünk el. Akkor hozzád megy.

– Ez az egész, anyám? – kérdezte a királyfi. – Jajveszékeld, és mondd: meghalt a fiam!

Az anya jajveszékelnéni kezdett, és a nép hírét vette, hogy a királyfi meghalt. Odacsődültek a koránénekesek és sejkék, bementek, és megmosdatták.

Az anya meghagyta nekik:

– A fiam lelkemre kötötte: ha meghalok, csavarj hét lepelbe, és miután körülhordozták az országon, temess a szomszédos palotába.

Becsavarták hét lepelbe, rátették egy deszkára. A sejkektől és a népségtől kísérvé, körüljárták a vidéket, aztán felvitték a lány palotájába. Ott hagyták, és elszéledtek. A lány odament hozzá, és leszedte róla a lepleket az elsőtől az utolsóig. Akkor leköpte, és így szólt:

*Hogyha asszonyé szíved,
hét lepel rajtad minek?*

– Hát te vagy az? – kiáltott fel a királyfi. Dühében az ujjába harapott. Aztán együtt éltek, amíg meg nem haltak.

A VÁNDORMUZZSIKUS ÉS A FIA

Volt egyszer egy vándormuzsikus. Megházasodott, s a felesége hamarosan teherbe esett tőle. Amikor lebetegedett, a muzsikusnak nem volt egy vasa sem, hogy gondját viselje, és kifizesse a bába bérét. Emésztődött magában, majd így szólt:

– Megyek, összekoldulok két ötöst, az egyiket odaadom a bábának, a másikon meg hozatsz egy tyúkot, és megeszed.

Amint a mezőn ballagott, talált egy tyúkot, egy dombon bóbiskolt. Fölkapta rögvést, alatta volt egy tojás. Ruhája redőibe rejtette a tyúkot, s így szólt magában:

„A tyúkot elviszem az asszonynak, egye meg, a tojást meg eladom egy ötösért, és azt odaadom a bábának.”

Találkozik egy zsidóval, megkérdezi tőle:

– Megveszed ezt a tojást?

– Több is van belőle? – kérdi a zsidó.

– Vedd meg ezt – mondta a muzsikus –, és ha holnap megint tojik a tyúk, elhozom a tojását.

– Jól van – hajlott rá a zsidó. – Tíz mahbub.

– Allah, segíts! – kiáltott a muzsikus. Addig-addig alkudoztak, míg a zsidó megajánlott húszat, s ő elfogadta. A zsidó odaadta neki a húsz mahbubot, és így szólt:

– Eredj, mutasd meg nekem a házat, eljövök majd naponta, elviszem a tojást, és mindig adok húsz mahbubot.

A muzsikus magával vitte, és megmutatta neki a házat. Aztán ment, és vett a feleségének csirkét, húst, odaadta neki a tyúkot, e szavakkal:

– Eszedbe ne jusson levágni ezt a tyúkot. Minden napra fog tojni egy tojást, azt eladjuk a zsidónak húsz mahbubért.

A zsidó el is ment nap nap után, elvitte tőle a tojást, és odaadta a húsz mahbubot. Ettől fogva a muzsikus megtömhette a bendőjét. Sok pénze lett, vásárolt rajta szolgálólányokat és szolgálkat. Még boltot is nyitott, és híres kereskedő lett.

Amikor a fia felcseperedett, építtetett neki egy iskolát saját költségén, és összegyűjtötte a szegény gyerekeket, hogy ők is tanuljanak olvasni.

Történt egyszer, hogy a muzsikus zarándoklatra indult, így szólt a feleségének:

– Vigyázz, nehogy a zsidó túljárjon az eszeden, és elvegye tőled a tyúkot.

Azzal elutazott, Hidzsászba. Két hét múltán jön a zsidó, bekopog az ajtón. Szólítja a muzsikus asszonyát.

– Adok neked egy láda pénzt, te meg add ide érte a tyúkot.

Az asszony így felelt:

– A férjem a lelkemre kötötte, hogy ne adjak neked mást, csak a tyúk tojását.

– Ugyan, ne törődj vele – szólta a zsidó. – Ha netán megharagudna, megtalálhat a falu közepén.

Az asszony megörült a tengersok pénznek; odaadta hát neki a tyúkot.

A zsidó megragadta és levágta. Aztán azt mondta az asszonynak:

– Fogd, tisztítsd meg, és süsd meg. De ha egy darab híja lesz is, felvágom a hasát annak, aki megette, és kiveszem belőle.

Az asszony elvette tőle a tyúkot, megtisztította és megsütötte. Délben jön a muzsikus fia haza az iskolából és látja, hogy az anyja épp veszi ki a tyúkot, és rakja ki egy tálra.

– Adj egy darabot, anyám – szól neki.

– Hallgass, ez nem a mienk! – feleli az anya.

Erre a fiú felkapta a tyúk zúzáját, és megette. Az egyik szolgálólány odakiáltott neki:

– Ó, uram, menekülj a vidékről, különben jön a zsidó, nyakon ragad, felnyitja a hasad, és kiveszi belőle a zúzát.

A fiú föl pattant az öszvérre, és útra kelt. A zsidó meg jön, és követeli a tyúkot. Látja, hogy hiányzik a zúzája.

– Hát a zúzája hol van? – kérdi az asszonytól.

– A zúzát fölkapta a fiam, és megette a tudtom nélkül – feleli az asszony.

– Akkor ide vele – szól a zsidó –, fölnyitjuk a hasát, és kivesszük belőle. Minden pénzem odaadtam ezért a zúzáért.

– A fiú elmenekült – vallotta be az asszony.

A zsidó erre tüstént útnak indult a fiú nyomába. Mihelyt egy-egy faluba érkezett, kérdezősködni kezdett utána, és leírta az embereknek a külsejét.

– Itt éjszakázott, azután továbbállt.

A zsidó addig üldözte, míg végül a mezőn elcsípte.

– Gyere csak ide, te muzsikus fia – pirított rá. – Ki engedte, hogy megedd azt a zúzát? Én ráfizettem a pénzesládám, és megegyeztem az anyáddal, hogyha valaki megeszi egy darabját, felnyitom a hasát, és kiveszem belőle. Gyere csak, hadd nyitom föl a hasad, hogy kivegyem azt a zúzát.

– Nem bánom, tégy úgy, ahogy jónak látod – mondta a fiú. – Egy tyúk zúzájáért futsz a nyomomba? Nem átallnál megölni érte?

A zsidó fogta, előrántotta zsebéből a kését, és ment, hogy fölmettse a fiú hasát. A fiú csak amúgy fél kézzel megragadta, és földhöz csapta, hogy annak ízzé-porrá tört minden porcikája, és kilehelte a lelkét. A fiú otthagya, és folytatta a vándorlást, míg egy városba nem ért. Ebben a városban meglátta a király palotáját, kapujára egy híján negyven fej volt kitűzve. Megkérdezte az embereket:

– Hát azokat a fejeket mi okból tűzték oda?

Az emberek így feleltek:

– Van a királynak egy vitéz leánya. Aki kiáll vele és legyőzi, ahhoz hozzámegy feleségül, de aki nem tudja legyőzni, annak fejét veszik.

A fiú bement a királyhoz, és így szólt:

– Szeretnék kiállni a lányoddal, hadd lássuk, melyikünk az erősebb.

– Menj el, fiam – kérte a király –, kár lenne érted, hogy meghalj. Hány magadfajta legény jött már ide, és a lányom mindegyiket legyőzte.

A fiú erre így szólt:

– Épp azt akarom, hogy legyőzzön, a fejem levágják, és kitűzzék a kapura.

– Jól van – hagyta rá a király –, akkor csinálj róla pecsétes írást.

A fiú megírta a papírt, le is pecsételte. Az udvart fölterítették szőnyeggel. Lement a fiú meg a király lánya, és egymásnak akaszkodtak. A fiú megragadta, és földhöz vágta. A lány sem volt rest, másodjára ő csapta földhöz a fiút. Így folytatták a harcot, hol a lány teremtette földhöz a fiút, hol a fiú a lányt. Már két óra eltelt, s

még mind a ketten talpon voltak a viadalban. A király haragra gerjedt, amiért a lánya nem bírta a fiút legyőzni. Végül így szólt:

– Mára elég ennyi. Holnap is lejöttök majd, és még egyszer megverekedtek.

Aztán a király hívatta az orvosokat, és megparancsolta nekik:

– Ma éjjel szagoltassatok kábítószerrel a fiúval, és nézzétek meg, hord-e talizmánt, vagy mi egyéb ördögösség van a dologban. Az én lányomhoz jöhettek a lovagok a világ bármely részéről, rögvest legyőzte mindet, negyvenet egy híján. Mi dolog ez, hogy egy ilyen legény két ne bírjon legyőzni?

Amikor leszállt az éj, és a fiú elszunnyadt, jöttek az orvosok és kábítószerrel szagoltattak vele. Miután imígyen elaltatták, alaposan megvizsgálták. A gyomrában megtalálták a sült tyúk zúzáját. Térültek-fordultak, hozták a műszereiket, egykettőre felmetszették a testét, és kivették a zúzáat a gyomrából. Aztán szépen bevarták, úgy, mint volt annak előtte.

Másnap reggel a fiú felébredt álmából, erősen fájlalta a gyomrát, és érezte, hogy nincs olyan erőben, mint régebben. Kapta magát, és elszökött, mert félt, hogy a lány legyőzi és megöli. Ment, mendegélt a mezőn, mígnem találkozott három civódó emberrel.

– Hát ti min civakodtok? – kérdi tőlük.

– Mi bizony három dolog miatt.

– Miféle dolgok miatt? – kérdezte a fiú.

– Hát van nekünk egy repülő szőnyegünk – felelték. – Ha valaki azt kívánja, hogy röptse el a Qáf hegyre, azon nyomban elröptí. Aztán van egy tálunk, annak meg ha azt mondja valaki: „Telj meg piláffal!”, rögtön megtelik. Végül van egy darálónk, ha megtekered, ontja a pénzt.

– Jól van – mondta nekik a fiú. – Mutassátok csak meg nekem ezeket a dolgokat, én majd igazságot teszek köztetek.

Erre elővették, és megmutatták neki. A fiú így szólt:

– Terítsétek ki a szőnyeget, hadd látom, milyen hosszú. – Aztán rátette a tálat, tetejébe meg a darálót. Megfogta a pálcáját, és így szólt:

– Most elhajítok egy követ, teljes erőmből. Fussatok utána mind a hárman, s aki elsőnek éri utol, azé lesz a pénzcsináló daráló.

– Jól van – egyeztek bele.

Erre fölkapta a követ, és elhajította, azok hárman megiramodtak utána, ahogy a lábuk bírta. Ekkor rácsapott pálcájával a szőnyegre, és így szólt:

– Röpíts el a Qáf hegyre!

Rátelepedett a szőnyegre, s közben forgatta a darálót, az meg ontotta a pénzt. Akkor azt mondta a tálnak:

– Éhes vagyok, telj meg húsos piláffal, hadd veszem el az éhem.

A tál azon nyomban megtelt piláffal. Evett és amikor jóllakott, letette a darálót és a tálat. Repült, repült egészen a királylány palotájáig. Bement, és azt mondta a lánynak:

– Gyere le, küzdjünk meg!

A lány le is ment hozzá. Amikor mind a ketten a szőnyegen álltak, a fiú megütötte pálcájával a szőnyeget, és így szólt:

– Röpíts minket a Qáf hegyre.

Együtt röpültek, míg a Qáf hegyre nem értek. Akkor a fiú így szólt:

– Nos, melyikünk próbája volt a keményebb, amit te tettél velem, vagy pedig ez?

– Légy kegyes, és bocsáss meg nekem – kérte a lány. – Vigyél vissza atyám palotájába, és hozzád megyek. Azt mondom majd: „Ez a legény legyőzött.” Aztán visszateszem a zúzát a gyomrodba, ahogy volt. Ha nem viszel vissza, éhen pusztulok itt a hegyek között.

– Éhes vagy? – kérdezte a fiú. – Adjak neked valami meleg ételt, hogy jóllakj?

– Jól van, hadd lássam – mondta a lány.

A fiú fogta a tálat, és így szólt:

– Telj meg húsos piláffal!

Mind a ketten jóllaktak. Aztán a fiú megmutatta az aranycsináló darálót. Egy darabig elidőztek együtt. Akkor azt mondta a lány:

– Gyerünk, sétáljunk egyet a hegyek között!

Hagyta, hogy a fiú feltápáskodjon, ő gyorsan talpra ugrott, megragadta a pálcát, ráütött vele a szőnyegre, és így szólt:

– Röpülj, s vigyél atyám palotájába!

A szőnyeg el is repítette apja palotájába. A muzsikus fia meg ott maradt egy szál magában a hegyek közt. Nekivágott az útnak, és siratta sorsát. Amikor már egynapi járőföldet megtett a hegyek közt,

két pálmafára bukkant, az egyikken piros, a másikon sárga datolya nőtt. Letépett egy sárgát, és megette, hát uramfia, fején egy hatalmas szarv nőtt ki és rácsavarodott a pálmafákra. Iziben egy piros datolyáért nyúlt, és azt is megette. Ekkor a szarv tüstént eltűnt a fejről. Miután teletömte zsebét a piros és sárga datolyával, folytatta vándorlását. Két álló hónapig ment éjjel-nappal, mígnem a királylány városába ért, A palota elé sétált, és kiabálni kezdett:

– Tessék datolya, a mindig termő datolya!

A királylány odaszólt a szolgálknak:

– Vegyetek nekem datolyát ettől az embertől!

A szolgák vettek vagy két tucatot, és odaadták a királylánynak. A lány látta, hogy a datolya sárga, és meg is ette mind egy szemig. Egyszerre nyolc szarv nőtt a fején, négy az egyik, négy a másik falba kapaszkodott. A palota apraja-nagyja összefutott.

– Mi történt? – kérdezte a király.

Az udvari emberek így feleltek:

– Egyszer csak azt látjuk, hogy se szó, se beszéd, nyolc szarv nő a fejére, és fölkapaszkodnak a falra.

A király összezsúfította az orvosokat, de nem tudtak a dolgon segíteni. Fűrészeket hoztak, hogy lefűrészeljék a szarvakat, de azokat nem fogta a fűrész. Erre az apa kikiáltót küldött az országba.

– „Aki olyan gyógyírt tud a király lányának bajára, ami meggyógyítja, az feleségül kapja őt, és a király vezíre lesz!”

A muzsikus fia még aznap elment, elővett egy piros datolyát, darabokra törte és a lány szájába tette. Mihelyt megette, egy szarv eltűnt a fejről. A nők ujjongtak, örvendeztek.

– Ez ám az ügyes doktor! – mondták.

Ott tartották a palotában nyolc napon át. Azalatt ott ült, és mindennap eltüntetett egy-egy szarvat, mígnem mind a nyolc eltűnt. A király ekkor ott marasztotta, és megírta a házassági szerződést, hozzáadta a lányát, és megtette vezírnek. Amikor a fiú belépett a lányhoz, az volt az első szava:

– Hol a szőnyegem, a pálcám, a tálam meg a darálóm?

– Hát te vagy az? – kérdezte a lány.

– Nos, az én próbám volt-e keményebb vagy a tiéd? – kérdezte a fiú.

– Bizony a te próbád volt a keményebb – felelte a lány.

És ettől fogva boldogan éltek, amíg meg nem haltak.

AZ ÉNEKLŐ FÜLEMÜLE

Élt egyszer egy ember, három fia és egyetlen lánya volt. Amikor az apa meghalt, a fiúk építettek húguknak egy palotát, és odaköltöztették az anyjával együtt. Történt, hogy a lány beleszeretett valakibe, de nem nyerhette el a bátyjai miatt. Erre egy öregasszonyhoz fordult:

– Szeretek valakit, de nem nyerhetem el a bátyáim miatt.

Az öregasszony így szólt:

– Mondd nekik ezt: „Építtetek nekem egy jó palotát, de híja van.” Amikor megkérdezik tőled, hogy mi légyen az, mondd: „Az éneklő fülemüle.” El is mennek majd és elhozzák neked az éneklő fülemülét, az meg homokot szór majd rájuk, és a hetedik pokolra taszítja őket.

Amikor jöttek a bátyjai, így szólt nekik:

– Hozzátok el nekem az éneklő fülemülét, hadd szórakoztasson.

– Jól van – szólt a legidősebb bátyja. Azzal átadta gyöngyfüzérét öccseinek: – Ha ez a gyöngyfüzér összezsugorodik, tudhatjátok, hogy az éneklő fülemüle halálomat okozta.

Útra kelt, és ment, ment a sivatagban. Mentében egyszer csak összeakadt egy emberrel, az megkérdezte tőle:

– Hová, hová, te legény?

– Megyek, elhozom az éneklő fülemülét.

– Jaj, hány magadfajta legényt megölt már az éneklő fülemüle – szólt az ember. – De amikor a palotájához érsz, rejtőzz el valahol, meg ne lásson. Estére kelve, mikor a kalickájába tér aludni, zárd rá, emeld fel, és indulj.

A fiú ment és elrejtőzött. Amikor a madár nyugovóra tért, nem győzte türelemmel kivárni, amíg mélyen elalszik, hanem odament, és rácsukta a kalickát, pedig még kint volt a lába belőle. A madár kiugrott, lábával homokot szórt a fiúra, és a föld alá süllyesztette. A gyöngyfüzér ekkor összezsugorodott a testvérek kezében. Felállt a középső testvér, s így szólt:

– Húzd ezt a gyűrűt az ujjadra. Ha szorítani fog, tudd meg, utolért a halál. Megyek, elhozom az éneklő fülemülét, és megkeresem bátyámat.

Elhagyta öccsét, és útnak indult. Ment, ment, míg el nem ért az éneklő fülemüléhez. Amikor az éneklő fülemüle nyugodni tért a kalickában, a fiú rögtön fogta és rácsukta. A fülemüle ekkor kipattant, lábával homokot szórt rá, és a föld alá süllyesztette. A gyűrű ekkor szorítani kezdte a legkisebb testvér ujját. Elment az anyjához, és így szólt:

– Elmegyek a bátyáimért, és elhozom az éneklő fülemülét. Fogd ezt a rózsaszálat. Ha fonnyadni látod, tudd meg, hogy én is meghaltam.

Útra kelt, s ment, ment, míg el nem ért az éneklő fülemüle palotájához. Ott elrejtőzött, s várta, hogy a fülemüle nyugodni térjen a kalickájába. Türelemmel kivárta, amíg mély álomba merült. Akkor rácsukta a kalicka ajtaját. A fülemüle rémülten riadt fel.

– Légy könnyөрületes! – kérlelte a fiút. – Bocsáss szabadon.

– Add vissza a bátyáimat, s akkor szabadon bocsátalak – felelt a fiú.

– Jól van – szólt a fülemüle –, vegyél egy kis homokot a kalicka alól, szórd a földre, és bátyáid előjönnek.

A fiú úgy is tett. Leszórta a homokot, fölpillantott, s ezernél is több embert látott előjönni, feketét, fehérét vegyesen, így szóltak hozzá:

– Te elfogtad az éneklő fülemülét. Mi mindnyájan érette jöttünk, de nem tudtuk megszerezni. Neked sem sikerülhetett volna, ha nem lett volna így rendelve.

A fiú keresni kezdte közöttük a testvérbátyjait, de nem akadt rájuk. Odament az éneklő fülemüléhez, és azt mondta neki:

– A bátyáim még most sem jöttek föl.

– Annyi baj – szólt a fülemüle. – Végy a fehér homokból, azt szórd le.

A fiú úgy is tett. Akkor előjöttek a bátyjai még másik ötszáz lélek között. A testvérek összeölelkeztek, fogták az éneklő fülemülét kalickástul, és útra keltek. A fülemülét a palota belsejébe vitték. Úgy énekelt, olyan tündökletes hangon, hogy hallatára az emberek kitódultak házaikból, és megálltak az ablakok alatt.

Történt, hogy a legidősebb testvér a boltjában üldögélt. Egy maghrebi férfi tért be hozzá, és megszólította:

– Pizskos a turbánod, Okos Mohammed! Tisztítsd ki, és ülj ki az emberek közé!

A fiú levette a turbánt a fejéről, és látta, hogy biz az tiszta. Elment az anyjához, és így szólt:

– Adj egy szebb turbánt nekem, anyám. Egy maghrebi járt nálam, és szememre vetette, hogy pizskos a turbánom.

Az anyja adott neki egy másikat, a fiú összetekerte, a fejére tette, és ment a boltjába. A maghrebi megint csak megjelent, és így szólt:

– Nem megmondtam, hogy tisztítsd ki a turbánod, Okos Mohammed?

A fiú elment az anyjához, és megkérdezte tőle:

– Mondd csak, hogy van az, hogy az én turbánom tisztább, mint másoké mellettem a boltokban, mégis éppen hozzám jön az a maghrebi, és szememre veti: „Pizskos a turbánod!”

– Megmagyarázom én neked, fiam – felelt az anyja. – Ez azt jelenti, hogy van neked egy testvérhúgod, aki gyalázatot hozott rád. Azt mondja az az ember, hogy öld meg.

A fiú felkiáltott:

– Uram, teremtőm, hogy én megöljem a testvéremet? Elviszem inkább magammal a sivatagba, ott élek vele, Allah majd csak gondot visel ránk!

Útra kelt a lánnyal, és meg sem állt addig, míg nyolcnapos járásra nem voltak a várostól. Ott egy fához vezette, és leültette. Nekiültek együtt falatozni, aztán így szólt a lányhoz:

– Itt maradunk, húgom. Idehozunk néhány követ, építünk belőle egy kis kunyhót. Aztán én elejtek egy-egy gazellát, hogy legyen mit enned.

Egyszer csak Okos Mohammed emberi hangokat hallott. Erre otthagyta húgát, és elindult a hangok nyomában. Rövid idő múlva egy sötét barlangra bukkant. Ahogy bement, haramiákat talált ott. Beszélgettek éppen, így szólt egyik a másikhoz:

– Rajta, osszátok szét a zsákmányt, és harapjunk valamit.

Szétoztották a részüket, és letették a földre. Akkor a vezérük így szólt:

– Ki-ki vegye el a részét!

Okos Mohammed szépen középük furakodott, és elvett egy részt magának. Az a haramia, akinek nem jutott rész, felkiáltott:

– Én nem kaptam meg a részem!

A haramiák így szóltak:

– Tegye le mindenki a részét a földre, hadd számoljuk meg!

Okos Mohammed erre visszatette a részét a többiekkel együtt, ahogy számolták a részeket, látták, hogy megvan: csakugyan egy híján negyven. Vezérük így szólt:

– Vegyétek, mind megvan!

Okos Mohammed kinyújtotta a kezét, és elemeit egy részt.

Egy megint csak fölkiáltott a végén:

– Én nem kaptam meg a részem!

A vezír erre így szólt:

– Nem lesz bántódásod, fedd fel magad, aki köztünk vagy, ne félj!

– Én vagyok az, egy fiatal legény – jelentkezett Okos Mohammed.

– Mi a mesterséged? – kérdezték tőle.

– Rabló vagyok – felelte. – Megláttalak titeket, és csatlakoztam hozzátok.

Megtudakolták tőle:

– Éjjel jössz velünk, vagy nappal?

– Ugyan minek? – kérdezte. – Hadd maradjak itt titeket szolgálni.

– Legyen – egyeztek bele a rablók.

A fiú meg titkon elment, elhozta a hűgát, és elrejtette a barlang belsejében. Aztán nyolc napon át szolgálták őket hűségesen. A kilencedik napon megvárta, míg álomba merülnek. Akkor elvett az egyik mellől egy tört, melléjük settenkedett, és megölte őket mind egy szálig, mind a harminckilencet. Aztán egyenként fölemelte, és behajigálta őket egy terembe. Hívta a hűgát, és így szólt:

– Nos, megöltem őket. Ihol a kincs és a rézholmi, mind a tiéd lett, hűgom. Most én megyek, elejtek egy szarvast, elhozom, te elkészíted és megesszük.

– Jól van, bátyám – egyezett bele a lány.

El is ment a fiú szarvasra vadászni, s ahogy ment, útjába akadt két oroszlánkölök. Megfogta őket, és hazavitte a nővérehez.

– Nézd, ez a két állat lesz a társad, húgom, amikor én távol vagyok – mondta neki.

– Jól van, bátyám – felelt a lány.

Egy nap a fiú elment vadászni, a lány meg járkálni kezdett a barlangban. Egyszer csak hangot hallott: valaki nyöszörgött, jajgatott. Belépett a terembe, hát egy szerecsent talált a leölt rablók között, akiben még volt valami kis élet.

A lány így szólt:

– Adná Allah, hogy bátyámat is utolérje a sors, ahogy ő megölt téged.

Kimosta a sebeit, és bekötözte, aztán enni adott neki. Amikor a szerecsen erőre kapott, kivezette és elrejtette a barlangban. Bátyja meg csak járt vadászni és megtért, anélkül, hogy bármit is sejtett volna. A lány teherbe esett a szerecsentől, és szült két fiút. Egyszer így szólt hozzá:

– Eszeljük ki valamit bátyám elveszejtésére.

A szerecsen kapott a szón:

– Tégy úgy, mintha beteg volnál, és mondd azt: „Elepedek a Paradicsom szőlőjéért.” Ő útra kel majd, és az úton széttépik a fenevadak.

A lány le is feküdt azzal, hogy beteg. Amikor megjött a bátyja, így szólt:

– Menj, hozz nekem szőlőt a Paradicsomból, mert elepedek érte.

– Parancsodra, húgom – szólt a fiú. Felkerekedett, és hat álló hónapig ment a sivatagban, akkor találkozott egy ghúllal.

Köszöntötte szépen:

– Üdv rád, ghúl anyánk.

– Terád is, Okos Mohammed – viszonzta a ghúl. – Ugyan hová igyekszel?

– Megyek, hogy szőlőt hozzak a Paradicsomból – felelt a fiú.

A ghúl erre így szólt:

– Ellenséged az, aki téged erre az útra küldött.

Mohammed így szólt:

– De hiszen az én kedves húgom az, szívemnek a legkedvesebb a világon.

A ghúl erre adott neki egy labdát:

– Hajítsd el, és menj utána, míg a Paradicsomhoz nem érsz.

A fiú átvette, eldobta, és ment, ment a nyomában, míg oda nem ért a Paradicsomhoz. Ott szedett a szőlőből, és útnak indult vissza a húgához. Amint az oroszlánok meghallották lépteit zaját, futva jöttek elő odújukból, magukhoz ölelték, és csókolgatták, ő meg simogatta őket. A húga így szólt a szerecsenhez:

– Rejtőzz el gyorsan, ez a boldogtalan bátyám jön vissza. Biz nem ölte meg senki.

A fiú megérkezett, átadta neki a szőlőt. A lány megegette, aztán várt egy hetet. Akkor így szólt a szerecsennek:

– Olyan halált fundálj ki neki, amiből nincs visszatérés!

A szerecsen azt felelte erre:

– Mondd neki azt: „Nem segít rajtam más, csak az élet vize.”

Amikor jött a fiú, a lány így szólt:

– Még most is beteg vagyok, s nem segíthet rajtam más, csak az élet vize.

– Parancsodra, húgom, elhozom neked.

Tüstént számárra ült, és nekivágott a sivatagnak. A két oroszlán utána iramodott. Valahányszor visszakergette őket, csak visszatértek. A húga így szólt:

– Vidd hát őket, minthogy nem akarnak itt maradni.

Amikor elment, a lány így szólt a szerecsenhez:

– Ha megint vissza talál jönni, akkor megragadjuk, és megöljük mi magunk az oroszlánjaival együtt.

A fiú egy álló évig úton volt, amíg az élet vizének tengeréhez ért. Leült a partján egy fa alá. Egyszer csak hallja, hogy két galamb beszélget fönt a fán. Az egyik azt mondja:

– A szultán lánya beteg, az orvosok meg nem tudják meggyógyítani. S a felsült orvosok mind egy szálíg halállal lakóinak.

– De mi segítene rajta? – kérdezte a másik.

– Csakis az élet vize.

Okos Mohammed, meghallván beszédjüket, megtöltött két nagy korsót meg egy köcsögöt, rátette a számárra, és útnak indult.

Egyszer csak odaért a király házához. Bement és így szólt:

– Orvos vagyok, meg akarom gyógyítani a lányod.

– Eredj, te legény, kár lenne meghalnod – mondta a király.

A fiú így felelt:

– Meghalok úgy, mint a többiek, ha nem gyógyítom meg.
– Jól van – egyezett bele a király. – Ha segítesz rajta, feleségül veheted.

Mohammed felment a lányhoz. Úgy talált rá, hogy már Mekka felé fordították, felkészítvén a halálra. Mindenkit kiküldött a szobájából, bezárta az ajtót, csak ő és a lány volt bent. Akkor fogta a köcsögöt és az élet vizéből a lányra loccsantott. Az rögtön életre kelt, és szót váltott a fiúval. A kívülállók meghallották a hangját, a nők örömujjongásba kezdtek. A fiú kinyitotta az ajtót. A királylány rögtön enni kért. Apja meg hívatta a kádit, és megírták a szerződést! A fiú bement a lányhoz, megülték a lakodalmat. Aztán negyven napig időzött vele. Akkor letette nála az egyik korsó élet vizét, és így szólt:

– Elutazom, megnézem a családom, és jövök vissza.

Felült a szamárra, és vitte a másik korsót a hűgának. Sokáig volt úton, míg oda nem ért hozzájuk. A hűga ahogy megpillantotta, így szólt a szerecsenhez:

– Nézd csak, megint visszajött az a boldogtalan bátyám! Én majd szóval tartom, te meg lopózz mögéje, és vágd el a nyakát!

A bátyja odaért és köszöntötte.

– Elhoztam neked az élet vizét.

– Jól van, bátyám – felelte –, csak addig élek, amíg te élsz.

A néger meg álnokul mögéje lopózott, belévágta a törét, elvágta a nyakát. Amikor az oroszánok lenyakazva látták gazdájukat, üvöltve rohantak neki a sivatagnak. A szerecsen pedig darabokra vágta a fiút, belerakta a zsákjába. A zsákot rátette a szamárra, a szamarat elkergette. Az oroszánok a nyomába eredtek, és addig úzték, míg a királylány palotájához nem értek. Ott a zsákot magukkal vonszolva felmentek, orcájukat könny áztatta.

– Mi van veletek, hogy így sírtok? – kérdezte a királylány. – Tán megvert a gazdátok?

Benyúlt a zsákba, hogy megnézzze, mi van benne, hát Okos Mohammed feje akadt a kezébe. Mellét kezdte verni, és feljajdult:

– Vajon ellenség vagy barát ölt meg?

Megfogta, bevitte a szobába, és összerakta szépen, amint volt. Akkor vette a korsót, amelyben az élet vize állt, és meglocsolta vele. A holttest erei megéledtek, és visszatért belé az élet. A felesége

tovább locsolta rá az élet vizét nyolc álló napig. Akkorra szebb lett, mint valaha.

– Ki ölt meg? – kérdezte.

Okos Mohammed így felelt:

– A többség erőt vesz a bátorságon. Mikor szüleimhez igyekeztem, az úton összetalálkoztam negyven rablóval. Mind lekasaboltam őket egy híján, s az az egy orvul rám tört.

Aztán körülnézett, s úgy látta, hogy jobb egészségben van, mint valaha. A két oroszánt bezárta egy szobába, hogy ne tudjanak utánamenni. Feleségének azt mondta:

– Elmegyek, megnézem a családom, aztán jövök vissza.

Azzal útra kelt. Befestette magát szerecsenek, vásárolt néhány gyűrűt és egy kis gyantát. Elment oda, ahol a húga élt, és ott kiabálni kezdett:

– Lányok, gyűrűt, gyantát vegyetek!

A húga így szólt a szerecsenek:

– Én kedves uram, végy nekem gyantát és gyűrűket a gyerekeknek!

A szerecsen odakiáltott a fiúnak:

– Van gyantád és gyűrűd?

– Van bizony, földim – felelt.

A lány a szerecsenhez hajolt, és odasúgta neki:

– A prófétára, kedves uram, ha nem szabdaltuk volna szét bátyámat, és nem tettük volna zsákba, azt mondanám, hogy ennek a szerecsenek a szeme szakasztott a bátyámé.

A szerecsen így felelt:

– Hol van már a te bátyád! Réges-rég felfalták a fenevadak.

Miközben így sugdolóztak egymáshoz hajolva, Okos Mohammed előhúzta a törét, belevágta a szerecsenbe, s derekánál kettészelte. Aztán fogta a három gyereket, darabokra vágta, és szétszórta őket a sivatagban. Akkor ment, és meg- ragadta a hűgát.

– A tisztességedre kérlek, bátyám! – kiáltott a lány.

– A tisztességemre, hogyan? – kérdezte Okos Mohammed. – Hagytál te valamit a tisztességemből?

Ásott neki egy gödröt, és beletemette elevenen. Aztán visszatért a királyhoz, és így szólt:

– Meghalt a családom, adj száz tevét, hogy elszállíthassam
vagyonunkat.

Elindult a száz tevével és nyolc napon át szakadatlan hordta a
barlangból a temérdek kincset, amely valamikor a rablóké volt.

ARAB ZANDIQ TÖRTÉNETE

Volt egyszer egy király. Odaszólt egy szép napon a vezírének:

– Gyerünk, járjunk egyet az éjjeli városban!

Útra is keltek. Egyszer csak egy házhoz értek. Beszélgetést hallottak belőle, bár éjszaka volt. Megálltak az ablak alatt, és hallgatóztak. Egy nő éppen azt mondta:

– Ha a király feleségül venne, annyi lepényt sütnék neki, hogy nemcsak ő, de egész hadserege jóllaknék belőle.

A másik nő így szólt:

– Ha a király feleségül venne, állítanék neki egy sátrat, akkorát, hogy nemcsak ő, de egész hadserege elférne benne.

A harmadik erre kijelentette:

– Ha engem venne feleségül a király, szülnék neki egy lányt meg egy fiút, hajuk arany és jáspis volna. Mikor sírnának, zengene az ég és szakadna az eső, amikor nevetnének, égre kelne a nap meg a hold.

A király meghallgatta szavaikat, és folytatta útját. Reggelre kelve elküldött a három nőért és tüstént megíratta a házassági szerződést. Első éjjel az első nővel hált. Reggel megkérdezte tőle:

– Hol van hát az a lepény, melyből jóllakom én és egész hadseregem?

A nő így felelt:

– Az éjszakai szó olyan, mint a vaj, a nappali fényben elolvad. Következő éjjel a másodikkal hált. Reggel megkérdezte tőle:

– Hol van hát a sátor, melyben elférek egész hadsereggel együtt?

A nő így szólt:

– Röpke szó volt csupán, mely a nyelvemre jött.

A király erre mindkettőjüket leparancsolta a konyhába szolgálónak. A harmadik éjjel pedig a legfiatalabbal hált. Reggel megkérdezte tőle:

– Hol a lány meg a fiú, kiknek haja arany és jáspis?

A nő így felelt:

– Légy türelemmel kilenc hónapig és kilenc percig.

Viselős lett, és eltelt a kilenc hónap, kilenc perc. Éjjel, mikor eljött az ideje, hogy szüljön, elküldték a bábáért. A király másik felesége elébe állt az utcán, és megkérdezte:

– Ha világra segíted a gyermekét, mennyit kapsz majd a királytól?

– Tizenöt mahbubot adat nekem – felelte a bába.

Az asszony erre így szólt:

– Fogd, itt van negyven mahbub. Vedd ezt a két kölyökkutyát, s ha megszüli a lányt meg a fiút, vidd el őket, dugd egy ládába, s tedd a helyükre ezeket a kutyakölyköket. A gyerekeket pedig emészd el!

A bába átvette a kutyakölyköket, és ment a dolgára. Amikor a nő megszült, elvette a gyerekeket, ládába tette, és kicserélte őket a kutyakölykökkel. Aztán a királyhoz ment, és így szólt:

– Nem merem megmondani az igazat.

– Szólj nyugodtan, nem esik bántódásod! – mondta a király.

A bába erre így szólt:

– Két kutyát szült.

A király kiadta a parancsot:

– Fogjátok meg, kenjétek be kátránnyal, és kötözzétek a lépcsőhöz, hogy minden járókelő megtapossa.

Fogták erre a nőt, és odakötötték a lépcsőhöz. Az öreg bába pedig fogta a gyerekeket a ládával, kiment, és bele- dobta őket a tengerbe.

Volt egy halász, aki egy szigeten élt feleségével. Az asszonynak nem volt egy szem gyereke sem. Aznap reggel a halász, amikor lement a partra, látja ám, hogy egy láda fennakadt a part mentén. Fölszedte, hazament a feleségéhez. A ládát letette kettejük közé, és így szólt:

– Ide figyelj, asszony: alku kötik veled; ha pénz van benne, az az én markomat üti, ha viszont gyerek, az a tied lesz.

– Jól van – felelt az asszony –, kedvemre való így az alku.

Kinyitották a ládát, hát egy fiúcskát meg egy lánykát találtak benne. A fiú a lány szájába dugta az ujját, a lány a fiúéba, s így szoptak egymás ujjából. Az asszony fölemelte őket, kivette a ládából, és felfohászkozott az Úrhoz:

– Uram, adjál tejet az emlőmbe a porontyok számára!

A Mindenható meghallgatta kérését. Így nevelte őket, cseperedtek szépen, míg tizenkét évesek nem lettek. A halász egy szép napon kivetette hálóját, és fogott két nagy halat. A fiú így szólt:

– De szép ez a két hal! Eladom őket, apám, vagy talán odaadom a királynak ajándékba.

Fogta őket, elment és leült a halpiacon. Az emberek köréje csődültek, aki nem a halakat nézte, az a fiút falta a szemével. A király éppen arra járt, meglátta a halakat, és meglátta a fiút. Odaszólt neki:

– Hogy adod őket, te fiú?

– Neked ingyen – felelte a fiú.

A király magával vitte, és a palotába menet megkérdezte:

– Mi a neved?

A fiú így felelt:

– Nevem Mohammed, apám az a halász, aki a szigeten lakik.

A király harminc mahbubot adott neki, és így szólt:

– Menj, Okos, és mindennap gyere el ide hozzám!

A fiú hazament, és odaadta apjának a harminc mahbubot.

Másnap fogta a kihalászott halat, ment, és odaadta a királynak. A király átvette, aztán a fiúval bement a kertbe, és leültette magával szemben. Ott üldögélt, bort iszogatót, nem tudott betelni a fiú szépségével, és lassan szeretet lopakodott a szívébe. Két órát töltött vele, aztán egy hátslovat adott neki, hogy azon jöhessen-mehessen a király udvarába. A fiú fölült a lóra, és elment. A következő nap újra megjelent a királynál, és vele időzött a kertben. Egyszer csak kinézett az ablakon a király felesége, meglátta a fiút, és tüstént ráismert Elküldött az öregasszonyért, és így szólt hozzá:

– Nem megmondtam neked, hogy pusztítsd el azokat a kölyköket, és mégis élnek a föld hátán.

Az öregasszony így kérlelte:

– Légy türelemmel három napig, ó, királynő, és elpusztítom őket.

Vett egy korsót, körülkötötte egy övvel, és megbűvölte. Akkor fölült rá, megcsapkodta egy korbáccsal, és a korsó elröpült vele egyenest a szigetre, a halász kunyhója elé. Ott találta a lányt, Okos Mohammed nővérét, egymagában ülve. Megszólította:

– Lányom, miért, hogy itt búsongsz magadban? Mondd a bátyádnak, hogy hozza el neked Arab Zandiq rózsáját. Az dalolna neked, és elszórakoztatna, s akkor nem ülnél itt egyedül búslakodva.

Az öregasszony ezzel otthagya és elsuhant. Amikor bátyja megtért, ott találta hűgát búsan üdögélve.

– Miért búslakodsz, hűgom? – kérdezte tőle.

– Arab Zandiq rózsáját akarom, hogy daloljon nekem, és elszórakoztasson.

– Parancsodra, elhozom neked – felelt a fiú.

Főlült a lovára, és nekivágott a sivatagnak. Egyszer csak találkozott egy ghúllal, ültében búzát örölt egy kézimalmon. A fiú leszállt a lováról. Láttá, hogy a ghúl átvette csecsét a hátára, mögéje került hát, megszívta elébb a jobb, aztán a bal csecsbimbóját. Akkor előrejött és köszöntötte:

– Üdv rád, ghúl anyánk!

A ghúl így felelt:

– Ha köszönés nélkül kezdél volna beszédbe, felfaltam volna elébb a húsd, aztán a csontod. – Aztán megkérdezte: – Hova igyekszel, Okos Mohammed?

– Megyek, hogy elhozzam Arab Zandiq éneklő rózsáját – felelt a fiú.

A ghúl útbaigazította:

– A palota előtt találsz majd egy kecskét és egy kutyát megkötvé, a kecske előtt hús, a kutya előtt lóhere. Akkor te elveszed a húst a kecske elől, és a kutya elé dobod, a lóherét meg a kecske elé teszed. Erre kinyílik az ajtó, te bemész, leszakítod a rózsát, és máris jössz kifelé, anélkül, hogy hátranéznél, különben kővé változol, mint a többi elvarázsolt.

Okos Mohammed útnak indult. Úgy tett mindent, ahogy a ghúl meghagyta. Bement, leszakította a rózsát, és jött kifelé a kapun. A húst újra elvette a kecske elől, a lóherét meg a kutya elől, vette a rózsát, és elvitte a hűgának. Aztán megint elment a királyhoz. A király üdvözölte, és így szólt:

– Hát te hol voltál, Okos Mohammed? Miért maradtál tőlem ennyi ideig távol?

– Beteg voltam, királyom – felelt a fiú.

A király magával vitte a kertbe, ott időztek együtt. Kinézett a király felesége az ablakon, s megpillantotta a fiút, amint ott ült a királlyal. Elküldött az öregasszonyért, keményen el verette, és ráförmedt:

– A bolondját járatod velem, te vén banya?
– Csak még három napig légy türelemmel, királynőm – kérte az öregasszony.

Felpattant a korszórára, elröpült a lányhoz, és megkérdezte:

– Elhozta-e bátyád a rózsát?

– Elhozni elhozta, csak hogy nem énekel – felelte a lány.

Az öregasszony így szólt:

– Nem is énekel az, csak a tükrének!

Azzal otthagya a lányt, és elillant. Amikor a fiú megérkezett, hűgát búba merülve találta.

– Miért búslakodsz, hűgom? – kérdezte.

– A rózsá tükrét akarom – felelte a lány –, amelynek énekel.

– Jól van – mondta a fiú –, parancsodra elhozom neked.

Lóra pattant, és elment a ghúlhoz. Az megkérdezte tőle:

– Mi járatban vagy, Okos Mohammed?

– A rózsá tükrét akarom – felelte a fiú.

– Jól van – szólt a ghúl –, menj, és tégy úgy a kutyával és a kecskével, mint a múltkor. Amikor bemégy a kertbe, találsz egy lépcsőt, menj föl rajta. Mindjárt a kezéd ügyébe eső szobában megtalálod a tükröt a falra akasztva. Vedd le, és máris menj kifelé, anélkül, hogy hátranéznél. Ha a föld meg talál rázkódni alattad, ne veszítsd el a fejed, különben-véged van.

Okos Mohammed úgy tett, ahogy a ghúl elmagyarázta. Elvette a tükröt, s amikor megrázkódott alatta a föld, meg se dobbant a szíve, föl se vette a dolgot. Hazavitte a tükröt, és odaadta a hűgának. A lány odatette a rózsá elé, de a rózsá csak nem akart énekelni.

Mohammed meg elment a királyhoz. Az megkérdezte:

– Hát te hol voltál, Okos?

– Úton voltam apámmal – felelte a fiú –, de lám, máris megjöttem.

A király magával vitte a kert belsejébe. Meglátta a felesége a fiút, elküldött az öregasszonyért, és magához hívatta.

– Csúfot üzöl belőlem, te banya? – kiáltott rá.

Az öregasszony így szólt:

– Csak még három napig légy türelemmel, királynő, most az egyszer, utoljára.

Azzal föl pattant a korszórára, és elröpült a lányhoz.

– Elhozta-e bátyád a tükört? – kérdezte tőle.

– Elhozta, de a rózsa csak nem énekel – felelte a lány.

Az öregasszony legyintett:

– Nem is énekel az, csak úrnőjének, Arab Zandiqnak.

Ezzel otthagya és eltűnt. A fiú, hazatérően, buba merülten találta hógát.

– Mit búszulsz, hógom? – kérdezte tőle.

A lány így felelt:

– Arab Zandiqot akarom, a rózsa és a tükör úrnőjét, hogy daloljanak nekem vidulásomra, amikor Egymagamban üdögélek itt.

A fiú fölült a lovára, és egyenesen a ghúlhoz ment:

– Hogy vagy, ghúl anyám? – szólította meg.

– Mit akarsz már megint, Okos Mohammed? – firtatta a ghúl.

– Arab Zandiqot akarom – felelte a fiú –, a rózsa és a tükör úrnőjét.

A ghúl erre így szólt:

– A leghatalmasabb királyok és pasák sem tudták elhozni, mindnyájukat kővé változtatta. Te fiatal vagy és szegény, minek mennél oda?

Mohammed nem ijedt meg:

– Igazíts csak útba, ghúl anyánk, és én elhozom Allah segedelmével.

– Menj hát a palota nyugati oldalához – mondta a ghúl.

– Találsz ott egy nyitott ablakot. Állj alá a lovaddal úgy, hogy feje a falnál legyen, és kiáltsd el teljes erődből: „Gyere le, Arab Zandiq!”

Okos Mohammed el is ment, megállt az ablak alatt, lova fejét az ablakkal szembe fordította, és elkiáltotta magát:

– Gyere le, Arab Zandiq!

Arab Zandiq kinézett az ablakon, és ráförmedt Mohammedre:

– Menj el, fiú!

Okos Mohammed a következő pillanatban látta, hogy lova félig kővé változott. Másodszor is elkiáltotta magát, ahogy bírta a torka:

– Gyere le, Arab Zandiq!

Arab Zandiq újra ráförmedt:

– Mondom neked, menj el, te fiú!

Mohammed a következő pillanatban azt látta, hogy a lova teljesen kővé vált, és ő maga is félig. Újra elkiáltotta magát torkaszakadtából:

– Gyere le, Arab Zandiq!

Arab Zandiq derékig kihajolt az ablakon, s közben a haja leért a földre. Okos Mohammed megragadta, rácsavarta a kezére és húzta, míg le nem rántotta Arab Zandiqot a földre. Arab Zandiq ekkor így szólt:

– Te vagy hát Okos Mohammed, akit nekem rendeltek! A király apád életére, engedd el a hajam.

– Nem király az én apám, hanem egyszerű halászember – ellenkezett Okos Mohammed.

– De biz a király a te apád – erősködött Arab Zandiq –, majd elmesélem neked a történetét.

Okos Mohammed így szólt:

– Csak akkor engedem el a hajad, ha szabadon bocsátod az összes elvarázsoltat.

Arab Zandiq jelet tett a jobb mellére, erre életre keltek. Mentek Mohammed felé, fenyegetően, hogy kivegyék Arab Zandiqot a keze közül. De voltak, akik így szóltak:

– Hála és köszönet annak, aki megmentett minket. És ti még ki akarjátok venni a keze közül?

Erre otthagyták, és elszéledtek. Arab Zandiq meg magával vitte Okos Mohammedet fel a palotába.

Megparancsolta szolgálainak, hogy menjenek, és építsenek egy palotát a sziget közepén, ahol a halász lakik.

A szolgák kapták magukat, és fel is építették a palotát. Arab Zandiq akkor kézen fogta Okos Mohammedet, és hadseregével együtt útra kelt. Így szólt a fiúnak:

– Menj el a királyhoz, és amikor megkérdi: „Hol voltál?”, mondd azt: „A menyegzőmet készítettem elő. Téged is meghívlak egész hadseregeddel.”

Okos Mohammed el is ment a királyhoz. Az megkérdezte:

– Hát te hol voltál, Okos?

Akkor Mohammed így felelt:

– A menyegzőm dolgában járok. Azért jöttem, hogy meghívjalak egész hadseregeddel.

A király elnevette magát, és így szólt a vezírnek:

– Nézd csak, ideáll ez a gyerek, egy halász fia, hogy meghívjon engem a hadseregemmel együtt.

– Minthogy oly nagyon szereted őt, rendeljük el, hogy a hadsereg hozzon nyolcnapos ételt, és mi ugyancsak lássuk el magunkat étellel – tanácsolta a vezír.

A király parancsot adott, hogy a hadsereg készüljön útra nyolcnapos étellel. Aztán elindultak, és elmentek a halász fiához. A király nagy ámulatára a katonák szép sátrakat találtak ott felállítva. Akkor előttük terített az étel, lepény és hús, s valahányszor kifogyott az étel, új tál került a helyébe. A katonák így beszéltek egymás közt:

– Bárcsak két éven át itt ülnénk, húst falva, és maradna távol tőlünk az örökös bab meg lencse.

Negyven álló napig időztek ott, akkor véget ért a menyegző. Mindnyájan elégedettek voltak az étellel. A király seregestül visszafordult. Útközben így szólt a vezírnek:

– Mi is vendégeljük meg őket, ahogy ők minket.

El is küldtek és meghívták őket. Arab Zandiq erre elindította seregét. Úgy előzönlötték a várost, hogy ott nem tudták elszállásolni. Szétszórták hát a parasztok között, hogy azok lássák el őket. Maga Arab Zandiq a lánnyal és Okos Mohammeddel indult útnak. Beléptek a palotába, s amint mentek fölfelé a lépcsőn, Arab Zandiq meglátta Okos Mohammed anyját kátránnyal bekenve, összekötözött kézzel. Rádobott hát egy kasmírkendővel, és betakarta vele. A szolgák, akik ott álltak, megszólították:

– Miért takartad be azzal a kendővel? Köpd le, mikor fölfelé mész, és akkor is, amikor lefelé mész.

– Miért? – kérdezte Arab Zandiq.

– Azért, mert két kutyakölyköt szült a királynak – felelték. Azzal vitték is a hírt a királynak:

– Az egyik vendégnő sálát terített a lépcsőn álló asszonyszemélyre, és betakarta vele, ahelyett, hogy leköpte volna.

A király odament Arab Zandiq fogadására, és megkérdezte tőle:

– Miért takartad be?

Arab Zandiq így szólt:

– Adj parancsot, hogy vigyék el a fürdőbe, tisztítsák meg, öltöztessék királyi ruhába. Aztán majd elmesélem neked a történetet.

A király megparancsolta, hogy vigyék a fürdőbe, tisztítsák meg, öltöztessék királyi ruhákba, és aztán vezessék elénk a tanácssterembe.

– Meséld el hát a történetet! – szólította fel a király Arah Zandiqot.

– Hallgasd csak, király, hogy mit mond a halász!

Azzal a halászhoz fordult, és megkérdezte tőle:

– A feleséged egyszerre szülte Okos Mohammedet és nővérét vagy külön-külön?

A halász így felelt:

– Az én feleségemnek nem volt soha gyermeke.

– Akkor honnan vettétek őket? – kérdezte Arab Zandiq.

– Egy reggel lementem halászni, hát ott leltem őket a tengerben, egy ládába téve. Kivettem őket, s a feleségem fölnevelte.

Arab Zandiq megkérdezte a királyt:

– Hallottad hát, király?

A király az asszonyhoz fordult:

– A te gyermekeid lennének ezek, te asszony?

Az asszony így szólt:

– Fedjétek föl a fejüket, hadd lássam őket.

Erre a gyerekek felfedték a fejüket, s mindenki látta, hogy hajuk olyan, mint az arany, meg a jáspis.

– A te gyermekeid ezek? – kérdezte a király.

– Ríkassátok meg őket – mondta az asszony –, ha megdördül az ég és zuhogni kezd, az enyéme, ha nem dörög, és nem esik, úgy nem az enyéme.

A gyerekek sírni kezdtek, zengett az ég, szakadt az eső.

– A te gyermekeid ezek? – kérdezte a király.

– Ne vessenek hát – mondta az asszony –, ha feljön a hold és előbúvik a nap, az enyéme.

A gyerekek nevetni kezdtek, s égre kelt a nap a holddal.

– A te gyermekeid ezek? – faggatta a király.

– Az én gyermekeim, az én méhemből jöttek a világra.

A király ekkor elrendelte, hogy a halászt tegyék meg első számú vezírnek. A városnak pedig megparancsolta, hogy negyven

napon át ünnepi díszben pompázzon. Az utolsó napon fogta a feleségét és az öreg bábaasszonyt, elégette őket, s hamvaikat szétszórta a szélbe.

A KIRÁLY, A KOLDUS, AZ ÖSZVÉRHAJCSÁR ÉS A SZABÓ

Volt egyszer hajdanán egy nagy király és szultán Kairóban. Ez a király egy szép napon így szólt a vezírnek:

– Gyerünk, öltünk álruhát, és járjunk egyet a városban.

Kapták magukat, átöltöztek, és lementek a városba kószálni.

Amint így sétálgatnak, a király egyszer csak egy öreg koldust lát, aki ott ül, és így kiáltozik szakadatlan: „Ó, jaj, aki mindent elvett, ó, jaj, aki mindent semmivé tett!”

Azt mondja erre a király a vezírnek:

– Tudd meg, miféle ez az ember!

– Parancsodra – felelte a vezír.

Azután sétálnak tovább, s egyszer csak egy öszvéren ülő embert látnak, aki fogazott kengyellel döfködi az öszvért, kezében egy kétágú korbács, fogantyúján rézveretek.

– Te vezír, ezt is tudd meg, miféle – szólt a király.

Azután folytatják útjukat együtt, s egyszer csak egy szabó kerül az útjukba. A szabó bent van az üzletben, s az üzlet ajtaja mellett mindjárt ott a mecset kapuja, a mecsetnek meg egy tornya. A szabó ruhát tart a kezében, azt öltögeti. Egyszer csak felpattan, beleszúrja a tűt a kelmébe, lecsapja a ruhát, fölmeleg a toronyba, hétszer körbejárja, aztán lejön.

Rácsodálkozik a király, aztán így szól a vezírhez:

– Ennek is járj a végére!

Azután kapták magukat, és mind a ketten a tanácsterembe siettek és átöltöztek. A király magára öltötte királyi ruháját, elfoglalta trónusát, és így szólt:

– Te vezír, megparancsolom, hogy hozd ide azt a három embert, akit mutattam neked.

A vezír térült-fordult, s hozta a koldust, az öszvérhajcsárt és a szabót. Mindhárman odaléptek a király elé, a tanácsterembe.

– Ti ketten lépjetek hátrébb – mondta a király, és a koldust hívta maga elé.

– Te ember – folytatta –, más koldus azt hajtogatja, hogy Allah jutalmazza meg az adakozókat. Mit jelentsen az, hogy te meg azt

mondod: „Ó, jaj, aki mindent elvett, ó, jaj, aki mindent semmivé tett!”?

– Hát, királyom – felelt a koldus –, nem három szóból áll ezt elmondani.

– Felőlem mondhatsz százat is – hagyta rá a király.

A koldus erre belefogott:

– Azelőtt én szamárkereskedő voltam; huszonöt szamaram meg öszvérem volt. Egy reggel otthon ülök a házamban, amikor beállít hozzám egy maghrebi. Szólít a nevemen, feleltem, hogy az vagyok. Azt mondja:

– Hozd a szamaraid, és gyere velem!

Erre én fogom a szamaraimat, és indulok a nyomába. Mikor odaérünk a Gebel Giusihoz, ott azt mondja nekem:

– Állj meg itt!

Szenet vett elő az iszákjából, tüzet gyújtott, füstölőt tett belé, és közben folyvást varázsigéket mormolt. A földben egy kincsesbánya nyílt meg, ő leszállt a kincsesbánya kellős közepébe, és hordta, hordta az aranyat. Akkor így szólt hozzám:

– Töltsd zsákokba!

Meg is telt huszonöt zsák színarannyal. Akkor benyúlt a kincsesbánya nyílásába, kivett egy kohltartót, a hóna alá csapta, aztán kijött az üregből. A kincsesbánya ajtaja becsukódott.

Megraktuk a szamarakat, aztán azt mondta:

– Indíts!

– Biz nem indítok én addig, amíg nem juttatsz vajmi bért, számomra és szamaraim számára – mondtam.

– Jól van – felelte –, itt van öt zsák arany.

Elindítottuk hát a szamarakat, és mentünk, míg egy rendőrőrshöz nem értünk. Ott azt mondtam:

– Hóha, állj!

– Hajts tovább! – szólt rám.

– Csak akkor, ha méltányos bért juttatsz nekem – feleltem.

– Jól van – egyezett bele ő –, legyen a tied még két szamár rakománya, vagyis két zsák arany.

Továbbhajtottuk az állatokat, mígnem újra egy rendőrőrshöz értünk.

– Hóha, állj! – csettintettem.

– Nem, hajts tovább! – mondta a maghrebi.

Én erre így szóltam:

– Nem csekélyke ez a bér számomra?

– Jó – engedett –, legyen a tied még két szamár rakománya.

Így folytattuk az utat, s valahányszor egy rendőrőrshöz értünk, hol egy, hol két szamár rakománya ütötte markom. Mikor már mind a huszonöt szamár rakományostul az enyém lett, a maghrebi sarkon fordult, s ott akart hagyni. Erre én megragadtam.

– Mi bajod? – kérdezte. – Hát nem elvetted az egész rakományt? Mit akarsz még tőlem?

Erre én így szóltam:

– Mutasd, mi az, amit a zsebedbe dugtál!

– Egy kohltartó – mondta ő.

– Mire kell neked ez a kohltartó? – kérdeztem.

– Aki ebből bekohlozza a jobb szemét, az meglátja a fél világ minden kincsét, aki a bal szemét, az meg az egész világ minden kincsét – felelte.

– Nohát kohlozd be az én jobb szememet – mondtam.

Bekohozta, és én megláttam a fél világ minden kincsét.

– Kohlozd be a bal szememet is – kértem.

– Érd be ennyivel! – mondta.

– Nem, csak ha a bal szememet is bekohlozod! – erősködtem.

Erre bekohozta, és attól a pillanattól kezdve nem látok se fehéret, se feketét. Aztán jól eltángált, elhajtotta a szamarakat, és otthagytott faképnél. Ezért mondom hát azt: „Ó, jaj, aki mindent elvett, ó, jaj, aki mindent semmivé tett!”

A király intett neki.

– Lépj most hátrébb! Gyere ide, te sejk!

Előlépett az öszvérhajcsár.

– Hát kőből van a te szíved? – kérdezte a király.

– Miért volna, uram király?

– Hát miért kínozod azt a szerencsétlen öszvért olyan iszonyúan? Az is csak hús-vér teremtmény!

Az öszvéres így szólt:

– Nem lehet ezt tíz szóval elintézni, ó, királyom!

– Hát akkor intézd el százzal! – parancsolta a király.

Az öszvéres beszélni kezdett:

– Először is, ez az öszvér nem öszvér.
– Hát akkor ugyan mi? – kérdezte a király.
– Valójában emberi lény volt – magyarázta az öszvéres –, mégpedig nagynéném leánya, és én feleségül vettem. Jó darabig éltünk együtt békében. Egy szép napon így szólt hozzám:
– Hozz egy kis savanyúságot!
– Máris – mondtam neki. Mentem is rögvest, de a savanyúságárusokat már zárva találtam. Mikor visszatértem, megkérdezte:

– Na, hozod a savanyúságot?
– Nem, mert zárva találtam a boltokat – feleltem.
– Te gyalázatos kutya – támadt rám –, ha kérek tőled valamit, nem tudod előteremteni? – Hát, uram király, boszorkány volt a javából. Belenyúlt a szekrénybe, elővett egy tálat. Jeleket rajzolt belé, aztán megtöltötte vízzel, meglocsolta vele az arcom, és rám olvasott:

– Menj ki az emberi formádból, költözz kutya képébe! – Megrázkódtam, és kutyává változtam.

Aztán kiűzött a házból, a kutyák futottak utánam, s kergettek tovább, mígnem a városon kívül találtam magam. Egymagamban bandukoltam a város szélén, egyszer csak rábukkantam egy táborra, ahol beduinok éltek. Betértem a táborba, a sejk sátrához kullogtam, és ott ültem napnyugtáig. Egy darabka kenyeret és meleg ételt vetettek elém. Lakmározáshoz kezdtem. Úgy az éjszaka dereka felé járhattunk, amikor rablók támadtak a táborra, elloptak, amit tudtak és a főnöki sátrak felé lopakodtak. Ekkor megugattam őket. Megijedtek tőlem, és továbbálltak. Így telt az éjszaka.

Reggelre kelve jött a sejk lánya, aki ébren volt az éjjel, és látta, hogy elkergettem a rablókat. Odament reggel az apjához, és azt mondta neki:

– Tudod-e, apám, hogy csakis ennek a kutyának köszönhetjük, hogy szálláshelyünk épségben maradt?

– Miért? – kérdezte a sejk.

– Rablók támadták meg a tábort, és loptak is egyet-mást – mondta a lány.

– Hadd maradjon hát itt ez a kutya, és gondoskodjanak az élelméről – parancsolta a sejk.

Attól fogva rendszeresen odakészítették nekem az ételt reggel, délben és alkonyattájt.

Lassacskán elmúlt a nyár. Télre be akartak menni a lakott területre. Felrakták ingóságukat és beköltöztek a városba. Amikor bementek a házba, a sejk így szólt:

- Ugyan, kergessétek már el ezt a kutyát!
- Ez nem kutya, apám – szólt a lánya.
- Ugyan mi más lenne? – kérdezte az apja.
- Emberfia ez, csak elvarázsolták – jelentette ki a lány.
- Dehogy, te lány, nem igaz az!
- Ha emberfia lenne, hozzáadnál? – firtatta a lány.
- Hozzá – mondta a sejk.

A lány térült-fordult, hozott egy tálát, jeleket rajzolt belé, megtöltötte vízzel, az arcomba fröcskölt, és rám olvasott:

- Hagyd el kutyaformádat, térj vissza emberi formádba!
- Megrázkódtam erre, és visszaváltoztam emberi lényvé.

Apja menyegzőt csapott, és hozzám adta a lányt. Egy éve vele éltem már, mikor egyszer megszólított:

- Parancsodra – mondtam neki.
- Ki az, aki ezt tette veled? – kérdi tőlem.
- Már egy éve veled élek – kaptam a szón –, miért hogy most kérded ezt tőlem?

- Ez azt jelenti, hogy még nem untunk rá egymásra – felelte.
- Nagynéném lánya tette – mondom neki.
- Ha úgy adódna, hogy csinálnék vele valamit, a lelkedre vennéd? – kérdi tőlem.

- Nem én – vágtam rá.

Erre kezébe vette a tálát, jeleket rajzolt bele, egy kis vizet tett bele, és rám parancsolt:

- Menj előttem, és mutasd meg nekem őt.
- Megindultam hát előtte, és elvezettem a házáig. Odajött az ablakhoz, és amikor meglátott, fölkiáltott:
- Hitvány kutya, ki szabadított meg?

Futva jött kifelé, kezében a tállal, hogy másodszor is tönkretesz. A sejk lánya segítségemre sietett. Abban a pillanatban, ahogy nagynéném lánya kilépett a kapun, rálocscsantotta a vizet, ami a tálban volt, s az azon nyomban öszvérré változott. Ekkor

csináltattam neki ezeket a kengyeleket és ezt a korbácsot, hogy úgy kínozhassam, ahogy ő kínozta engem.

– Lépj hátrébb – szólt a király. – Gyere ide, te szabó! Láttam, hogy öltesz egyet, aztán csak kapod magad, felfutsz a toronyba, megkerülsz hétszer, leszaladsz, veszed a tűt, aztán újra felmész a toronyba, s megkerülsz hétszer. Ha valaki netántán odaad neked egy ruhát, hány évig ülsz rajta?

– Nem lehet ezt tíz szóban elintézni, uram király – szólt a szabó.

– Mondj hát száz szót – parancsolta a király.

A szabó beszélni kezdett.

– Az úgy volt, hogy szabó voltam, abban az üzletben dolgoztam, és én voltam a torony műezzinje, minthogy szép hangom volt. Egyik nap is mondom az imára hívás végét: „Üdv és béke rád, ó, akit Allah a fény szőnyegére ültetett.” Hát meghallom, amint egy madár így énekel a fejem fölött: „Üdv és béke terád, ó, akit Allah felövezett győzedelmes kardommal”, és úgy éreztem, hogy hangja százszor szebben zeng az enyémnél. Fölemeltem a fejem, láttam, hogy ott van a közelben, belekapaszzkodtam hát a lábába. Repült-repült velem, s letett egy kert közepébe, ahol negyven hozzá hasonlatos madarat találtam. Megragadtak engem, és kérdőre vontak:

– Azért fogtad-e meg testvérünket, mert kedves volt szívednek, vagy pedig mert az embereknek akartad mutogatni?

– Azért fogtam meg – mondtam, – mert kedves volt a szívemnek.

– Ha így van; akkor közénk való vagy, maradj hát velünk – kérték.

Két hónapig éltem köztük, a legnagyobb boldogságban. Egyszer csak jött egy galamb, sokáig burukkolt velük az ő nyelvén, mindnyájan köréje gyűltek. Aztán a nevemen szólítottak.

– Parancsoljatok velem – szóltam.

– Küldönc érkezett nővérünktől, aki férjhez készül.

Odamegyünk, hogy elrendezzük a menyegzőt. Te maradj itt, és vedd ezt a hét kulcsot. Hat ajtót kinyithatsz, de a hetedikről óvakodj.

– Jól van – mondtam.

Magamra hagytak és elmentek. Én azon nyomban kinyitottam az első ajtót. A szoba tele volt mindenféle földi jóval. A többi öt ajtóhoz fordultam, s mögöttük megtaláltam mindent, amit ember csak kívánhat. Aztán egyre a hetedik ajtó járt az eszemben, hogy miért tiltottak el tőle. „Biz én kinyitom” – gondoltam. Fogtam magam, és kinyitottam. Nem volt benne semmi más, csak egy emberi lény, akit fölfeszítettek a fal mellé, tenyerébe szögeket vertek, lába alá is szögeket tettek, és szempillájánál fogva felakasztották. Megszántam erősen, s feltettem magamban, hogy megszabadítom. Éppen közeledtem felé, amikor az a madár, aki elvitt volt a toronyból, rám kiáltott:

– Nem megmondtuk, hogy ne nyisd ki ezt az ajtót? Erre te kinyitod, és meg akarod szabadítani ellenségünket. Hajdan ő is szeretetből fogott meg minket, akárcsak te. Aztán megvárta, amíg fürdőbe megyünk, bekukucskált az ablakon, és megleste meztelenségünket. Ezért kínozzuk hát. De te ezt nem érdemied meg, jer hát! – Azzal megragadott, és letett a toronyra, amelyikről felvett. S azóta, uram király, szüntelen ők járnak az én eszemben. Ez hát az oka annak, hogy öltök egyet, aztán felmegyek a toronyba, és hétszer megkerülöm, aztán leszállók, és kiveszem a tűt. Olyan nagyon kívánom, bárcsak egyikük eljönne hozzám, de nem jön.

– Megérdemled – szólt a király. Aztán megparancsolta, hogy neki és a koldusnak vegyék a fejét, az öszvérhajcsárt viszont jutalmazzák meg.

AZ ÖREGASSZONY ÉS AZ ÖRDÖG

Volt egyszer egy öregasszony Kairóban, aki Bulaqba menvén, találkozott az ördöggel. Az öregasszony, amint meglátta, tüstént felismerte, és megkérdezte tőle:

- Hát te hová mész?
- Kairóba tartok – mondja erre az ördög.
- És mi dolgod Kairóban? – kérdezte az öregasszony.
- Rontást akarok tenni rajta.
- Jól van, legyünk ketten Kairó ellen – szólt erre az

öregasszony. Az ördög megtudakolta:

- Te ugyan mit tudsz tenni?
- Lefőzlek én téged – mondta az öregasszony.
- Ha csakugyan lefőzöl, ahogy mondd, soha többé nem

teszem be a lábam Kairóba.

– Áll az alku – vágta rá az öregasszony. – Gyerünk, visszamegyek veled. Ehol ni a házam.

- És mi dolgom a te házában? – firtatta az ördög.
- Várj csak, megmutatom – szólt az öregasszony.

Bement a házba és felöltözött. Hímzett ruhát, csíkozott köntöst öltött, és lepelbe burkolódzott. Aztán az ördöggel együtt útnak indult a bazárok felé, Khán el-Khalilibé. Megállt egy kereskedő előtt, aki egy szőnyegen üldögélt.

– Kívánok jó napot – köszöntötte a kereskedő –, mit parancsolsz, asszonyom?

Az ördög ott állt ugyan, de a kereskedő nem látta.

Az öregasszony így felelt:

– Van nekem egy fiam, aki igen-igen kedves a szívemnek. A fiú belehabarodott egy szemrevaló lányba, nem tudom tőle visszatartani sehogy. Kért tőlem egy öltözéket kedvese számára, és én egy olyant akarok, hogy ne legyen párja egész Kairóban.

– Szolgálatodra – mondta a kereskedő. – Volt két rend ruhám, az egyiket elvitték a király háremébe, de a másik megvan még. Hozhatom?

– Hozd! – szólt az öregasszony.

A kereskedő előhozta a ruhát; arannyal átszőtt brokátból volt, ahogy az öregasszony kívánta.

– Mi az ára? – kérdezte az öregasszony.

- Ezer dinár – felelte a kereskedő.
- Nesze, itt az ára – mondta az öregasszony.

A kereskedő letette elébe a ruhát a szőnyegre. Aztán pipát töltött neki, meggyújtotta, és odaadta, hogy szívja. Az öregasszony szívta, szívta, aztán oda sem ügyelve, letette a pipafejet a ruhára, s megdöntötte, hogy a parázs a ruhára hullt. Amint a kereskedő meglátta a parazsat a ruhán, elfutotta a méreg.

- Hát ez meg mi? – kiáltott.

Az öregasszony így szólt:

– Csak ne dühöngj, az enyém ez, az én vételem, az én tulajdonom, megkaptad az árát.

Azzal felállt, fogta a ruhát, a hóna alá csapta, és odébbállt az ördöggel együtt. Kérdősködni kezdett, hol lakik a kereskedő, akitől a ruhát vette. Amikor útbaigazították a házához, bekopogott az ajtón. A kereskedő felesége kijött és megkérdezte:

- Ki az?
- Én vagyok, lelkem, a nénéd.
- Isten hozott – fogadta az asszony.

Üdvözölték egymást, aztán az öregasszony belépett, nyomában az ördöggel. Az asszony adott neki egy falás kenyeret, azt megette, aztán kávét hozott, azt megitta. Amikor a délutáni imára hívták, az öregasszony így szólt:

- Tisztálkodni szeretnék, hogy imádkozzam!

Az asszony hozott neki egy tálat és egy kancsót. Miután az öregasszony megtisztálkodott, így szólt az asszonynak:

- Kaphatnék valami tiszta térítőt, amin imádkozhatnék?
- Parancsolj, itt az úr szőnyege.

Az öregasszony egy alkalmas pillanatban, amikor a kereskedő felesége mással volt elfoglalva, kiterítette a ruhát a szőnyeg alá. Befejezván az imát, otthagya a nőt, fogta az ördögöt és továbbállt.

A kereskedő meg hazajött a boltjából. Mikor az esti imához hívták, imához készült. Látja, hogy a szőnyeg ki van terítve. Amint rááll, hogy imádkozzék, hát a szőnyeg egy kicsit félrecsúszik és előtűnik a ruha széle. Nosza, elhúzza a szőnyeget, kiveszi a ruhát, és megismeri rögtön, hogy az az, amit az öregasszony vett tőle. Arra gondolt hát, hogy a felesége a fiú kedvese, és ő adta neki a ruhát.

Mégsem bántotta, nem is szólt hozzá, nem gyalázta. Csak hívta, és azt mondta neki:

– Szedd a cókmókodat, és indulj, menj a családotodhoz!

A nő vette a holmiját, és elment. A családja kérdezte:

– Hát téged mi lelt?

– Csak a kezembe nyomta a ládámat, és azt mondta: „Eredj a családotodhoz!”

Az öregasszony az éjjelt otthon töltötte, aztán amikor megvirradt, elment a kereskedő házába. Bezörgetett az ajtón. A kereskedő kijött és megkérdezte:

– Ki az?

– Én vagyok, fiam – szólt az öregasszony.

– Ki vagy? – tudakolta a kereskedő.

– Én vagyok, aki a brokátruhát vásárolta tőled tegnap – felelte az öregasszony.

– Jó, de mit akarsz? – türelmetlenkedett a kereskedő.

Az öregasszony erre így szólt:

– Fiam, tegnap délután idejöttem imádkozni, és a brokátruhát itt felejtettem nálatok a szőnyeg alatt.

A kereskedő felkiáltott:

– Nincs hatalom és nincs erő, csak Allahnál! Te, jóasszony, idehozod azt a ruhát, itt hagyod a feleségem lakosztályában, s erre én el válók tőle, mivel mondom magamban: „A fia kedvesének vette!”

Az öregasszony így szólt:

– Allah látja lelkem, hogy csak itt felejtettem.

– Jól van – hagyta rá a kereskedő –, de most mitévő legyek, minthogy ártatlan, büntelen.

– Fiam, bízd csak rám – mondta az öregasszony –, én majd visszahozom neked.

A kereskedő erre így szólt:

– Ha visszahozod nekem, én meg visszaadom neked az ezer dinárt, a ruha árát, amit vettél tőlem.

Az öregasszony fogta a ruhát, és máris indult. Megkérdezte még, hol az a ház, vagyis a lány családjának háza. A kereskedő útbaigazította őt. Az öregasszony elment a házhoz, és bezörgetett a kapun.

– Ki az? – kérdezték.

Az öregasszony megnevezte magát. Kinyitották neki az ajtót, belépett, és így szólt a kereskedő feleségéhez:

– Lányom, nálatok felejtettem tegnap azt a ruhát, és emiatt vált el tőled az úr.

– És most mitévők legyünk? – kérdezte az asszony.

– Cseppet se félj, lányom – biztatta az öregasszony –, én visszaviszlek hozzá.

– Ha csakugyan visszaviszel, ezer dinárt adok neked – fogadkozott az asszony.

– Gyerünk, lányom – parancsolta az öregasszony. Kézen fogta az asszonyt, és útnak indultak. Elvitte a lányt a házába.

– Ül le itt – szólt oda neki. Azzal otthagya, és elment a fiához. Ez a fia mihaszna ember volt.

– Fiam, hoztam neked egy finom kis fehérnépet, olyat, hogy nincs párja.

– Hol van, anyám?

– A házban, ebben és ebben a szobában.

A fiú kapta magát és rohant a házba. Az öregasszony pedig elment a rendőrsre, és jelentette:

– Tettesérés nálunk!

– Hol?

– Csak jöjjenek velem.

Elvitte őket a házához. Rajtacsípték a fiút és a nőt, fogták, elvitték a rendőrsre, és a fogdába zárták őket.

Az ördög megjegyezte:

– Jó, jó, de mi lesz ebből? Elválasztottad a nőt a férjétől, és elfogattad a nőt meg a fiadat.

– Nem is az elfogatáshoz kellett sütnivaló, hanem a kiszabadításukhoz.

– Hogy fogod őket kiszabadítani? – kíváncsiskodott az ördög.

– Mindjárt meglátod – mondta az öregasszony.

Kapta magát, elkészített két galambot, süttött hozzá egy kis kenyeret, fogta az egészet, és elvitte a fogdához, a rendőrsre. Azt mondta a porkolábnak:

– Fiam, ide figyelj. A fiam itt van elzárva nálad, és éhezik szegény. Fogd ezt a mahbubot, és engedj be hozzá egy kis időre.

A porkoláb eltette a mahbubot, és kinyitotta neki az ajtót.
Amikor belépett, a fia rátámadt:

– Anyám, miért kellett ilyen csinálnod velünk?

– Ne törődj vele, fiacskám – csillapította az öregasszony. – El van boronáivá, és én máris kiszabadítlak benneteket.

Odatette elébe az ételt. Miután befejezték a falatozást, az öregasszony odafordult a kereskedő feleségéhez:

– Vesd le a ruhád, oltsd föl az enyémet, és eredj szépen haza a házukba.

A nő föl is vette az öregasszony ruháját. A porkoláb kinyitotta neki az ajtót, és ő elsétált. Az öregasszony pedig ott maradt a fiával a fogdában. A tiszt hívatta őket.

– Hozzátok azokat, akiket rajtakaptunk, és ma reggel jöttek ide.

Szólították őket. A tiszt elé állván, az öregasszony megszólalt:

– Ó, efendi, Allah ellen való véték ez!

– Mi a panaszod, tiszteletre méltó asszonyosság? – kérdezte a tiszt.

– Otthon ülünk a házban én és a fiam, egyszer csak beront egy katona, se szó, se beszéd, nyakon csíp minket, és idecipel a parancsnokságra.

A tiszt ránéz, s hát látja, hogy egy öregasszony a fiával. Hívatja a katonákat, akik elhozták őket a házukból.

– Ki mondta nektek, hogy hozzátok el ezt az asszonyt a házából, és ráfogjátok, hogy tettenérés történt? – förmedt rájuk a tiszt.

– Egy nő jött ide azzal, hogy razziázzunk náluk. Megmutatta nekünk őket, mi pedig behoztuk őket a parancsnokságra.

A tiszt megcsapatta a katonákat, az öregasszonyt és fiát pedig eleresztette. Az öregasszony hazament. Az éjjelt ott töltötte a kereskedő feleségével. Reggel aztán kézen fogta, és elvitte a kereskedő házához. Bezörgetett az ajtón, mire kijött a kereskedő:

– Ki az? – kérdezte.

– Nyisd ki az ajtót, uram – szólta az öregasszony –, itt hozom a feleségedet. Most már hozz egy fiqit, és visszaveheted az asszonyt.

A kereskedő tüstént hívatott egy fiqit, és visszavette a feleségét. Aztán odaadta az öregasszonynak az ezer dinárt, amit kapott tőle. Az asszony is leszámolta neki a megígért ezer dinárt.

Az öregasszony odafordult az ördöghöz:

– Nos, tőled kitelne-e ilyen mesterkedés? – kérdezte.

– Nem – ismerte be az ördög.

Az Öregasszony erre így szólt:

– Nohát, amíg én itt vagyok, te nem jöhetsz Kairóba.

– Nem biz, be nem teszem a lábam ide, amíg te itt vagy –
mondta az ördög.

A KÁDI, A VADÁSZ, A PÉK ÉS A SZAMÁRHAJCSÁR TÖRTÉNETE

Mesélik, hogy volt egyszer egy vadász, aki madárra vadászott. Egy napon elejtett egy vadlibát, leölte, megtisztította, megtöltötte mandulával és fenyőmaggal, aztán elvitte a sütödébe megsütni. Lelkére kötötte a péknek, hogy ropogósra süsse, és különös gondja legyen rá. Úgy esett, hogy a falu kádija épp akkor ment a sütödébe, és megérezte a libapecsenye illatát, s az oly kedves volt orrának, akár a baqláva illata. Az illattól megvidámodva belépett a sütödébe, és megkérdezte a péket:

– Ugyan mi jót sütsz a kemencében?

– Liba sül odabenn, egy vadász hozta – felelte a sütőmester.

A kádi erre így szólt:

– Ide figyelj, ha jól megsül, hozd el nekem a házamba, hadd falatozzak belőle, s a maradékot neked adom. Ha majd a gazdája kérdőre von, mondd ezt: „Mikor megsült, megyek, hogy kivegyem, erre megcsípett és elrepült.” Ha nem hiszi, gyertek csak el a bíróságra, én majd kihúzlak a csávából.

A pék úgy is tett, ahogy a kádi mondta. Kisvártatva jött a vadász, hogy elvigye a libát. A pék sötét képet vágott, s úgy tett, mintha szörnyen dühös lenne.

– Hogy a sötétség jöjjön rád! Miféle ördögös liba volt ez? Inkább a halál, mint egy ilyen istenverte jószág!

– No, mi történt? – kérdezte a vadász. – Ne káromold a libámat, inkább azt mondd meg, hova lett, mert különben, apámra mondom, kivájom a szemed.

A pék erre így szólt hozzá szép szelíden:

– Uram, az úgy volt, hogy amikor megsült a liba, odamegyek, hogy kiveszem a kemencéből, hát belecsíp a kezembe, szárnyával csihi-puhi az arcomba, aztán elrepült, s biz nem tudtam megfogni.

A vadász igencsak furcsállotta ezt a históriát.

– Te ember, te örült, hogyan éledhetne föl egy holt állat, különösen miután tűzbe tetted! – kiáltott.

Haragjában elfúlt a hangja, megragadta a péket, és a kádihoz vonszolta bíróságra. Amint mentek az úton marakodva, találkoztak egy zsidóval.

– Hagyjátok a civódást, emberek! – szólt rájuk. – Béküljetek ki, jobb a békesség.

Odalépett, hogy szétválassza őket. Több se kellett a péknek, úgy beleöklözött a szemébe, hogy rögtön kifolyt. Erre a zsidó is megragadta, és üvöltött:

– Nem engedlek el, árnyékom követi árnyékod, míg a kádi elé nem viszlek. Mit tettem én veled, te csirkefogó, hogy így elbánj velem? Bizony igaz a közmondás, hogy „a jótevőnek bot a fizetsége”.

Amint így vonulnak, szembejön velük egy ember számaron. Megesik a szíve a péken, szállt a számarról, hogy kiszabadítsa a másik kettő kezéből. Erre a pék megragadta a számar farkát és akkorát rántott rajta, hogy kiszakadt tövestül, a számar farok nélkül maradt. Erre a számaras is fülön fogta a péket, és vonszolták a kádihoz. A pék addig-addig mesterkedett, míg hirtelen kiszabadult a kezük közül, beszaladt a mecsetbe, fölment a toronyba, a többiek meg uzsgyi, a nyomába. Félelmében levetette magát a toronyból, egyenest rá egy imádkozóra, annak nyakát szegte, úgyhogy rögtön szörnyethalt. Jött a halott bátyja, megragadta a többiekkel együtt. Amikor a kádi elé értek, elsőnek a vadász lépett elő:

– Kádi uram, elejtettem egy libát, odaadtam a péknek, hogy süsse meg. Amikor megyek érte, azt mondja, hogy a liba megcsípte és elrepült. Igaz lehet ez?

A kádi megköszöri a torkát, megrázkódott, és így szólt:

– Hát te nem tudod, hogy Allah mindenre képes, minthogy azt mondja a kegyes Koránban: „Megélednek a csontok, bár elporladtak.”

– Ez mégsem lehet! – szólt a vadász.

A kádi így ítélkezett:

– Minthogy Urunk szavának ellene szegültél és kételkedsz az én szavamban, fizetsz tíz quras bírságot.

A vadász leszurkolta a pénzt, aztán ment, amerre látott, kárvallottan, üres kézzel, nem nézett se jobbra, se balra.

Ezután a zsidó lépett elő, és elmondta a kádinak:

– Szét akartam választani ezeket az embereket, erre a pék úgy megütött, hogy kiverte a szemem.

– Uram, teremtőm, ez alkalommal ellened szól az ítélet, te pék – szólt a kádi –, minthogy a Korán azt mondja: „Szemet szemért, fogat fogért.” Ezek szerint, te zsidó, üsd ki a szemét, ahogy ő tette veled.

A pék erre közbevágot:

– De kádi uram, hogy üthetné ki a szemem, mikor úgy áll a helyzet, hogy én muszlim vagyok, istenhívő, ő pedig keresztény, vagyis bálványimádó.

– Igaz, igaz – helyeselt a kádi –, egy muszlim szem két keresztény szemért. Akkor, te zsidó, hagyd, hogy a pék kiüsse a másik szemed is, és aztán te is kiütheted neki az egyiket.

A zsidó erre így szólt:

– Nem akarom én ezt, uram. Valahogy majd elboldogulok az egy meglevő szememmel, és Allah kárpótol a másikért.

– No, ha nem hallgatsz a szavamra, akkor bírságot fizetsz – ítélkezett a kádi.

A zsidó megkopasztva távozott. Végül a halott bátyja lépett a kádi elé, és ő is elmesélte a történetét töviről hegyire. A kádi így szólt:

– Ezúttal, te pék, embert öltél, és Allah megtiltotta az ölést. Te, a halott bátyja, nem tehetsz mást, föl kell menned a toronyba, és leugrasz rá, halálra zúzva őt, miként ő tette a bátyáddal.

Az ember féltette az irháját, nem akarózott megtennie, amit a kádi mondott. A kádi erre bírságot rótt ki rá, csakúgy, mint a társaira, s ő is hamuszürke arccal távozott.

Amint a szamár gazdája mindezt végignézte, hátrálni kezdett, és lassanként kívül került a bíróság kapuján. Ott fölpattant a szamárra, és útnak indult, sűrű szitkokat szórva a bíróságra, és mindenkire, aki benne van. Ekkor azonban a kádi utánakiáltott és szólította:

– Gyere csak, te szamaras ember, hadd halljam, mi a panaszod!

A szamaras így felelt:

– Ó, uram, az én szamaram farok nélkül jött a világra és én csak azért jöttem, hogy igazságos ítélkezéset hallgassam. Az ilyenfajta ítélet olyan, mint ahogy a szólás tartja: „táplálék a szájnak, gyönyörűség a szemnek”.

GUHA A KERTBEN

Egy szép napon Guha fogott egy zsákot, és bement az egyik kertbe. A kertben nem volt senki, Guha fogta magát, kihúzkodott néhány sárgarépát, petrezselyemgyökeret, retket meg hagymát, és behajigálta a zsákba. Ekkor azonban jött a kert gazdája, és meglátta Guhát.

– Hát te ki vagy? – kérdezte. – És mi van abban a zsákban?

Guha így felelt:

– Guha lennék. Állok épp az úton, mikor jött egy heves szélroham, fölkap, és behajít ebbe a kertbe.

A kert gazdája erre így szólt:

– Na jó, a szél ide tett le, de ki húzigálta ki azt a sárgarépát és petrezselyemgyökeret?

Guha így felelt:

– Ahogy a szél lecsapott, tovagörgetett a földön, ahány sárgarépába vagy gyökérbe megkapaszkodtam, mind a kezemben maradt.

– Jól van, elhiszem, hogy igazat szólsz – mondta a kert gazdája. – De ki tette bele azokat a dolgokat a zsákba?

Guha erre zavarba jött, és így szólt:

– Allahra, testvér, épp ezen gondolkoztam, amikor jöttél.

GUHA A SZÓSZÉKEN

Egyszer Guha fölment a szószékre, hogy prédikációt mond, és meginti a gyülekezetét. Így szól:

– Emberek, tudjátok, mit akarok mondani nektek?

– Nem, nem tudjuk – felelte a gyülekezet.

Guha erre fölcsattant.

– Mindaddig, amíg nem tudjátok, hogy mit akarok mondani nektek, semmi értelme szólnom ilyen magatokfajta ostobáknak.

Azzal lejött a szószékről, fogta magát, és elment. Másnap elmegy, a mecsetbe, föllép a szószékre, és rákezd:

– Tisztában vagytok velem, hogy mit akarok mondani nektek?

– Igen, nagyon is tisztában vagyunk – feleli a nép.

Erre Guha így szól:

– No, ha tisztában vagytok velem, semmi szükség arra, hogy újra elmondjam nektek.

Azzal leszállt a szószékről, és távozott. Következő nap feláll a szószékre, és megszólal:

– Ó, imádkozok gyülekezetetekre, tudjátok-e, hogy mit akarok mondani nektek?

Az emberek hirtelenjében nem tudták, mit is válaszoljanak. Megyeztek hát, hogy egy részük azt mondja: „Nem, nem tudjuk”, a másik részük meg azt, hogy „Igen, tudjuk”, így is tették. Azt mondja erre Guha:

– Akkor aki tudja, magyarázza meg annak, aki nem tudja.

Minek törjem én a fejem?

ABU NAVVÁSZ ÉS A HALÁL

Mesélik, hogy egy szép napon Abu Navvásznak nem volt egy garasa sem. Elment a királyhoz lógó orral. Amint meglátta őt így a király, megkérdezte:

– Mi bajod van? Mondd el, mi történt!

Abu Navvász így felelt:

– A feleségem meghalt. Te, uram, éljél sokáig, ahogy a fejem éljen. Üres a kezem, nem tudom, mitévő legyek.

A király, ezt hallván, igen elszomorodott, arca elborult.

Kis idő múlva felsóhajtott, és fojtott hangon így szólt:

– Ó, Abu Navvász, ez a világ sora. Mindnyájan halandók vagyunk, s aki letöltötte idejét, útra kél... áldassék az Örökkévaló!

Abu Navvász erre így felelt:

– Nem is bánkódnék egyébért, csak a szegénységért!

– Sose bánkódj – vigasztalta a király –, a szegény s gazdag egyenlő a halálban, nem menekül meg előle senki emberfia. Fogd ezt a pénzt, eredj, burkold leplekbe feleséged, és temesd el.

Abu Navvász elvette az adományt, szépen megköszönte a király jóságát és távozott. Hazaérve, elmesélte feleségének a történeteket, majd így szólt:

– Kapd magad tüstént, és mutasd meg, milyen fortélyos vagy! Hadd lássuk, melyikünk ér többet. Lopakodj el a királynéhoz, de jól vigyázz, a király meg ne lásson! Mondd neki, hogy meghaltam, és csikarj ki belőle néhány qurust. Mutasd meg, milyen ügyes vagy!

Az asszony fogta magát, elment a királynéhoz, és azt mondta neki:

– Abu Navvász! Az örök világosság fényeskedjék neki!

A királyné elkomorodott, és így kiáltott fel:

– Ó, micsoda, micsoda balvégzetű hír!

Hangos jajveszékelésbe kezdett, mígnem összecsődült a nép, s mindenki sikoltozott, a mellét verte, zokogott és siratta az elhunytat. Végül azt mondta a királyné az asszonynak:

– Légy erős, áldjon meg Allah, hisz senki nem él azzal, aki a szívének kedves!

Pénzt adott neki, és biztatta:

– Menj el a halottmosóhoz, adjon neked halotti leplet, és három-négy embert, varrják meg szépen, mossák meg a halottat,

öltöztessék fel, és temessék el rögtön. Mert, lányom, a halott tisztessége a temetése.

Az asszony elment. Nem sokkal azután bement a királynéhoz a király. A királyné, mihelyt meglátta, tüstént megszólalt:

– Urunk vigasztaljon meg Abu Navvászt!

– Dehogyan, úgy éljen a fejed, az asszonya az, nem ő! Ő most volt nálam az imént a hírrel, és kért tőlem valamicskét az asszony halálára.

A királyné meg csak erősködött:

– Dehogyan! Abu Navvászt halt meg, a felesége itt volt néhány perce a hírrel, adtunk is neki ajándékot.

Szó szót követett, összeszólalkoztak. Végül abban egyeztek meg, hogy elmennek Abu Navvászt házához, és maguk néznek utána a dolognak. Amelyikük szava beigazolódik, annak a másik bírságot fizet, kerek száz fontot. Azon nyomban fölkerekedtek, és elmentek Abu Navvászt házához. Az ajtót tárva-nyitva találták.

A dolog úgy esett ugyanis, hogy amikor az asszony hazatért, Abu Navvászt újabb cselst sütött ki. Így szólt neki:

– Fogj egy szőnyeget, és aludj itt valahol, én meg majd máshol alszom, és hagyjuk nyitva az ajtót.

Amikor a király körülnézett, így szólt a királynénak:

– Nem megmondtam neked, hogy a felesége halt meg?! Ide a pénzzel!

Erre a királyné így felelt:

– Nem és nem, szemedre mondom! Nem látod Abu Navvászt ott bent kiterítve?

A király tovább bizonykodott:

– De a felesége halt meg elsőnek!

Ott álldogáltak tanácstalanul, még nagyobb bizonytalanságban, mint előbb. A király megszólalt:

– Ha valaki megmondaná nekem, hogy melyikük halt meg elsőnek, én biz neki adnám a díj felét!

Több se kellett Abu Navvásznak, kezét dörzsölve megszólalt:

– Ide azzal a pénzzel, én majd megmondom neked! Én voltam az, aki elsőnek halt meg!

Felesége megmérgeződött, és belevágott a szavába:

– Szemenszedett hazugság! Hogy mondhatod, amikor én teelőttem haltam meg.

Ezt hallván, a király és a királyné hangos hahotára fakadt. Aztán elmentek.

A KALIFA ÉS ABU NAVVÁSZ

Íme, egy másik történet a kalifa tréfamester ivócimborájáról, Abu Navvászról.

Egy téli estén így szólt neki a kalifa:

– Pompás ajándékot kapsz azzal a feltétellel, ha ma éjjel fönt alszol a tetőterazon takaró nélkül és tűz nélkül, aminél melegedhetnél.

– Áll az alku – felelt rá Abu Navvász.

Azzal indult, és úgy aludt, ahogy a kalifa kívánta. Reggelre kelve futott a kalifához, hogy követelje tőle az ajándékot.

– Teljesítetted a feltételeket? – kérdezte a kalifa.

– De még mennyire, ó, királyok királya! Pucéran aludtam a farkasordító hidegben. Messziről láttam, hogy egy házban ég a tűz, sóvárogva néztem, hogy bár megmelegíthetném egy kicsit tagjaimat mellette.

Erre a kalifa így szólt:

– Meghamisítottad a feltételeket, mert ha tüzet láttál, minden bizonnyal felmelegedtél tőle, még ha csak egy szemernyit is, tehát nem érdemied meg az ajándékot.

Abu Navvász tudomásul vette, de titkon forrt a méregtől, és szeretne volna visszaadni a kalifának a kölcsönt.

Néhány nap múlva meghívta magához a kalifát ebédre. A kalifa elfogadta a meghívást, és elment. Az ebédidő már régen elmúlt, de az étel csak nem jött. Végül a kalifa nem állhatta tovább, megkérdezte:

– Hol az étel?

– Még nem főtt meg – felelt Abu Navvász.

Megint csak eltelt egy jó óra, s az ételnek se híre, se hamva.

Valahányszor érdeklődött felőle a kalifa, Abu Navvász mindig csak megismételte előbbi válaszát. Addig-addig, amíg a kalifa megmérgeződött, és követelte, hogy meg akarja nézni, hol fő az étel. Abu Navvász erre odavezette egy fához, és így szólt:

– Ott van, ni, az étel, fönt a fán, és itt a tűz a fa tövében.

A kalifa odafordult hozzá, és ráripakodott:

– Tán meghibbantál, te ember, hogy azt képzeled, így megfő az étel?!

Abu Navvász erre így felelt:

– És te hogy képzelted, hogy felmelegedtem annál a tűznél,
amit a távolból láttam?! Kölcsönkenyér visszajár!

A kalifa megértette a tréfát, és majd megpukkadt nevéttében.
Aztán fényesen megajándékozta Abu Navvászt.

A HÁROM HABOKOS ASSZONY TÖRTÉNETE

Egyszer összejött három asszony. Sehogy sem volt szerencsájük a férfiakkal, mindegyikőjüktől elváltak. Az egyik így szólt társainak:

– Meséljétek el, mi volt az oka annak, hogy elváltak tőletek!

A másik kettő így felelt:

– Ha te elmeséled nekünk, mi is elmeséljük neked.

Erre belekezdett a történetbe.

– Tudjátok meg hát, nővérkéim, egy cukorkereskedő felesége voltam. Ennek az embernek ki nem került a kezéből a pohár bor vagy konyak. Nagyon gazdag volt, minthogy rengeteg cukrot adott el. Egy alkalommal, mikor vendégek jöttek hozzá, azt mondja nekem:

– Te, Mohammed anyja, csinálj italt egy kis cukorral és datolyával.

Kaptam magam, vettem néhány mérő cukrot, és beleöntöttem a kútba. Mikor gondoltam, hogy már jó, vettem a vödröt, merítettem a kútból, megkóstoltam, de biz nem volt az édes egy cseppet sem. Nosza fogtam az összes cukrot, ami csak volt a háznál, és mind beletettem a kútba. Akkor megkóstoltam, de újra csak olyanak éreztem, mint előbb. Egyszer csak jön a férjem és kérdi:

– Megcsináltad az italt?

Mondom neki erre:

– Nem elég a cukor, eredj, hozd ide az összes cukrot, ami csak van a faluban, hogy a víz megédesedjék.

Mikor megtudta, hogy mit tettem, megragadott, és úgy eltángált, hogy a vérem is kiserkent. Aztán elvált tőlem.

A másik asszony így beszélt:

– Hát, nővérem, tőled legalább okkal váltak el, de éntőlem minden ok nélkül. Vagyonos ember felesége voltam, aki évről évre halmozta a pénzt. Épp jött a ramadán hava, kiment hát a piacra, és két kocsival tért vissza, roskadásig tele vajjal, mézzel, rizzsel és miegyébbel, mindez a ramadánra eleségnek. Hozott még ruhákat, gyapjút, selymet, szatént és mindenféle anyagot, ami csak létezik az ünnepre öltözéknek. Megkérdem tőle:

– Minek hoztad mindezt?

Ő meg azt mondja:

– Mindez a ramadáné és az ünnepé.

Tíz nap múlva kinézek az ablakon, és hallom, hogy valaki így kiált:

„Ó, Ramadán!”, egy másik meg visszafelel neki: „Mit akarsz, Ünnepe?” Megmondom nektek kertelés nélkül, hogy ekkor kikiáltottam nekik:

– Gyere csak, te Ramadán, és hozd magaddal Ünnepet is, hadd adom oda a járandóságokat!

Több se kellett nekik, bejöttek, és elvittek mindent.

Alkonyattájt, mikor hazajön a férjem, mondom neki:

– Nem is képezed, mi történt! Láttam a Ramadánt és az Ünnepet az utcán. Itt kóvályogtak a házam körül. Kiszóltam hát nekik, és odaadtam a dolgokat, amiket nekik hoztál.

Erre ő hívatta a közjegyzőt meg az apámat. Átadta a jegypénz hátralékát, az idda költségeivel és a lányom tartásdíjával együtt.

Aztán így szólt:

– Kimondom a válást három ízben.

A harmadik vette át a szót:

– Én egy ötvösmester felesége voltam, aki teletömte a házat arannyal, ezüsttel, drágakővel, rubinnal. Egy nap egy öregasszony jött hozzám, és kérni kezdett:

– Ó, úrnőm, Nafisza, adj nékem, kérlek két darab ékszert a tiedből, mert a lányom férjhez megy. Allah segedelmével holnap visszahozom neked.

Én erre mondom neki:

– Szememre és szívemre, eredj csak, én majd elküldöm neked.

Fogtam az ékszeres ládát, és teliraktam mindenféle arany és drágakő ékszerrel. Aztán az egészet rátettem egy öszvér hátára, és mondtam neki:

– Menj, és aztán fordulj jobbra, és menj be abba az utcába, ahol lagzi van, és mondd: „Mohammed anyja, íme itt az ékszer, amit említettél Nafisza asszonynak, csak arra kérlek, holnapra hozd vissza.”

Jött a férjem, benéz a ládába, s mindennek a hűlt helyét találja. Kérdez, és én mondom neki, mi történt. Abban a pillanatban hozta a közjegyzőt, a két tanút és megkérdezte tőlem:

– Mi a követelésed tőlem?

– Csak az, ami jogosan megillet, vagyis az idda költségei és a rövid lejáratú házasság bére.

Se szó, se beszéd, elvált tőlem. Hát ezt érdemeltem mindenért, a válást?

– Allahra, ó, nővérünk – sóhajtott a másik kettő –, mindnyájunkkal galádul elbántak, nem érdemeltük meg biz, ami rajtunk esett!

MESE A HALÁSZRÓL

Volt egyszer egy halász, aki nap nap után halászni ment. A halat aztán eladta, és kenyeret vett rajta a gyermekeinek. Egyszer kifogott egy szép nagy halat.

– Ez jó lesz – örült meg a halász –, ma jó dolgunk lesz.

Erre megszólalt a hal:

– Engedj el, és én mindent megadok neked, amit csak kívánsz.

A halász így felelt:

– Nem lehet, a gyermekeim éhesek, hogy engedhetnék el?

– Én mondom neked, engedj el – kérlelte a hal –, és

valahányszor idejössz, és azt mondd: „Ó, tenger királynője”, én megadok mindent, amit kívánsz.

A halász elengedte, és hazatért a viskójába.

– De nagy kár! – bánkódott. – Hogy is engedhettem el! De hadd lássuk, igazat szólt-e vagy sem?

S azzal kiment a tengerhez, és így szólt:

– Ó, tenger királynője, nincs kenyerünk, s a gyerekek éhesek!

– Jól van, menj csak haza – felelte a hal.

Mire a halász visszament a viskójába, sok finom kenyeret talált ott. A következő nap így szólította meg a halat:

– Jó, jó, tenger királynője, de nincs egy csepp főtt ételünk sem.

– Jól van, eredj haza – válaszolta a hal.

A halász otthon látta, hogy bőviben vannak a főtt ételnek.

Másnap, miután jóízűen ettek-ittak, ment a halász és így szólt:

– Ó, tenger királynője, viskóban lakunk, bárcsak volna egy kis házunk, amolyan nekünk való.

– Jól van, eredj haza – biztatta a hal.

A halász egy takaros házat talált otthon. Boldogan élt egy ideig, majd azt mondta a halnak:

– Most már van sok ingóságunk és jó házunk, adhatnál egy szolgálólányt, hogy takarítsa a házat.

A szolgálólány után pedig szép ruhákat kért a gyermekeinek a tenger királynőjétől, aztán egy kocsit és egy kocsist, majd egy palotát és szolgálókat a palotába. A tenger királynője mindent megadott neki.

Ezután rangot kért, hogy az emberek felfigyeljenek rá, és minden járókelő megálljon az utcán miatta. Miután mindezt

megkapta, töprengeni kezdett:

– Ugyan mit kérjek holnap? Semmit sem tudok kitalálni, amit kérhetnék.

Napkeltekor fölkiáltott:

– Egész éjjel nem aludtam egy szemet sem! Uram, teremtőm, fölkel a nap, és én még nem aludtam!

Ment a tengerhez, és így szólt:

– Ó, tenger királynője, nem aludtam az éjjel, s a nap fölkel, mielőtt rám szállt volna az álom. Azt akarom, hogy ne kelhessen fel a nap, csak az én engedélyemmel!

– Jól van, menj – szólt a hal.

A halász hazament, s ott találta a régi viskót és gyermekeit ugyanolyan szegénységben, mint azelőtt. Visszatért a tengerhez, s így könyörgött:

– Kérlek szépen, csak azt az első kis házat!

De a hal nem válaszolt egyetlen szót sem.

A MESÉKBEN SZEREPLŐ LEGFONTOSABB FOGALMAK MAGYARÁZATA

ardeb – 197,75 liter

baqláva – (török eredetű szó) a réteshez hasonló sütemény, csak sokkal édesebben készítik

dirhem – a görög *drakhm*é szóból, eredetileg 50–60 átlagos, szemelt árpaszem súlya. Később változó súlyú ezüstpénz

dinár – a görög *dénarion* szóból, aranypénz. Abd al-Malik kalifa (685–705) előtt súlya 4,55 g, utána 4,25 g

dzahabijje – nílusi bárkafajta. Nincs hajóhídja, de a tatján egy nagy fedett rész található, ahol 5–6 utas aludni is tud

feddán – 4200 m²

fiqi – népnyelvi forma a *faqíh* helyett: jogtudós, Korán-olvasó, iskolai tanító, egyiptomi használatában: az, aki a vallásjog (sari'a) ismeretében a házasulandókat összeadja

ghúl – a régi araboknál gonosz, ellenséges, szeszélyes természetű női démon, aki emberi alakot tud öltetni, elcsalogatja az utazót útjáról és felfalja. Az iszlám előtti költészetben számos említése található. A néphitben: emberevő óriás

giné – irodalmi forma: *ginaih*, egyiptomi pénzegység, az angol guineából

kohl – antimonit, szemfestésre használják. Az arabok valószínűleg Egyiptomból vették át a használatát

mahbub – egyiptomi pénzegység. Az újabb egyiptomi mesékben a régebbi mesék dinárja helyett áll. Használata a török kortól terjedt el. Három fajtája volt: 1. Szelím i gedíd (Szelím szuánról); 2. Musztafáwi maszrí (Musztafá szultánról) és 3. Mahmúd i maszrí (Mahmúd szultánról)

Qáf hegy – az arab néphit szerint a földet körülvevő mesebeli hegy

qantái – 100 ratl = 44,9 kg

qnras – egyiptomi pénzegység, 1 giné = 100 qurus

rijál – egyiptomi pénzegység